

**Partnerská dohoda
Slovenskej republiky
na roky 2021 - 2027**

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Obsah

1. VÝBER CIEĽOV POLITIKY A ŠPECIFICKÉHO CIEĽA FST	2
2. VÝBER POLITÍK, KOORDINÁCIA A DOPLNKOVOSŤ (KOMPLEMENTARITA)	17
2.1. SÚHRN POLITICKÝCH ROZHODNUTÍ A HLAVNÝCH OČAKÁVANÝCH VÝSLEDKOV PRE KAŽDÝ Z FONDOV, NA KTORÝ SA VZŤAHUJE PARTNERSKÁ DOHODA	18
<i>Cieľ politiky 1 – Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa</i>	<i>19</i>
<i>Cieľ politiky 2 – Zelenšia nízkouhlíková Európa</i>	<i>23</i>
<i>Cieľ politiky 3 – Prepojenejšia Európa</i>	<i>28</i>
<i>Cieľ politiky 4 – Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv</i>	<i>30</i>
<i>Cieľ politiky 5 – Európa bližšie k občanom.....</i>	<i>35</i>
<i>Fond na spravodlivú transformáciu (FST).....</i>	<i>37</i>
2.2. KOORDINÁCIA, VYMEDZENIE A KOMPLEMENTÁRNOSŤ MEDZI FONDAMI, V PRÍPADE RELEVANTNOSTI KOORDINÁCIA MEDZI NÁRODNÝMI A REGIONÁLNYMI PROGRAMAMI	41
2.3. KOMPLEMENTÁRNOSŤ A SYNERGIE MEDZI FONDAMI, NA KTORÉ SA VZŤAHUJE PARTNERSKÁ DOHODA, AMIF, ISF, BMVI, A INÝMI NÁSTROJMI ÚNIE	49
3. PRÍSPEVOK K ROZPOČTOVEJ ZÁRUKÉ V RÁMCI INVESTEU S ODÔVODNENÍM*	59
4. TRANSFERY	60
4.1. TRANSFER MEDZI KATEGÓRIAMI REGIÓNU	60
4.2. TRANSFERY DO NÁSTROJOV V RÁMCI PRIAMEHO ALEBO NEPRIAMEHO RIADENIA	61
4.3. TRANSFERY MEDZI EFRR, ESF+ A KOHÉZNYM FONDOM ALEBO DO INÉHO FONDU ALEBO FONDOV	62
4.4. TRANSFER ZDROJOV Z EFRR A ESF+ AKO DOPLNKOVEJ PODPORY DO FST, S ODÔVODNENÍM	63
4.5. TRANSFERY Z CIEĽA EURÓPSKA ÚZEMNÁ SPOLUPRÁCA DO CIEĽA INVESTOVANIE DO RASTU A ZAMESTNANOSTI	63
5. FORMA PRÍSPEVKU ÚNIE NA TECHNICKÚ POMOC	64
6. TEMATICKÁ KONCENTRÁCIA	65
7. PREDBEŽNÉ PRIDELENIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV Z KAŽDÉHO Z FONDOV, PODĽA CIEĽOV POLITIKY, ŠPECIFICKÉHO CIEĽA FST A TECHNICKEJ POMOCI NA VNÚTROŠTÁTNEJ A PRÍPADNE REGIONÁLNEJ ÚROVNI*	66
8. ZOZNAM PLÁNOVANÝCH PROGRAMOV V RÁMCI FONDOV, S PRÍSLUŠNÝMI PREDBEŽNÝMI FINANČNÝMI PROSTRIEDKAMI PODĽA FONDU A ZODPOVEDAJÚCIM VNÚTROŠTÁTNYM PRÍSPEVKOM PODĽA KATEGÓRIE REGIÓNU	70
9. SÚHRN OPATRENÍ PLÁNOVANÝCH NA POSILNENIE ADMINISTRATÍVNYCH KAPACÍT PRI IMPLEMENTÁCII FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV	71
10. INTEGROVANÝ PRÍSTUP K RIEŠENIU DEMOGRAFICKÝCH VÝZIEV A / ALEBO OSOBITNÝCH POTRIEB REGIÓNOV A OBLASTÍ (AK JE TO RELEVANTNÉ)	73
11. ZHRNUTIE POSÚDENIA TÝKAJÚCEHO SA SPLNENIA PRÍSLUŠNÝCH ZÁKLADNÝCH PODMIENOK	80
12. PREDBEŽNÁ CIEĽOVÁ HODNOTA PRÍSPEVKU NA OPATRENIA V OBLASTI KLÍMY	80
ZOZNAM SKRATIEK	81

Návrh Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027 – čl. 10 ods. 6¹ Všeobecného nariadenia²

1. Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST

Ref: čl. 11 ods. 1 písm. a) Všeobecného nariadenia (VN)

Tabuľka 1: Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST s odôvodnením

Cieľ politiky súdržnosti	Program	Fond	Odôvodnenie výberu cieľa politiky súdržnosti alebo FST špecifického cieľa
CP 1	Program Slovensko	EFRR	<p>Po vstupe SR do EÚ v roku 2004 rástol slovenský HDP do roku 2011 priemerným tempom 5,1 % ročne, čo bolo najviac spomedzi podpriemerne rozvinutých ČŠ EÚ v našom regióne (CZ = 3,2 %, HU = 2,2 %, PL = 3,9 %, EÚ-27 = 1,4 %). Slovensko tak rýchlo konvergovalo k priemeru EÚ-27. V rokoch 2011 - 2020 rástla slovenská ekonomika najpomalšie spomedzi stredoeurópskych kohéznych ČŠ len 1,6 % ročne (CZ = 1,8 %, HU = 2,3 %, PL = 1,9 % a EÚ 27 = 0,7 %). Tento trend je najmä z dôvodu, že slovenská ekonomika nedokázala prejsť na rast založený na inováciách a výskume.</p> <p>Na zvrátenie nepriaznivého trendu boli navrhnuté priority, ktoré budú podporované v súlade s čl. 3, ods. 1 písm. a) nariadenia o EFRR a KF³, budú koncentrované do domén identifikovaných v Stratégii inteligentnej špecializácie SR 2021 – 2027 (RIS3)⁴ a v Súhrnnej správe z EDP⁵, perspektívne budú zohľadňovať aj Novú priemyselnú stratégiu⁶. Navrhnuté priority zároveň podporia elimináciu nedostatkov uvedených v Správe o Slovensku 2019 (Príloha D)⁷, v Odporúčaní Rady 2019 (opatrenie 3)⁸ a v Odporúčaní Rady 2020 (opatrenia 2, 3)⁹. Prioritné investičné oblasti z Prílohy D k Správe o Slovensku 2019 pre CP1 sú premietnuté do všetkých špecifických cieľov PD SR. Opatrenie 3 z Odporúčaní Rady 2019 v oblasti výskumu a inovácií je reflektované v ŠC 1.1, v oblasti digitálnej infraštruktúry v ŠC 1.2 a v oblasti konkurencieschopnosti MSP v ŠC 1.3. Opatrenie 2 z Odporúčaní Rady 2020 v oblasti posilnenia digitálnych zručností je reflektované v ŠC 1.4. Opatrenia 3 z Odporúčaní Rady 2020 v oblasti podpory MSP je reflektované v ŠC 1.3, podpory digitálnej infraštruktúry v ŠC 1.5 a podpory súkromných investícií na podporu hospodárskej obnovy v ŠC 1.1 a 1.3. Podpora digitálnej transformácie z Odporúčaní Rady 2020 a návrhov na rok 2022 je reflektovaná v ŠC 1.2 PD SR.</p> <p>Podľa Odporúčaní Rady z rokov 2019, 2020 a návrhov na rok 2022 je potrebné sa zamerať najmä na výskum a inovácie, digitálnu infraštruktúru, konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov a posilnenie</p>

¹ Pokiaľ ide o EFRR, pre cieľ Európska územná spolupráca (Interreg) je relevantná len tabuľka 8.2 v časti 8, zatiaľ čo všetky informácie v zostávajúcich oddieloch a tabuľkách sa týkajú len cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30. 6. 2021).

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde.

⁴ Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027 bola schválená vládou SR 8. 12. 2021. <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26641/2>

⁵ Súhrnná správa z procesu EDP k Stratégii SK RIS3 2021+ bude zverejnená po jej schválení v Rade vlády SR pre vedu, techniku a inovácie.

⁶ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Nová priemyselná stratégia pre Európu, COM/2020/102 final.

⁷ SWD(2019) 1024 final, prioritné investičné oblasti z prílohy D pre CP1 sú premietnuté do všetkých špecifických opatrení PD SR pre tento cieľ politiky.

⁸ COM(2019) 525 final, na opatrenie 3 reflektujú priority PD SR 1.1, 1.3 a 1.5.

⁹ COM(2020) 525 final, opatrenie 2 je premietnuté do priority PD SR 1.4 a opatrenie 3 do priorit PD SR 1.3 a 1.5.

			<p>digitálnych zručností, digitálnej infraštruktúry, súkromné investície na podporu hospodárskej obnovy a digitálnej transformácie.</p> <p>Navrhnuté priority budú zamerané na domény inteligentnej špecializácie SR: Inovatívny priemysel pre 21. storočie, Mobilita pre 21. storočie, Digitálna transformácia Slovenska, Zdravá spoločnosť a Zdravé potraviny a životné prostredie a ich naplnenie povedie k prekonaniu prezentovaných negatívnych trendov. V súlade s Odporúčaniami Rady a strategickými dokumentmi relevantnými pre CPI boli identifikované kľúčové nedostatky pre nastavenie intervenčnej logiky v PD SR.</p> <p>1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaostávanie v intenzite výdavkov na VVAI, nielen v priemere EÚ a u inovačných lídrov, ale aj v porovnaní s priamou konkurenciou v regióne Strednej Európy. SR v roku 2020 vynaložila na VaV 0,92 % HDP kým EÚ-27 až 2,32 % HDP¹⁰ a v roku 2021 sa prepadla do skupiny potenciálnych inovátorov¹¹; • Nevhodne nastavené legislatívno-organizačné a procesné prostredie pre podstatné zvýšenie výdavkov na VaV, vrátane podnikových výdavkov; • Nízka intenzita spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom a neustále klesajúci podiel slovenských podnikov s inovačnou aktivitou (pokles z 35,6 % v r. 2010 na 30,5 % v r. 2018); • Absencia potrebami definovanej, prevádzkovo udržateľnej a zdieľanej infraštruktúry VVAI reflektujúcej regionálne a nadregionálne potreby, vrátane jej optimalizácie pre dosiahnutie transformačných cieľov RIS3, koncentráciu zdrojov a možností využívania v súlade s potrebami hospodárskej praxe pre zabezpečenie uhlíkovo neutrálnej a obehovej ekonomiky; • Limitovaný prístup k technologickým inováciám, nedostatok procesných inovácií, neefektívny prenos výsledkov VaV do praxe vo všetkých doménach RIS3; • Nízka participácia v Európskom výskumnom priestore (SR patrí k najmenej úspešným krajinám v rámcových programoch EÚ); • Nedostatočné výskumné a inovačné kapacity v oblastiach energetiky a ich slabé zapojenie do medzinárodnej spolupráce¹² v súvislosti s očakávanými štrukturálnymi a technologickými zmenami vyvolanými problémami v dostupnosti primárnych energetických zdrojov; • Podpriemerné stavy výskumníkov v porovnaní s priemerom EÚ aj s ostatnými krajinami V4, nízky podiel doktorandov, výskumných a administratívnych pracovníkov vysokých škôl na akademických mobilitách, málo motivujúce podmienky vo výskume a vývoji. <p>1.2 Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka pozícia SR v hodnotení stavu digitálnej ekonomiky a spoločnosti Európskej komisie (DESI 2020, DESI 2021) v oboch rokoch 22. miesto spomedzi krajín EÚ a potreba vytvorenia podmienok pre postupnú digitálnu transformáciu všetkých odvetví hospodárstva a spoločnosti (najmä transformácia na Priemysel 4.0); • Nedostatočná synchronizácia procesov verejnej správy s možnosťami digitálnej spoločnosti, vytvorenie podmienok pre podporu „pro futuro“ dynamických regulácií orientovaných na cieľ, zjednodušenie procesov podnikania a tvorba modernej regulácie prispôbenej digitálnej dobe,
--	--	--	---

¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/RD_E_GERDSC_custom_2275277/default/table?lang=en

¹¹ European Innovation Scoreboard 2021, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46013/attachments/1/translations/en/renditions/native>

¹² Napr. v rámci The European Strategic Energy Technology Plan, https://energy.ec.europa.eu/topics/research-technology-and-innovation/strategic-energy-technology-plan_en

			<p>vrátane debyrokratizácie procesov smerom k podnikateľom a občanom;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvyšovanie počtu ľudí žijúcich v mestách a ľudí žijúcich v okolí ekonomicky silných samospráv prináša problémy, vyplývajúce zo zaťaženia všetkých aspektov spojených s činnosťami samosprávy pre obyvateľov, investorov, turistov alebo podnikateľov; • Slabá alebo absentujúca prepojenosť rôznych oblastí využitia inteligentných riešení a nevyužitý potenciál „smart“ technológií na zlepšenie funkčnosti a dlhodobej udržateľnosti mestskej infraštruktúry a zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov miest a regiónov prostredníctvom rozvoja konceptov Smart Cities a Smart Regions; • Riziká súvisiace s nedostatočnou bezpečnosťou infraštruktúry. <p>1.3 Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti MSP a tvorby pracovných miest MSP, a to aj produktívnymi investíciami</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysoký podiel zaniknutých subjektov (9,7 % nad priemerom EÚ) a neuspokojivá miera prežitia subjektov do 2 rokov od vzniku; • Nevyhnutnosť stimulovať zelenú a digitálnu transformáciu ekonomiky SR s cieľom eliminovať jej narastajúcu závislosť na úzkej špecializácii (najmä automobilový a strojársky priemysel) s vysokou volatilitou v období krízy a dopadom na zvyšovanie nezamestnanosti; • Absencia systému špeciálnych opatrení na odstraňovanie negatívnych dopadov pandémie COVID-19 a ďalších krízových situácií na podniky, podporu a rozvoj MSP a posilňovanie ich inovačnej schopnosti, ako aj na podporu sieťovania MSP a ich spolupráce s výskumno-inovačnými centrami; • Potreba intenzívnejšieho využívania rôznych foriem finančných nástrojov a na mieru šitých podporných služieb pre posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP; • Potreba vytvorenia podmienok na podporu investícií do technológií s vysokou pridanou hodnotou, vrátane obehových a uhlíkovo neutrálnych technológií; • Chýbajúce kapacity a inovačná schopnosť hospodárstva potrebné pre zavedenie špičkových digitálnych technológií a IKT riešení (najmä v MSP). <p>1.4 Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v priemyselných odvetviach kľúčových pre domény RIS3, vysoká miera odchodu produktívnej populácie do zahraničia, vrátane stredoškolských (19 %) a vysokoškolských (10 %) absolventov¹³; • Nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, vysoký podiel absolventov stredných (58 %) a vysokých (47 %) škôl pracujúcich v profesiách, ktoré nezodpovedajú ich študijným odborom, kritický nesúlad pre profesie relevantné pre potreby RIS3 domén¹⁴; • Meniace sa výrobné metódy a z nich vyplývajúce zmeny dopytu po zručnostiach spôsobené digitalizáciou a automatizáciou (34 % miest ohrozených automatizáciou a 31 % miest očakávajúcich zmeny), potreba prispôsobenia a rozšírenia možností vysokoškolského, stredoškolského a ďalšieho vzdelávania pre rozvoj zručností relevantných pre domény RIS3¹⁵; • Neexistujúce vzdelávanie zamerané na pokročilé a špecifické digitálne zručnosti potrebné na naplnenie cieľov domén RIS3;
--	--	--	--

¹³ Country Report Slovakia (2019), s. 37, 65 (príloha D); RRP (2021), component 10, s. 3

¹⁴ Country Report Slovakia (2019), s. 36; Stratégia zručností OECD pre Slovenskú republiku (2020), s. 8; Trexima (2020): Uplatnenie absolventov stredných a vysokých škôl podľa výkonu konkrétneho zamestnania podľa SK ISCO-08 (adekvátne, neadekvátne) v roku 2019

¹⁵ Country Report Slovakia (2019), s. 37; Stratégia zručností OECD pre Slovenskú republiku (2020), s. 8; príspevok k Country Report Slovakia (2019), s. 65 (príloha D)

			<ul style="list-style-type: none"> • Obmedzená spolupráca medzi podnikmi a poskytovateľmi zručností, potreba aktívnejšieho zapojenia priemyslu do formulácie a poskytovania vzdelávania relevantného pre domény RIS3 na regionálnej úrovni. <p>1.5 Zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpriemerné ukazovatele v oblasti konektivity, najmä v pevnom širokopásmovom pokrytí a v miere využívania rýchleho širokopásmového pokrytia (DESI); • Výrazne vyšší podiel domácností (12 %) bez prístupu k štandardnému pevnému širokopásmovému pripojeniu oproti priemeru EÚ (3 %), jedno z posledných miest v EÚ; • Zabezpečenie pevného a bezdrôtového širokopásmového pripojenia s veľmi vysokou kapacitou na Slovensku v súlade s Digitálnym kompasom a Stratégiou EÚ pre gigabitovú spoločnosť je nevyhnutným predpokladom budúcej konkurencieschopnosti SR; • Stanovené ciele nie je možné dosiahnuť len prostredníctvom investícií do optických sietí vzájomne si konkurujúcich komerčných operátorov; • Nízke aktuálne pokrytie Slovenska ultra-rýchlym širokopásmovým pripojením na úrovni adries/domácností (32,3 %, pričom plánované je 58,5 %); • Nízke pokrytie ultra-rýchlym širokopásmovým pripojením škôl, inštitúcií, podnikov v miestach zlyhania komerčného telekomunikačného trhu. <p>Naplnenie priorít PD SR 1.1 až 1.5 bude podporené intervenciami v rámci korešpondujúcich špecifických cieľov RSO1.1 až RSO1.5 Programu Slovensko. Dosiahnutie špecifických cieľov bude zabezpečené realizáciou opatrení prislúchajúcich k jednotlivým špecifickým cieľom, vrátane súborov konkrétnych aktivít pre tieto opatrenia.</p>
CP 2	<p>Program Slovensko</p> <p>Program Rybné hospodárstvo¹⁶</p>	EFRR/KF/ENRAF	<p>V súlade so zohľadnením odporúčaní Rady¹⁷ je potrebné zacieliť investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a zdrojov a odpadové hospodárstvo.</p> <p>Súčasne s ohľadom na aktuálny geopolitický vývoj v súvislosti s vojnou na Ukrajine a prijatými sankciami voči Ruskej federácii, v zmysle navrhovaných odporúčaní Rady pre rok 2022 na základe Správy o Slovensku 2022, je potrebné znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a diverzifikovať dovoz fosílnych palív, urýchliť zavádzanie nízkouhlíkových a obnoviteľných zdrojov energie, znížiť závislosť od zemného plynu vo vykurovaní a priemysle. Uvedené odporúčania budú reflektované v RSO2.2 a 2.3. Zároveň očakávame aktualizácie v súvislosti so zverejnením balíka RePowerEU Európskou Komisiou, ktorý reaguje na ťažkosti a narušenie globálneho trhu s energiou zapríčinené inváziou Ruska na Ukrajinu a následnými zmenami realizovanými v P SK resp. POO.</p> <p>Pre úspešný prechod k zelenšiemu a uhlíkovo neutrálnemu Slovensku je potrebné zacieliť investície do viacerých oblastí aj z nasledovných dôvodov:</p> <p>Podpora energetickej efektívnosti, znižovania emisií skleníkových plynov, OZE a vývoj inteligentných energetických systémov¹⁸</p> <ul style="list-style-type: none"> • Národné energetické ciele vyjadrené v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030 (INEKP)¹⁹

¹⁶ Program Rybné hospodárstvo Slovenskej republiky 2021 - 2027

¹⁷ Odporúčanie č. 3 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-slovakia_sk.pdf a https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2019-european-semester-country-specific-recommendation-commission-recommendation-slovakia_sk.pdf

¹⁸ Potreby vysoko prioritných investícií v zmysle Prílohy D Správy o Slovensku 2019

¹⁹ Zníženie spotreby energie v roku 2030 o zhruba 30,32 %, zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe na 19,2 %, zníženie emisií skleníkových plynov mimo subjektov ETS o 20%.

			<p>vrátane súvisiacich opatrení a ich zmeny v nadväznosti na ciele EÚ v oblasti zmeny klímy v rámci balíka “Fit for 55”, po ich prijatí členskými štátmi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná miera prepojenia záväzkov SR vyplývajúcich zo smerníc EÚ v oblasti energetickej efektívnosti, energetickej hospodárnosti budov a OZE, z právnych predpisov EÚ a medzinárodných dohovorov v oblasti životného prostredia, strategických dokumentov²⁰ a opatrení potrebných na dosiahnutie týchto cieľov s potrebami jednotlivých regiónov; • Vysoká energetická a zdrojová náročnosť priemyslu, nedostatočná energetická efektívnosť podnikov; • Nedostatočná intenzita obnovy budov (verejných budov a bytových domov) z hľadiska zabezpečenia ich energetickej efektívnosti pre naplnenie vyšších ambícií v oblasti klímy do roku 2030²¹; • Nízka miera vybavenia budov a podnikov systémami monitorovania, optimalizácie a riadenia spotreby energie; • Nedostatočná miera využívania OZE; • Nedostatočne dimenzovaná elektroenergetická infraštruktúra z pohľadu požiadaviek na elektromobilitu, využívanie OZE, akumuláciu energie, energetickú efektívnosť a požiadavky digitalizácie a inteligentných sietí; • Predimenzované zdroje tepla a rozvody tepla v systémoch centralizovaného zásobovania, najmä z dôvodu vysokej energetickej náročnosti v budovách zo 70. a 80. rokov minulého storočia a nízky podiel OZE v týchto systémoch. <p>Adaptácia na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stále výraznejšie prejavy zmeny klímy v rámci Slovenska, hlavne príválové dažde spôsobujúce najmä povodne či zosuvy, dlhotrvajúce obdobia sucha spojené s nedostatkom vody a vysokým rizikom lesných požiarov, ako aj vznik katastrof spôsobených antropogénnymi činiteľmi²²; • Prehľbujúce sa poškodzovanie zložiek životného prostredia, spôsobené nedostatočnou prevenciou rizík vyplývajúcich z porušovania legislatívy (envirokriminalita). <p>Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedobudovanosť vodárenskej infraštruktúry, a to aj v zmysle záväzkov SR voči EÚ, vyplývajúcich zo smernice Rady 91/271/EHS a nedostatky v stave zastaranej infraštruktúry. <p>Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka miera recyklácie odpadov a výrazná závislosť od skládkovania, nízka miera zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu, potreba zlepšiť podporu predchádzania vzniku odpadov a materiálovej efektívnosti a podporu prechodu na obehové hospodárstvo, potreba zvýšiť triedenie komunálnych odpadov. <p>Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity, ekosystémových služieb a zníženie znečistenia životného prostredia</p>
--	--	--	---

²⁰ Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov (DSOFB), <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/stavebnictvo/dokumenty-a-materialy>

²¹ DSOFB, p. 29, p. 33p. 54; V DSOFB sa pri stanovení orientačných míľnikov v sektore budov zohľadnili nové ambicióznejšie klimatické ciele do roku 2030 a kľúčová priorita iniciatívy Vlna obnovy, týkajúca sa zintenzívnenia miery obnovy budov. s. 29, 32-33, Tabuľka 22

²² Národná stratégia riadenia rizík bezpečnostných hrozieb Slovenskej republiky <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=vlada-schvalila-narodnu-strategiu-riadenia-rizik-bezpecnostnych-hrozieb-slovenskej-republiky>

			<ul style="list-style-type: none"> • Nepostačujúci rozsah realizácie aktivít zameraných na ochranu biotopov a druhov, najmä v sústave Natura 2000, ako aj na tvorbu zelenej infraštruktúry a na plnenie požiadaviek vyplývajúcich zo smerníc EÚ 92/43/EHS a 2009/147/ES a medzinárodných záväzkov; • Strata biodiverzity – z dôvodu úbytku druhov žijúcich v mestských oblastiach a ich bezprostrednom okolí; • Nedostatočne rozvinuté environmentálne povedomie, environmentálna osвета a informovanosť a nepostačujúca sieť environmentálnych centier; • Výskyt environmentálnych záťaží; • Výskyt zanedbaných a nevyužívaných lokalít v intravilánoch²³; • Problém kvality ovzdušia - znečistenie najmä prachovými časticami z vykurovania domácností, emisiami z veľkých a stredných stacionárnych zdrojov; • Signifikantný podiel dopravy na emisiách NOx a znečistení ovzdušia v mestách; • Záväzky SR vyplývajúce zo Smernice EP a Rady EÚ 2016/2284 – zníženie emisií NOx o 36 % do roku 2029 a o 50 % od roku 2030. <p>Udržateľná multimodálna mestská mobilita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav dopravnej infraštruktúry, dráhovej mestskej dopravy (električky, trolejbusy) vo veľkých aglomeráciách s množstvom bodových a úsekových obmedzení; • Nevyhovujúca úroveň infraštruktúry potrebnej pre dráhovú mestskú hromadnú dopravu a autobusovú mestskú a prímestskú verejnú osobnú dopravu, absencia funkčných integrovaných dopravných systémov; • Nedostatočná kvalitatívna a kvantitatívna úroveň terminálov a zastávok verejnej osobnej dopravy, vrátane systémov informovanosti cestujúcich; • Nedostatok kvalitnej a bezpečnej infraštruktúry pre cyklistickú dopravu a nízka úroveň projektovania cyklistickej infraštruktúry; • Absentujúce systémy parkovania P+R, B+R, K+R v mestách a mestských aglomeráciách; • Nedostatočná preferencia verejnej osobnej dopravy; • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav vozového parku časti hromadnej dopravy; • Záväzky SR vyplývajúce zo Smernice EP a Rady EÚ 2016/2284 – zníženie emisií NOx o 36 % do roku 2029 a o 50 % od roku 2030 a podpora implementácie smerníc EÚ a legislatívy SR v oblasti znižovania emisií a kvality ovzdušia. <p>ENRAF</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka spotreba rýb (sladkovodných, ale aj morských) v podmienkach SR; • Nedostatočne rozvinutá oblasť výroby a spracovania produktov akvakultúry; • Nízky počet prevádzkovateľov akvakultúry; • Potreba zlepšiť kvalitu a trhovú hodnotu produktov akvakultúry prostredníctvom cielených investícií do ekologickej a digitálnej transformácie (napr. dekarbonizácia, energetická účinnosť, inovatívne IT nástroje na produkciu akvakultúry, marketing a zber údajov); • Potreba propagovať odvetvie akvakultúry prostredníctvom podporných opatrení s cieľom zvýšiť počet výrobcov a spracovateľov; • Potreba podporovať modernizáciu podnikov v oblasti akvakultúry, ich prispôbenie zmenám v očakávaniach spotrebiteľov (rozvoj širšej škály spotrebiteľských produktov prostredníctvom ďalšieho
--	--	--	--

²³ Konceptcia mestského rozvoja SR do roku 2030, <https://www.mindop.sk/uploads/media/dc4765f0d90557fb2f4eeeed9bdf13c78f58f128.pdf>

			<p>priemyselného spracovania) a diverzifikáciu od tradičných spôsobov hospodárenia;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potreba znížiť antimikrobiálne látky o 50 % v produkcii akvakultúry; • Potreba zlepšiť podmienky pre investorov v sektore akvakultúry a marketingu rybného hospodárstva; • Zvýšenie ekologickej produkcie produktov akvakultúry o 20 %; • Nedostatočný rozsah oficiálnych štatistík o sladkovodnej akvakultúre; • Potreba získania skutočného obrazu o stave sektora; • Potreba zachovania a rozvoja genofondu vybraných druhov rýb pre zachovanie príspevku akvakultúrnych prevádzok k ochrane a obnove vodnej biodiverzity a ekosystémov.
CP 3	Program Slovensko	EFRR/KF	<p>Výber je odôvodnený viacerými národnými strategickými a koncepcnými dokumentmi, predovšetkým Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030, procesom prioritizácie projektov v zmysle národných metodík, záväzkami vo vzťahu k európskym politikám a Správy o Slovensku za rok 2019. Výzvou pre Slovensko je, v súlade so Správou o Slovensku 2019 (Príloha D), dobudovať a modernizovať dopravnú infraštruktúru na európskej (TEN-T) aj vnútroštátnej úrovni s cieľom prepojenia a zvýšenia konkurencieschopnosti regiónov, zlepšenia mobility obyvateľstva a tovarovej prepravy, a s tým spojeným potenciálom rastu hospodárstva a zamestnanosti, zohľadňujúc ciele uhlíkovej neutrality a ochranu životného prostredia. V súlade aj so zohľadnením odporúčaní Rady²⁴ je potrebné zacieliť investície do zabezpečenia udržateľnej dopravy z nasledovných dôvodov.</p> <p>Železničná doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T, ako aj regionálnych tratí s množstvom prechodných obmedzení traťovej rýchlosti a obmedzení interoperability, vrátane nevyhovujúceho stavu z hľadiska prístupnosti pre osoby so zníženou pohyblivosťou, čo tvorí prekážku aj pre efektívne zavedenie integrovanej verejnej dopravy; • Nedostatočná funkcionálna železničných uzlov v Bratislave, Žiline a Košiciach, spôsobujúca časové straty a prevádzkové obmedzenia; • Nízky podiel elektrifikovaných tratí a z toho plynúci nevyužitý potenciál ekologického rozmeru železničnej dopravy; • Nižšia úroveň bezpečnosti železničnej dopravy (predovšetkým na regionálnych tratiach) v dôsledku častých úrovnových križovaní s cestnou infraštruktúrou, nedostatočne zabezpečených železničných priecestí, neexistencie kontrolných bodov na sieti ŽSR a zastaraných zabezpečovacích zariadení; • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav verejnej infraštruktúry intermodálnej prepravy (terminálov), nízka ponuka siete verejných terminálov a ich prepojenia na logistiku; • Nevyhovujúca úroveň infraštruktúry na kontrolu a prípravu vozového parku železničnej osobnej dopravy pre prevádzku služieb vo verejnom záujme; • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav časti vozového parku regionálnej železničnej verejnej osobnej dopravy; • Podiel elektrifikovaných tratí na úrovni 44,3 % z celkovej dĺžky prevádzkovaných tratí; • Podiel modernizácie železničnej TEN-T siete na úrovni 15 %. <p>Cestná doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedobudované diaľnice a rýchlostné cesty zaradené do siete TEN-T, ktoré neumožňujú kvalitné a rýchle dopravné spojenie medzi

²⁴ Odporúčanie č. 3 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-slovakia_sk.pdf a https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2019-european-semester-country-specific-recommendation-commission-recommendation-slovakia_sk.pdf

			<p>regiónmi/okolitými štátmi, negatívne vplyvajú na rozvoj hospodárstva, životné prostredie, bezpečnosť cestnej premávky;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvalitatívne a kvantitatívne parametre dopravného systému SR nezodpovedajú súčasným a prognózovaným intenzitám dopravy a potrebám rozvoja hospodárstva; • Závazky SR vyplývajúce z nariadenia EP a Rady EÚ č. 1315/2013 – dobudovanie základnej siete TEN-T do roku 2030 a súhrnnej siete TEN-T do roku 2050; • Nevyhovujúci až havarijný stav významnej časti ciest I. triedy; • Prekračovaná dopravná výkonnosť na viacerých úsekoch ciest I. triedy vedených v plánovaných trasách diaľnic a rýchlostných ciest; • Neexistencia cestných obchvatov miest a obcí na ťahoch s intenzívnou ťažkou dopravou – negatívne vplyvy v podobe hlukovej a emisnej záťaže pre obyvateľov miest a obcí; • Časové straty na exponovaných úsekoch ciest I. triedy z dôvodu prekračovania kapacity ciest; • Nevyhovujúci stavebno-technický stav mostov na cestách I. triedy, ktoré sú strategicky dôležité pre vnútornú mestskú, tranzitnú a regionálnu dopravu; • Existencia kritických nehodových lokalít na cestách I. triedy, premietajúci sa do zníženej úrovne bezpečnosti cestnej premávky; • Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav infraštruktúry ciest II., III., triedy a miestnych ciest, čo má negatívny dopad na bezpečnosť i rozvoj integrovanej hromadnej dopravy; • Podiel dobudovanosti cestnej siete TEN-T na úrovni 51 %. <p>Vodná doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca infraštruktúra a nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav infraštruktúry vodnej dopravy (vodné cesty a prístavy) zaradenej do siete TEN-T; • Zastaraný lodný park vnútrozemskej plavby, čo negatívne vplyva na rozvoj hospodárstva, životné prostredie a bezpečnosť plavebnej prevádzky.
CP 4	Program Slovensko	ESF+/EFRR	<p>Pozitívny vývoj situácie na Slovensku narušila pandémia ochorenia COVID-19 – trh práce zaznamenal zvýšenie nezamestnanosti a prehĺbenie regionálnych disparít a zraniteľné osoby sú ešte viac ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením. Zatvorenie škôl a rýchly prechod na online vzdelávanie prehĺbil už identifikované nedostatky systému vzdelávania, ktoré spolu so zdravotníctvom čelí dlhodobým negatívnym dopadom. Digitálna a zelená transformácia spoločnosti vyžaduje rozvoj potrebných zručností nielen pracujúcich, ale všetkých členov spoločnosti, vrátane detí a seniorov. V regionálnom rozvoji sa stále nedostatočne využíva potenciál kultúrneho dedičstva. Vojna na Ukrajine stavia spoločnosť pred nové výzvy v dôsledku utečeneckej krízy.</p> <p>Identifikované výzvy vyžadujú investície do ľudí, služieb (ESF+) a do chýbajúcej a nevyhovujúcej infraštruktúry (EFRR) v oblasti trhu práce, vzdelávania, sociálnych a zdravotných služieb a služieb dlhodobej starostlivosti, infraštruktúry dostupného bývania a do obnovy kultúrneho dedičstva, ako aj prioritizovanú podporu sociálnych inovácií a experimentov so špecifickým dôrazom na vzdelávanie, zamestnanosť a aktívne začlenenie znevýhodnených osôb (špecificky aj Rómov a štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane migrantov), a to s cieľom maximalizovať dopad na cieľové skupiny.</p> <p>V súlade s odporúčaním 2 Rady 2019 (Prílohou D Správy o Slovensku od EK) je potrebné sa zamerať na zlepšenie kvality a inkluzívnosti vzdelávania na všetkých úrovniach a podporovať zručnosti, čo bude podporené v ŠC (e, f) Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie. Odporúčanie k zlepšeniu prístupu k dostupnej, kvalitnej a dlhodobej starostlivosti o deti je reflektované v ŠC (h, k, l) Aktívne začlenenie a dostupné služby. Odporúčanie na podporu</p>

		<p>integrácie znevýhodnených skupín, najmä Rómov je reflektované v ŠC (f) Kvalitné inkluzívne vzdelávanie a v ŠC (j) Podpora sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných komunit, ako sú napríklad Rómovia. Odporúčania 3 z roku 2019 sa týkajú investícií na zdravotnú starostlivosť, čo je reflektované v ŠC 4.5 Aktívne začlenenie a dostupné služby a na podporu sociálneho bývania, berúc do úvahy regionálne rozdiely, čo bude podporené v rámci ŠC 4.3 Podpora sociálno-ekonomického začlenenia MRK, domácností s nízkymi príjmami a znevýhodnených skupín, vrátane ľudí so špeciálnymi potrebami prostredníctvom integrovaných opatrení vrátane bývania a sociálnych služieb. V súlade s odporúčaním 1 Rady 2020 je potrebné posilniť odolnosť zdravotného systému a zlepšenie poskytovania primárnej starostlivosti, čo je reflektované v ŠC (4.5, k) Aktívne začlenenie a dostupné služby. Odporúčanie 2 z roku 2020 je zamerané na poskytnutie primeranej náhrady príjmu a zabezpečenie prístupu k sociálnej ochrane a základným službám pre všetkých. Toto reflektuje PD SR v ŠC (a) Adaptabilný a dostupný trh práce. Odporúčanie na zabezpečenie rovnakého prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu je premietnuté v ŠC 4.2 Zlepšenie spravodlivého prístupu k inkluzívnemu a kvalitnému vzdelávaniu. V návrhu odporúčaní Rady 2022 je zdôraznená potreba pokračovať v dočasnej a cielej podpore pre domácnosti a firmy, ktoré sú najviac ohrozené rastúcimi cenami energií a ľuďmi utekajúcimi z Ukrajiny. PD SR reflektuje toto odporúčanie v ŠC (i) Podpora sociálno-ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane migrantov.</p> <p>Zároveň v súlade so zásadami (č.) EPSP rovnosť medzi mužmi a ženami (2) a rovnaké príležitosti (3), ako aj v súlade s uplatňovaním Európskej záruky pre deti a Záruky pre mladých, SR podporí nasledovné priority a opatrenia:</p> <p>Adaptabilný a prístupný trh práce Záruka pre mladých</p> <ul style="list-style-type: none"> • predvídanie potrieb trhu práce, vrátane v oblasti zručností a aktívna podpora zamestnanosti (4) dlhodobo nezamestnaných, nevidovaných neaktívnych osôb, mladých ľudí v situácii NEET a iných znevýhodnených (osoby s nízkou kvalifikáciou, osoby so zdravotným postihnutím, Rómovia, štátni príslušníci tretích krajín vrátane migrantov), najmä individualizovanými službami a rozvojom zručností, s dôrazom na digitálne, ako aj podporou činnosti subjektov sociálnej ekonomiky a bezpečného a adaptabilného zamestnania (5), vrátane podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti; • zlepšovanie rovnosti medzi mužmi a ženami (2) na trhu práce, rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom (9), dostupnosti starostlivosti o odkázané osoby (najmä o deti do 3 rokov) a podpora zdravého, bezpečného a prispôbeného pracovného prostredia (10), ktoré umožní zvýšiť a predĺžiť účasť na trhu práce; • posilňovanie sociálneho dialógu (8) podporou kapacít sociálnych partnerov. <p>Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie Záruka pre mladých</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabezpečenie rovného prístupu ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu so zreteľom na deti v núdzi a iné znevýhodnené skupiny, najmä podporou ranej starostlivosti a predprimárneho vzdelávania detí, (11) systémovým znižovaním vplyvu socioekonomického zázemia na výsledky žiakov a miery predčasného ukončenia školskej dochádzky aj preventívnymi a individualizovanými službami, či zvýšením podielu mladých ľudí s vyšším stupňom vzdelania a podporou eliminácie segregácie rómskych detí a žiakov (3); • zlepšovanie kvality vzdelávania a odbornej prípravy na základe dát a s tým spojená podpora ľudských zdrojov pôsobiacich vo vzdelávaní (príprava, profesijný rozvoj, podmienky) (1).
--	--	--

			<p>Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu</p> <ul style="list-style-type: none"> • podpora dospelých pri zvládaní zmien na trhu práce, a to rozvojom vzdelávania a odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania (1), ktoré umožní zvyšovanie úrovne základných, životných, podnikateľských a digitálnych zručností, vrátane kľúčových kompetencií podporujúcich inovácie, ako aj ich potvrdzovanie; • zlepšovanie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikmi a zvyšovanie motivácie zamestnávateľov k investíciám do odbornej prípravy s cieľom zvýšiť účasť dospelých vo vzdelávaní, rekvalifikáciách a inkluzívnych službách poradenstva, v súlade s potrebami digitálnej a zelenej transformácie (1). <p>Aktívne začlenenie a dostupné služby</p> <p>Potravinová a materiálna deprivácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšovanie starostlivosti o zdravie (16), zvýšenie úrovne zdravotnej gramotnosti a zníženie nerovností v zdraví, podpora verejného zdravia a zabezpečenie včasného prístupu k cenovo dostupnému, udržateľnému a kvalitnému systému zdravotnej a sociálnej starostlivosti a ich infraštruktúre pre zraniteľné skupiny, vrátane Rómov, ako aj dlhodobej starostlivosti (18) pre staršie osoby, s cieľom zaručiť im dôstojný život a aktívne, zdravé starnutie; • zlepšovanie prístupu k základným službám (20) pre znevýhodnené osoby na komunitnej úrovni a podpora integrovaných opatrení aktívneho začleňovania vylúčených osôb, štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane migrantov a ľudí so zdravotným postihnutím (17), starostlivosti o deti (11) už v rannom detstve, predchádzania chudobe a sociálnemu vylúčeniu, a to aj rozvojom terénnej sociálnej práce, inkluzívneho sociálneho bývania a pomoci pre bezdomovcov (19) a poskytovaním potravinovej a základnej materiálnej pomoci najodkázanejším osobám; • podpora prechodu z ústavných ku komunitným a rodinne založeným formám starostlivosti o odkázané osoby, vrátane detí a osôb so zdravotným postihnutím; • zvyšovanie atraktívnosti povolání v sociálnej oblasti a zdravotníctve a ich podpora s ohľadom na regionálne rozdiely; • rozvoj komunit a zlepšovanie začleňovania znevýhodnených skupín do spoločnosti vytváraním nových príležitostí v oblasti kultúry, vrátane obnovy kultúrneho dedičstva v regiónoch SR. <p>Aktívne začlenenie rómskych komunít</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabezpečenie <i>rovnakých príležitostí</i> (3) rozvojom inkluzívnych politík zameraných na odstraňovanie prekážok v prístupe na trh práce, k vzdelávaniu, zdravotnej, sociálnej starostlivosti a bývaní, ako aj znižovaním proti rómskeho rasizmu; • zlepšenie sociálno-ekonomickej integrácie rómskych komunít formou komplexného integrovaného prístupu, vrátane analýzy životných podmienok, spracovania plánov komunitného rozvoja, konsolidácie vlastníckych vzťahov v MRK, <i>zabezpečenia prístupu</i> k základnej a sociálnej infraštruktúre (20), bývaní a technickej vybavenosti. <p>SR sa na základe skúseností s implementáciou programového obdobia 2014 - 2020 rozhodla pre jeden Program Slovensko, ktorý zastrešuje štyri fondy Kohéznej politiky 2021 – 2027 (EFRR, ESF+, KF a FST). Bližšie zdôvodnenie je uvedené v časti 2.2 PD SR.</p>
CP 5	Program Slovensko	EFRR	<p>Regionálne rozdiely, t.j. nerovnosti, rozdiely, nerovnomernosť a odlišnosti v miere socio-ekonomickeho rozvoja jednotlivých regiónov SR sú dané ich odlišnými podmienkami.</p> <p>Celkový obraz regionálnych rozdielov na Slovensku je charakterizovaný polarizáciou medzi severozápadom a juhovýchodom, pričom najhoršie</p>

			<p>ukazovatele sú na juhu stredného Slovenska a v severovýchodných regiónoch.</p> <p>Regionálne rozdiely je možné dokumentovať aj na ukazovateľoch pracovného trhu, sociálnych a demografických ukazovateľoch, ale aj v prístupe k základnej environmentálnej infraštruktúre.</p> <p>Náčrt vybraných územných výziev regiónov:</p> <p><u>Košický región</u> Najväčšou výzvou regiónu je jeho nízka atraktivita pre investorov (periférna poloha voči TEN-T koridorom, nedobudovaná nadradená dopravná infraštruktúra; nevýkonný regionálny inovačný ekosystém) a z toho vyplývajúca štruktúra hospodárskej základne, prejavujúca sa v nižšej životnej úrovni obyvateľstva a migračným úbytkom prevažne mladého obyvateľstva. Územie je vystavené environmentálnemu tlaku umocnenému nízkou mierou vybavenosti technickou infraštruktúrou pre ochranu životného prostredia. Výzvou ostáva aj posilnenie sektora služieb cestovného ruchu a využitie jeho potenciálu ako významného endogénneho faktoru regionálnej zamestnanosti.</p> <p><u>Prešovský región</u> Najvýraznejšou výzvou regiónu je úbytok obyvateľov v dôsledku migrácie ako aj prirodzeného úbytku starnúcej populácie, čo vytvára limity pre kapacity a dostupnosť služieb a infraštruktúry v území, čo vedie k ďalšiemu znižovaniu kvality života a atraktivity územia regiónu. Ďalšou výzvou je mobilizácia a príprava (skvalitnenie) ľudského kapitálu pre potreby trhu práce ako endogénneho faktoru rozvoja hospodárskej základne regiónu s ohľadom na dostupnosť, vybavenosť a ponuku programov vzdelávacích inštitúcií. V neposlednom rade je územnou výzvou dopravná dostupnosť a vybavenosť územia dopravnou infraštruktúrou a infraštruktúrou verejnej osobnej dopravy, pričom chýbajúca dobudovaná sieť nadradenej cestnej infraštruktúry a prenos tranzitných dopravných tokov na regionálne cesty urýchľuje postupné degradovanie infraštruktúry.</p> <p><u>Banskobystrický región</u> Väčšina výziev rozvoja Banskobystrického regiónu je spojených s jeho náročnými geomorfologickými podmienkami, vytvárajúcimi limity vo vybavenosti územia dopravnou infraštruktúrou a následne dostupnosťou regiónu a služieb na jeho území. Územnou výzvou je slabo diverzifikovaná štruktúra hospodárstva a významná rola energeticky náročného priemyslu a nízka aktivita MSP, čo v kombinácii s identifikovaným nesúlalom vzdelávacích programov na prípravu na trh práce, vytvára limity v mobilizácii potenciálu rozvoja sektora služieb a cestovného ruchu. Demografická štruktúra obyvateľstva, výrazná miera starnutia populácie a tlak na kapacity zariadení sociálnych služieb je výzva so stále rastúcou relevanciou.</p> <p><u>Žilinský región</u> Dôležitou územnou výzvou v regióne je nízko výkonný regionálny inovačný ekosystém limitujúci schopnosť generovať pracovné príležitosti s vyššou pridanou hodnotou, ktoré by motivovali ekonomicky aktívne obyvateľstvo v zotrvaní v regióne. Ďalšou výzvou je prítomnosť environmentálnych ohrození v dôsledku dopadov klimatických zmien, znečisťovateľov v rámci priemyselnej produkcie ako aj tranzitnej dopravy a schopnosť územia reagovať na krízové situácie, pričom problémy limitujú možnosti využitia kultúrno-prírodného potenciálu pre cestovný ruch. V neposlednom rade územie rieši výzvu spojenú s demografickými zmenami v území, úbytkom ekonomicky aktívneho obyvateľstva a rastúcim tlakom na kapacity sociálnych a zdravotníckych služieb.</p>
--	--	--	---

Trenčiansky región

Výraznou územnou výzvou rozvoja regiónu je prítomnosť environmentálnych záťaží ako dôsledku aktivít ťažobného a ťažkého priemyslu a pretrvávajúca štruktúra hospodárskej základne s dominantným zastúpením výrobného sektora s nižšou pridanou hodnotou ako dôsledok nedostatočného sieťovania regionálne pôsobiacich aktérov a nedostatočného zosúladenia prípravy obyvateľstva na trh práce a dopytu trhu práce. Ďalšou výzvou je nedostatočná miera vybavenosti územia technickou infraštruktúrou (vodovodná a kanalizačná sieť, odpadové hospodárstvo) a vysokou mierou energetickej náročnosti verejných budov s negatívnym dopadom na kvalitu životného prostredia. V neposlednom rade je výzvou posilnenie prepojenia subregiónov Považia a Hornej Nitry, vzhľadom na absenciu nadradenej dopravnej infraštruktúry ako aj limity rozvoja verejnej osobnej dopravy v regióne. Osobitnou výzvou pre mesto Trenčín bude realizácia projektu Európske hlavné mesto kultúry 2026 v súlade s európskymi normami.

Nitriansky región

Rozvojové výzvy Nitrianskeho regiónu sú spojené s vidieckym charakterom regiónu a potrebou podpory posilnenia urbánno-rurálnych vzťahov a mobilizácie endogénneho potenciálu územia pre rozvoj inovačného potenciálu a prepojenia agrosektoru, sektoru služieb a cestovného ruchu. Ďalšie územné výzvy predstavuje zabezpečenie dostupnosti a kvality sociálnych a zdravotných služieb a zvýšenie miery vybavenosti územia technickou infraštruktúrou za účelom ochrany kvality životného prostredia a zdravia obyvateľov. Výzvou pre zabezpečenie dostupnosti služieb v území regiónu je stav a kvalita regionálnych a miestnych komunikácií, ako aj infraštruktúra verejnej osobnej dopravy a v súčasnosti chýbajúci integrovaný dopravný systém.

Trnavský región

Územné výzvy Trnavského regiónu sú do veľkej miery definované negatívnymi externalitami, generovanými v rámci silných funkčných tokov s Bratislavským regiónom, ako napríklad zaťaženosť územia tranzitnou dopravou a preferenciou individuálnej automobilovej dopravy, vzhľadom na nezavedený systém integrovanej osobnej dopravy, ako aj nedostatočné vnútroregionálne prepojenie (subregióny Horné Záhorie - centrálna časť TTSK - región Žitného ostrova) vzhľadom na historické trasovanie línievej infraštruktúry v smere na Bratislavu. Ďalšou výzvou územia je nedobudovaná technická infraštruktúra (vodovodná a kanalizačná sieť), ktorá je vzhľadom na intenzívny populačný prírastok (migrácia), nevyhnutná pre zachovanie kvality životného prostredia a zdravia obyvateľstva. V neposlednom rade je výzvou rozvoj kultúrnej, vzdelávacej a výskumnej infraštruktúry s cieľom podpory sieťovania subjektov a rozvoja inovačnej výkonnosti hospodárskej základne kraja a ekonomických činností s vyššou pridanou hodnotou.

Bratislavský región

Územné výzvy Bratislavského regiónu ako jediného viac rozvinutého regiónu SR sú spojené s ekonomickým prehrievaním územia, koncentráciou ekonomických aktivít, dopravných tokov a obyvateľstva z celého SR a vyvolaným tlakom na dostupnosť a kvalitu verejných služieb a zachovanie kvality životného prostredia a života obyvateľov, ktoré je náročné saturovať z vlastných zdrojov, vzhľadom na limitovaný priemerný ekonomického úspechu regiónu do príjmov samospráv, ako aj vzhľadom na limitovanú oprávnenosť územia pre podporu z externých rozvojových zdrojov. Dlhodobá rozvojová výzva Bratislavského regiónu je spojená s nízkou inovačnou výkonnosťou hospodárskej základne regiónu, napriek prítomnosti subjektov akademického sektora a výrobných kapacít s inováčnym potenciálom, vzhľadom na nedostatočné motivačné

		<p>mechanizmy pre sieťovanie subjektov, ako aj zapájanie verejného sektora do regionálneho inovačného systému, čo v konečnom dôsledku ústi do odchodu kvalitnej pracovnej sily a oslabeniu inovačného potenciálu územia. Územie Bratislavského kraja je významne zaťažené dopravnými tokmi tranzitnej nákladnej aj osobnej dopravy, ako aj v dôsledku preferencie individuálnej automobilovej dopravy v rámci denného dochádzania vzhľadom na rozvoj monofunkčných suburbánnych zón v území. Ďalšie územné výzvy pre rozvoj kraja sú spojené s prítomnosťou historických environmentálnych záťaží, nedobudovanou technickou infraštruktúrou (vodovodná a kanalizačná sieť, odpadové hospodárstvo), ako aj tlakom na prvky prírodnej krajiny a jej ekostabilizačné funkcie.</p> <p>Miestne samosprávy združené v 18 funkčných mestských oblastiach rozmiestnených v rámci samosprávnych krajov a vyčlenených pre implementáciu IÚI „udržateľného mestského rozvoja“ sú typické špecifickými územnými výzvami, adresujúcimi problémy spojené s:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neriadenou suburbanizáciou a s tým spojenými nárokmi na spoločnú tvorbu verejných politík príslušných samospráv (obcí); - zvyšujúcim sa tlakom na životné prostredie a jeho ekostabilizačné funkcie; - dopadmi klimatických zmien, následkov zmeny rozloženia zrážok v roku a silnejúcim fenoménom mestských ostrovov tepla; - nedobudovanou technickou infraštruktúrou, resp. riešením jej investičného a modernizačného dlhu; - nedostatočnými kapacitami a atraktivitou verejnej osobnej dopravy a nemotorových a bezemisných alternatív k individuálnej automobilovej doprave v dennej dochádzke; - preťaženými kapacitami sociálnych služieb, materských a základných škôl a ďalších verejných služieb; - degradujúcim stavom kultúrnej infraštruktúry a infraštruktúry pre trávenie voľného času a estetických kvalít verejného priestranstva; - bezpečnosťou obyvateľstva; - s mierou implementácie SMART prvkov v urbanizovanom prostredí a tvorbou dát pre nastavenie verejných politík; <p>Na odstránenie negatívnych trendov v rozvoji regiónov je potrebné využiť komplexné integrované riešenia podporou viacerých oblastí v rámci CP 1 až 4 prostredníctvom integrovaného územného prístupu. Okrem dôvodov podpory relevantných pre regionálnu a miestnu úroveň uvedených v rámci CP 1 až 4 je pre kvalitnejší život v slovenských regiónoch a zvýšenie úrovne ich sociálneho a ekonomického rozvoja dôležitá podpora oblastí v rámci cieľa politiky CP 5, ktoré posilnia administratívne a analytické kapacity v území, zvýšia účasť socioekonomických partnerov a zástupcov občianskej spoločnosti pri procesoch ovplyvňujúcich rozvoj územia, zvýšia bezpečnosť obyvateľov, posilnia komunitný rozvoj, zvýšia záujem o pohybové a voľnočasové aktivity v regiónoch. Pre zlepšenie atraktivity území je potrebná podpora kultúrneho dedičstva a udržateľného cestovného ruchu.</p> <p>Špecifické územné výzvy každého z 8 krajov SR (NUTS 3) a z 18 funkčných mestských oblastí sú popísané v analytickej časti Integrovanej územnej stratégie jednotlivých samosprávnych krajov a Integrovaných územných stratégiách pre udržateľný mestský rozvoj.²⁵</p>	
	Program Rybné hospodárstvo	ENRAF	Podpora z ENRAF nebude realizovaná prostredníctvom CP 5. Program Rybné hospodárstvo nevyužíva prioritu 3 a 4 z dôvodu rozhodnutia sústrediť finančné zdroje programu na významnejšie potreby v iných prioritách.

²⁵<https://www.eurofondy.gov.sk/programove-obdobie-2021-27/integrovaný-územný-prístup/>

Špecifický cieľ FST	Program Slovensko	FST	<p>Nevyhnutné je riešenie dôsledkov transformácie a podpora území, ktoré sú najviac ovplyvnené prechodom ku klimatickej neutralite vzhľadom na ich závislosť od fosílnych palív alebo od priemyselných procesov s vysokou intenzitou skleníkových plynov a znečisťujúcich látok vplývajúcich na kvalitu okolitého ovzdušia.</p> <p>V podmienkach SR je proces transformácie spojený s útlmom ťažby uhlia, ukončením jeho využívania v energetike a zmenou technologických procesov v energeticky náročných odvetviach, ktoré majú zastúpenie najmä v Trenčianskom kraji (horná Nitra), Košickom a Banskobystrickom kraji. Vychádzajúc z prílohy D Správy o krajine za rok 2020 a v nadväznosti na širšiu analýzu územia vykonanej v rámci prípravy Plánu spravodlivej transformácie územia SR (PST), FST podporí len tie územia, ktoré definuje PST.</p> <p>Investičné priority transformujúcich sa regiónov definované v PST vychádzajú z odporúčania EK v rámci prílohy D Správy o krajine za rok 2020.</p> <p><u>Horná Nitra (Trenčiansky kraj)</u></p> <p>V Trenčianskom kraji sa pozornosť sústreďí najmä na región horná Nitra, t.j. okresy Prievidza a Partizánske. Horná Nitra je hlavným uhoľným regiónom Slovenska, pričom ťažba uhlia a jeho spaľovanie bude ukončené do roku 2023. Postupné ukončenie ťažby a výroby elektrickej energie z uhlia povedie do roku 2030 k strate približne 2 200 priamych pracovných miest. Potrebne je zabezpečiť princíp participácie a do implementácie PST zapojiť relevantných miestnych, regionálnych a národných partnerov, podnikateľský sektor, predstaviteľov relevantných mimovládnych organizácií a mladých ľudí.</p> <p>V dôsledku transformácie bude hornonitriansky región čeliť nasledujúcim výzvam:</p> <p>Hospodárska diverzifikácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretrvávajúca silná závislosť regionálneho hospodárstva od ťažby hnedého uhlia; • Nízka aktivita MSP v regióne; • Slabá dostupnosť príležitostí vo výskume, vývoji a inováciách (VVAI); • Nedostatočná spolupráca medzi podnikateľskými a výskumnými inštitúciami a slabý inovačný ekosystém; • Nedostatok príležitostí pre ľudí, ktorí prídu o prácu v priamom dôsledku transformácie; • Nedostatočné príležitosti pre mladú generáciu, ktorá si už nenájde prácu v upadajúcom ťažobnom sektore. <p>Prechod na čistú energiu a revitalizácia území</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepriaznivé vplyvy na životné prostredie spôsobené ťažobnými a priemyselnými aktivitami v regióne; • Nedostatočná podpora obehového hospodárstva; • Nízky podiel OZE v sektore energetiky a dopravy; • Rastúci počet opustených priemyselných areálov po ukončení ťažby uhlia; • Riziko energetickej chudoby spojené s nízkou energetickou hospodárnosťou budov; • Nedostatočné využívanie udržateľnej dopravy s nulovými emisiami. <p>Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka atraktivita regiónu pre jeho obyvateľov, ako aj pre turistov;
---------------------	-------------------	-----	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Výrazné vyludňovanie, ktoré sa môže ešte zhoršiť v dôsledku ukončenia ťažby uhlia; • Najvyšší podiel vekovej kategórie v post-produktívnom veku v SR; • Nízka úroveň zručností zamestnancov a ich nedostatočná pripravenosť na nové priemyselné odvetvia, ktoré sú výsledkom transformácie; • Nízka účasť na duálnom vzdelávaní; • Nedostatočné prispôsobenie obsahu vzdelávania potrebám nových hospodárskych odvetví; • Značný nesúlad medzi kvalifikáciou uchádzačov o zamestnanie a voľnými pracovnými miestami na pracovnom trhu; • Zvýšená chorobnosť obyvateľstva súvisiaca so znečisteným životným prostredím spôsobeným ťažbou a spaľovaním uhlia; • Negatívne sociálne dopady, najmä na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľov, vedúce k sociálnemu vylúčeniu. <p><u>Košický kraj</u></p> <p>Košický kraj bol identifikovaný ako jeden z najviac dotknutých regiónov prechodom ku klimatickej neutralite. Spomedzi všetkých analyzovaných regiónov má práve Košický kraj najvyšší potenciál znižovania emisií CO₂ do roku 2030. Opatrenia na dekarbonizáciu však budú mať negatívny dopad na zamestnanosť.</p> <p>Vzhľadom na rozsah a zložitosť transformácie je nevyhnutné zapojiť do procesu implementácie široké spektrum aktérov. Tým sa podarí zabezpečiť, aby PST a navrhnuté opatrenia odrážali potreby transformácie a špecifické výzvy dotknutého regiónu.</p> <p>V dôsledku transformácie bude Košický kraj čeliť týmto výzvam:</p> <p>Hospodárska diverzifikácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok atraktívnych pracovných príležitostí pre mladú generáciu, ktoré by mohli nahradiť stratu pracovných miest v oceliarskom priemysle; • Nízke využívanie potenciálu VVA vzhľadom na dobré zázemie, ktorý predstavuje existujúci ekosystém inovácií na univerzitách a ich technologických a vedeckých parkoch; • Nízka úroveň diverzifikácie hospodárstva a jeho pripravenosti na očakávané rozsiahle prepúšťanie v dôsledku nadchádzajúcich technologických zmien vo výrobných procesoch v hutníckom priemysle (U.S. Steel); • Nízka podnikateľská aktivita MSP v regióne; • Nedostatočná úroveň digitalizácie. <p>Prechod na čistú energiu a revitalizácia územia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízke využívanie potenciálu v oblasti OZE, najmä geotermálnej a čistej energie; • Významný vplyv priemyslu na životné prostredie v regióne v dôsledku vysokej úrovne znečistenia; • Značné nedostatky v praxi obehového hospodárstva; • Nízka energetická hospodárnosť budov; • Rastúci počet opustených priemyselných areálov; • Nedostatočné využívanie udržateľnej dopravy s nulovými emisiami a jej prepojenie s inými druhmi dopravy. <p>Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka úroveň pripravenosti a nesúlad zručností pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie s budúcimi potrebami pracovného trhu; • Nedostatočná úroveň vzdelania nezodpovedajúca potenciálu v nových technológiách a priemyselných odvetviach, ako aj novovznikajúcich odvetviach v regióne (vrátane sektora IT);
--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • Nesúlada medzi dopytom a ponukou na pracovnom trhu. <p><u>Banskobystrický kraj</u></p> <p>Banskobystrický kraj je najviac vidiecky región v rámci SR. Jeho hospodárstvo je výrazne závislé od priemyselných procesov intenzívnych na skleníkové plyny v rámci prevádzky veľkých podnikov. Región výrazne ovplyvnili zmeny spôsobené ekonomickou transformáciou v 90. rokoch minulého storočia, ako aj nedávne náhle zatvorenie baní v meste Veľký Krtíš, ktoré takmer úplne zničilo miestny priemysel. Región sa dodnes vyrovnáva s dôsledkami transformácie, je mimoriadne zraniteľný a má nízku mieru pripravenosti na ďalšiu transformáciu v budúcnosti. Pre úspešnú implementáciu PST bude nevyhnutné zabezpečiť participatívny prístup zainteresovaných strán v procese implementácie. V dôsledku transformácie bude Banskobystrický kraj čeliť týmto výzvam:</p> <p>Hospodárska diverzifikácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysoká závislosť vybraných okresov od energetickeho náročného priemyslu; • Absentujúca diverzifikácia hospodárstva a nízka aktivita MSP; • Slabý inštitucionálny rámec a obmedzená podpora, ako aj nedostatok informácií o iniciatívach v oblasti VVaI medzi podnikmi, vrátane nedostatočnej spolupráce s výskumnými inštitúciami; • Nedostatok príležitostí pre mladých ľudí, ktorí následne odchádzajú z regiónu, aby si našli príležitosti inde; • Nevyužitý potenciál na rozvoj zeleného hospodárstva. <p>Prechod na čistú energiu a revitalizácia územia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Značné nedostatky v energetickej hospodárnosti budov v regióne; • Vysoká miera znečistenia životného prostredia v regióne, najmä ovzdušia aj v dôsledku negatívneho vplyvu priemyslu na životné prostredie; • Významný podiel emisií z dopravy vzhľadom na zastaraný vozový park s nevyhovujúcimi normami emisií v regióne, ako aj nedostatočné prepojenie okresov verejnou dopravou, čo limituje alternatívy voči individuálnej osobnej doprave; • Vysoká závislosť miestneho hospodárstva od priemyselných procesov intenzívnych na skleníkové plyny a znečisťujúce látky; • Nedostatok kapacít a prax v oblasti odpadového hospodárstva. <p>Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Negatívny vývoj demografickej situácie meniaci sa na krízu ľudského kapitálu; • Výrazné nedostatky v zručnostiach v digitálnych technológiách a obehovom hospodárstve; • Nízka účasť v systéme duálneho vzdelávania; • Nedostatočné prispôbenie vzdelávacích programov potrebám nových hospodárskych odvetví; • Nedostatočné environmentálne povedomie širokej verejnosti; • Nesúlada medzi vzdelávaním a odbornou prípravou a požiadavkami pracovného trhu; • Štrukturálny nesúlada medzi ponukou a dopytom pracovného trhu spôsobujúci vysokú ponuku nízko kvalifikovanej pracovnej sily.
--	--	--	--

2. Výber politik, koordinácia a doplnkovosť (komplementarita)

Ref: čl. 11 ods. 1, písm. b) body i)-iii) VN

2.1. Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda

– čl. 11 ods. 1, písm. b) bod i) VN

Európska zelená dohoda stanovila ambiciózný cieľ transformácie hospodárstva EÚ na udržateľnú budúcnosť a rámec pre dosiahnutie klimaticky neutrálneho a obehového hospodárstva najneskôr do roku 2050. V tejto súvislosti sa Slovensko zaväzuje využívať fondy EÚ v rámci Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (PD SR) tak, aby sa dosiahol maximálny možný účinok: dodávania čistej, cenovo dostupnej a bezpečnej energie, urýchlenia prechodu na udržateľnú a inteligentnú mobilitu, mobilizácie priemyslu pre čisté a obehové hospodárstvo, budovania a obnovy budov efektívnym spôsobom z hľadiska energie a zdrojov, naplnenia ambície nulového znečistenia životného prostredia bez toxických látok, ochrany a obnovy ekosystémov a biodiverzity, zabezpečenia odolnosti regiónov a miest voči vplyvom zmeny klímy a iným v súlade s konkrétnymi iniciatívami v rámci Európskej zelenej dohody. Zohľadnené boli tiež investičné priority identifikované v prílohe D Správy o Slovensku 2019. Slovensko navyše použije fondy na mobilizáciu výskumu a podporu inovácií v oblasti udržateľnosti. Slovensko pri investíciách v rámci všetkých politických cieľov bude rešpektovať a zohľadňovať zásadu výrazne nenarušiť „Do No Significant Harm“ (DNSH). Plánované investície budú posudzované v zmysle zásady DNSH na úrovni Programu Slovensko (konzistentne s hodnotením pri POO). Za účelom zabezpečenia správnej aplikácie požiadaviek DNSH bude pre procesy implementácie programu vytvorený mechanizmus overovania a kontroly dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“. Vzhľadom na to, že Európska zelená dohoda zdôrazňuje, že jej ciele je možné dosiahnuť iba vtedy, keď nikoho nenecháme bokom, a to spravodlivým a inkluzívnym spôsobom, Slovensko podporí tých najzraniteľnejších a najviac vystavených sociálnym a ekonomickým vplyvom transformácie, napríklad rekvifikáciou a zvyšovaním kvalifikácie. Slovensko sa zároveň bude usilovať, v zmysle návrhu legislatívneho balíka „Fit for 55“, zabezpečiť splnenie nových cieľov (po ich oficiálnom prijatí) a uplatňovanie princípu prvoradosti energetickej efektívnosti. Vzhľadom na dôležitosť riešenia straty biodiverzity je snahou Slovenska prostredníctvom investícií fondov EÚ, najmä v rámci opatrení cieľa politiky 2, prispieť k dosiahnutiu celkovej ambície na úrovni EÚ stanovenej v preambule všeobecného nariadenia, ktorou sa má na ciele v oblasti biodiverzity vynaložiť 7,5 % ročných výdavkov v rámci VFR v roku 2024 a 10 % ročných výdavkov v rámci VFR v rokoch 2026 a 2027. Konkretizácia investícií, ktoré prispievajú k plneniu cieľov EÚ v oblasti biodiverzity bude uvedená v Programe Slovensko. Pri čerpaní prostriedkov z fondov EÚ budú aplikované princípy zeleného verejného obstarávania pri všetkých tých predmetoch verejných obstarávaní, kde to bude relevantné. Opatrenia, ktoré budú štátnou pomocou alebo minimálnou pomocou, budú realizované v súlade s osobitnými pravidlami v oblasti štátnej pomoci²⁶.

Kľúčové výzvy, ktoré Slovensko musí riešiť v rámci zabezpečenia teritoriálnej, ekonomickej a sociálnej kohézie a pre elimináciu negatívneho trendu ekonomickej divergencie sú najmä:

- podporiť schopnosť slovenskej ekonomiky prejsť na intenzívny udržateľný inteligentný rast založený najmä na inováciách v intenciách zeleného a digitálneho rastu,
- koncepcne a efektívne riešiť dlhodobú stagnáciu a zaostávanie všetkých menej rozvinutých regiónov s koncentráciou na regionálne špecifiká a výzvy, ako je najmä rozvoj najmenej rozvinutých okresov, zvládnutie problematiky inklúzie MRK, potenciál dobiehajúcich regiónov (CURI),
- eliminovať štrukturálne disparity v menej rozvinutých regiónoch a vytvoriť systémovo vyhovujúci ekosystém pre ekonomickú a sociálnu konvergenciu,
- využiť potenciál viac rozvinutého regiónu a zvyšovanie jeho konkurencieschopnosti voči ostatným regiónom EÚ najmä pre spoluprácu rozvinutého a menej rozvinutých regiónov, interregionálnej spolupráce so zameraním na využitie existujúcich a optimalizovaných, v BSK lokalizovaných výskumno-vývojových kapacít.

V súlade s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030²⁷, ktorá berie do úvahy nielen hlavné výzvy na národnej úrovni, ale aj špecifiká regiónov Slovenska, bude územná koncentrácia zdrojov v rámci všetkých piatich cieľov politiky zohľadňovať potrebu riešenia regionálnych disparít a zároveň aj územný priemet sektorových politík. V zmysle princípu kohézie bude najväčšia podpora smerovať do menej rozvinutých regiónov a území so špecifickými potrebami²⁸.

²⁶ Článok 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci).

²⁷ <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>

²⁸ Územné výzvy a rozvojové potreby regiónov si územia identifikujú vo svojich základných strategických rozvojových dokumentoch (Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja VÚC). MIRRI SR vypracovalo v spolupráci s Univerzitou Komenského v Bratislave podporné analytické dokumenty s aktualizáciou v r.2022, ktoré na základe vybraných štatistických ukazovateľov zhodnotili stav regiónov v rámci jednotlivých cieľov politiky súdržnosti

Investície do vyrovnávania regionálnych disparít najmä do BBSK, PSK a KSK, kde budú v intervenciách zohľadnené špecifiká týchto CURI regiónov, sa uskutočnia v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou a inovačným prístupom na posilnenie konkurencieschopnosti najmenej rozvinutých regiónov.

Rozvojová úroveň regiónov bude zohľadňovaná prostredníctvom indikatívnych regionálnych alokácií (úroveň NUTS2), ktoré budú stanovené v Programe Slovensko, ako aj prostredníctvom metodiky na prerozdelenie alokácie IÚI/UMR.

Investície v rámci všetkých špecifických cieľov sa budú riadiť zásadou desegregácie s cieľom riešiť a bojovať proti priestorovej segregácii a segregácii vo vzdelávaní na všetkých úrovniach, odstrániť segregované vzdelávacie prostredie a zamerať sa na podporu prístupu k vysokokvalitnému nesegregovanému vzdelávaniu na všetkých úrovniach, bývaní, zamestnaní, zdravotnej, sociálnej a dlhodobej starostlivosti, najmä pre marginalizované skupiny, ako sú Rómovia, pre ľudí z prísťahovaleckého prostredia, osoby so zdravotným postihnutím a inými špeciálnymi potrebami, starších ľudí, bezdomovcov atď. (vrátane monitorovania cieľov a ukazovateľov v oblasti desegregácie, ktoré sledujú vplyv investícií v rámci politiky súdržnosti na desegregáciu, ako je počet desegregovaných škôl, počet detí preradených zo segregovaného do inkluzívneho bežného vzdelávania atď.). Investície nebudú realizované do paralelných služieb pre špecifické skupiny alebo do služieb, ktoré môžu zachovať alebo viesť k segregácii/izolácii (ako napríklad v špeciálnych školách, v segregovaných (rómskych) školách alebo oblastiach, atď.).

Investície do služieb a infraštruktúry budú reagovať na mapovanie potrieb na všetkých úrovniach, zohľadnia územné nerovnosti, vzdelávaciu a priestorovú segregáciu a demografické zmeny, pričom budú v súlade s Chartou základných práv EÚ a Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Zároveň budú v súlade s horizontálnymi princípmi rovnosti medzi mužmi a ženami, nediskriminácie (založenej na pohlaví, rasovom a etnickom pôvode, náboženstve alebo viere, postihnutí, veku alebo sexuálnej orientácii) a prístupu vo všetkých fázach programovania a implementácie.

Všetky opatrenia zamerané na sociálnu a zdravotnú infraštruktúru v ktoromkoľvek ciele politiky musia reagovať na medzery v investíciách a musia byť založené na výsledku hodnotení individuálnych potrieb a mapovaní infraštruktúry a služieb. Hodnotenia individuálnych potrieb budú obsahovať najmä možnosti v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Mapovanie bude založené na prehľade súčasného počtu pobytových inštitúcií (bez ohľadu na ich veľkosť a vrátane komunitných pobytových zariadení), nepobytových rodinných a komunitných služieb s ohľadom na územné a demografické výzvy. Všetky investície do sociálnej a zdravotnej infraštruktúry musia byť v úplnom súlade s požiadavkami Dohovoru OSN vrátane Všeobecného komentáru č. 5 a záverečnými zisteniami Výboru Dohovoru OSN, náležitým rešpektovaním princípov rovnosti, slobody výberu, práva na nezávislý život, prístupnosť a musia zabrániť všetkým formám segregácie. Prístupnosť musí byť zároveň zabezpečená pri všetkých investíciách v súlade s najnovšími normami EÚ k prístupnosti. Investície budú v súlade so stratégiou deinštitucionalizácie a relevantným politickým a právnym rámcom EÚ pre dodržiavanie povinností súvisiacich s ľudskými právami konkrétne ku Všeobecnému komentáru č. 5 Dohovoru OSN, EPSP a Stratégii pre práva osôb so zdravotným postihnutím 2021-2030. Nižšia investícia nesmie spomaliť stratégiu deinštitucionalizácie v existujúcich inštitúciách a prispieť k vytvoreniu podmienok, ktoré nerešpektujú Dohovor OSN. V súlade s princípom partnerstva budú nezávislé ľudskoprávne organizácie a orgány zapojené vo všetkých fázach programovania, implementácie, monitorovania, hodnotenia investícií v sociálnej a zdravotnej infraštruktúre pre zabezpečenie rešpektu k princípom na nezávislý život, nesegregáciu a nediskrimináciu v súlade s Dohovorom OSN a s Chartou základných práv EÚ.

CIEĽ POLITIKY I – INTELIGENTNEJŠIA A KONKURENCIESCHOPNEJŠIA EURÓPA

Fond: EFRR

Strategický dokument RIS3²⁹, vrátane Súhrnej správy z procesu EDP k stratégii³⁰, predstavuje východisko pre všetky opatrenia a aktivity v oblasti výskumu a inovácií v rámci tohto cieľa. Súčasne budú zohľadnené ďalšie relevantné strategické dokumenty v oblasti VVaI, a to najmä Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií a záväzná metodika riadenia, financovania a hodnotenia podpory výskumu, vývoja a inovácií.

Opatrenia a výskumné aktivity musia byť relevantné pre strategické ciele RIS3 a pre špecifické ciele domén RIS3 a zameriavať sa na aplikovaný výskum (napr. priemyselný výskum, klinický a translačný výskum, experimentálny

²⁹ Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027 bola schválená vládou SR 8.12.2021. <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26641/2>

³⁰ <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2018/10/S%3BAhrn%C3%A1-spr%C3%A1va-z-procesu-EDP.pdf>

vývoj, podpora pre štúdie realizovateľnosti, optimalizáciu, rozvoj a modernizáciu výskumných infraštruktúr a pod.). Podpora nie je určená pre základný výskum vrátane infraštruktúry.

1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií

Špecifické ciele/podporované oblasti:

Podpora medzisektorovej spolupráce a zvyšovanie výskumných a inovačných kapacít v podnikoch.

Hlavným predmetom podpory bude posilnenie spolupráce medzi verejným akademickým a podnikateľským sektorom a zvyšovanie výskumného a inovačného potenciálu v podnikoch.

Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume, vývoji a inováciách s cieľom zabezpečiť vysoko kvalitné ľudské zdroje na akademickej a podnikovej úrovni, aby systém VVaI fungoval a vedel produkovať výstupy, ktoré spoločnosť a národné hospodárstvo potrebuje.

Stimulácia medzinárodnej spolupráce v oblasti VVaI so zameraním na posilnenie účasti slovenských subjektov v európskych výskumných a inovačných programoch, partnerstvách a iniciatívach v rámci EÚ (napr. Horizont Európa, MSCA, ERC, EIC, COST, ESA, SET Plan) a podporu vysokohodnotených projektov (najmä Seal of Excellence), ktoré nezískali financovanie v rámci programu Horizont Európa.

Podpora optimalizácie, rozvoja a modernizácie výskumnej infraštruktúry. Cieľom podpory bude dobudovanie, optimalizácia a modernizácia výskumnej infraštruktúry so zohľadnením ROADMAP-y výskumnej infraštruktúry³¹ (zabránenie duplicitnej podpore výskumnej infraštruktúry podporenej v predchádzajúcich obdobiach a jej efektívnejšie využitie), potrieb vyplývajúcich z domén RIS3 a zodpovedajúcich špecifických individuálnych potrieb identifikovaných v rámci procesu EDP a zabezpečenie sieťovania slovenských výskumných infraštruktúr so zahraničím, najmä v rámci ESFRI.

Očakávané výsledky

- Posilnenie dlhodobej spolupráce medzi podnikmi a výskumnými inštitúciami, ktorá podporí zvýšenie investícií zo strany súkromného sektora do VVaI;
- Posilnenie inovačných kapacít a produktivity podnikov, vrátane prechodu na inteligentné a obehové hospodárstvo;
- Stabilizácia a nárast kvalitných ľudských zdrojov v akademickom, verejnom a podnikovom výskumnom sektore;
- Zvýšenie účasti slovenských subjektov vo výskumných a inovačných projektoch v rámci ERA a zvýšenie počtu excelentných výskumných pracovníkov a tímov v schémach Európskej rady pre výskum (ERC) v schémach Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA);
- Optimalizácia a modernizácia verejnej VVaI infraštruktúry nevyhnutnej pre plnenie transformačných cieľov domén inteligentnej špecializácie SR a jej sprístupnenie pre riešenie výskumných úloh podnikového sektora.

Kvantifikácia očakávaných výsledkov

- Zvýšenie podielu výdavkov na VaV minimálne na úroveň 1,64 % HDP do roku 2030, pričom pomer medzi súkromným a verejným financovaním bude 3:2 (EFRR, POO, FST);
- Zlepšenie postavenia Slovenska v európskom prehľade výsledkov inovácií (European Innovation scoreboard) z úrovne začínajúci inovátor na úroveň mierny inovátor (EFRR)³².

1.2 Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy

Špecifické ciele/podporované oblasti:

Podpora v oblasti informatizácie a digitálnej transformácie. Hlavným cieľom podpory je zvýšenie inovačnej schopnosti ekonomiky, prostredníctvom zavádzania inovatívnych a bezpečných digitálnych technológií, zvýšenie kvality poskytovaných verejných služieb a zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti v súlade so Stratégiou digitálnej transformácie Slovenska 2030³³.

Podpora rozvoja inteligentných miest a regiónov. Hlavným predmetom podpory bude zabezpečenie rozvoja miest a regiónov prostredníctvom implementácie inovatívnych technologických a netechnologických riešení a inteligentného spravovania.

³¹ https://www.minedu.sk/data/files/10600_cestovna-mapa-vyskumnych-infrastruktur-sk-vi-roadmap-2020-2030.pdf

³² <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46013>

³³ <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/06/Strategia-digitalnej-transformacie-Slovenska-2030.pdf>

Očakávané výsledky

- Zvýšená konkurencieschopnosť podnikov prostredníctvom podpory digitalizácie priemyselnej výroby, služieb a inovatívnych procesov lepšej regulácie, nových fungujúcich podnikateľských modelov vrátane zdieľaného a obehového hospodárstva, decentralizovanej digitálnej ekonomiky a využitia digitálnych a zelených inovácií technológií v priemysle a službách;
- Zvýšenie úrovne a odolnosti kybernetickej a informačnej bezpečnosti, najmä kritickej infraštruktúry v prostredí VS;
- Vybudovanie nových a významne zlepšených verejných služieb³⁴ v rámci informačných systémov verejnej správy v súlade s princípom interoperability a pri rešpektovaní Smernice (EÚ) 2016/2102³⁵;
- Lepšie zapojenie občanov do verejného života podporou nástrojov pre participáciu občanov na správe vecí verejných a zavádzaním inovácií inteligentnej špecializácie v miestnej a regionálnej samospráve;
- Vytváranie infraštruktúry, prostredia a podmienok pre účely experimentovania s novými technológiami, pilotovania inovatívnych riešení, napr. pre alternatívne formy dopravy, podmienok pre použitie prepojených automatizovaných a autonómnych dopravných prostriedkov a vytvorenie možností širokého a dostupného využitia služieb inteligentnej mobility pre dopravu osôb a prepravu tovarov.

Kvantifikácia očakávaných výsledkov

- Zlepšenie pozície SR v hodnotení stavu digitálnej ekonomiky a spoločnosti (DESI).

1.3 Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti MSP a tvorby pracovných miest v MSP, a to aj produktívnymi investíciami

Špecifické ciele/podporované oblasti:

Podpora malého a stredného podnikania. Hlavným cieľom opatrenia bude stimulovať rozvoj MSP v rôznych sektoroch hospodárstva (predovšetkým prostredníctvom finančných nástrojov) a so špecifickým zameraním na inovatívne podniky najmä vo väzbe na domény RIS3 a prechod na obehové hospodárstvo.

Internacionalizácia malého a stredného podnikania. Cieľom je podpora rastu produktivity a udržania konkurencieschopnosti slovenských MSP v medzinárodnom priestore.

Podpora sieťovania podnikateľských subjektov. Hlavným cieľom opatrenia je rozvoj inovačného ekosystému, prostredníctvom podpory budovania a rozvoja klastrového ekosystému a platforiem podporujúcich zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikov.

Očakávané výsledky

- Rast konkurencieschopnosti MSP zlepšením prístupu k financovaniu, vrátane na mieru šitých finančných nástrojov a kapitálového financovania zameraného na podporu start-upov;
- Zvýšenie inovačného potenciálu, vrátane stimulácie prechodu na obehové a nízkouhlíkové hospodárstvo, nárast inovatívnych riešení a efektívnejšie využívanie zdrojov;
- Udržanie a posilnenie pozície podnikateľských subjektov po prekonaní ekonomických krízových dopadov a štrukturálnych efektov spôsobených pandémiou COVID-19, ukrajinským konfliktom a inými nepredvídateľnými krízovými situáciami;
- Zlepšenie prieniku MSP na zahraničné trhy, zvýšenie účasti na domácich a zahraničných prezentačných akciách, obchodných a podnikateľských misiách, podujatiach a konferenciách;
- Zlepšenie domáceho klastrového ekosystému podporujúceho inovácie a zapájanie MSP do neho, zintenzívnenie sieťovania podnikov a ich zapájania do medzinárodných hodnotových reťazcov a sietí.

Kvantifikácia očakávaných výsledkov

- Zvýšenie produktivity MSP - hrubá pridaná hodnota na zamestnanca vyprodukovaná v domácom sektore MSP sa do roku 2030 zvýši na priemer krajín V4 bez SR (EFRR).

³⁴ V súlade s odporúčaním Rady č. 4 zabezpečiť kvalitné verejné služby <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0525&from=EN> a <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/12/Narodna-koncepcia-informatizacie-verejnej-spravy-2021.pdf>

³⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2102 z 26. októbra 2016 o prístupnosti webových sídel a mobilných aplikácií subjektov verejného sektora.

1.4 Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie

Špecifické ciele/podporované oblasti:

Zručnosti pre posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu a budovanie kapacít pre RIS3. Hlavným cieľom je poskytnúť a rozvíjať zručnosti a kompetencie (technické, vysoko špecializované, digitálne a iné) pre domény RIS3 v úzkej spolupráci medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikmi.

Digitálne zručnosti prispôbené doménam RIS3 a potrebám priemyselnej a zelenej transformácie. Cieľom je podpora pokročilých a špecifických digitálnych zručností previazaných na jednotlivé domény RIS3, pre posilnenie kapacít a inovačných schopností prostredníctvom špičkových digitálnych technológií a IKT riešení v ekonomike SR, najmä v prostredí MSP.

Očakávané výsledky

- Zlepšenie praktického prístupu v odbornom vzdelávaní a príprave, systéme vyššieho vzdelávania pre potreby domén RIS3, vrátane súvisiacej infraštruktúry, zosúladenie poskytovania zručností a kompetencií s potrebami domén RIS3, poskytovanie zručností pre pracovníkov a budovanie pracovnej sily vybavenej zručnosťami kľúčovými pre domény RIS3, rozvoj širšej a flexibilnejšej ponuky vzdelávania a odbornej prípravy reagujúcej na zmeny v dopyte po zručnostiach v doménach RIS3;
- Posilnené väzby a široká vzájomná spolupráca medzi podnikmi, zamestnávateľmi a poskytovateľmi vzdelávania a inými poskytovateľmi relevantných zručností a kompetencií pre domény RIS3;
- Zlepšené pokročilé a špecifické digitálne zručnosti potrebné na naplnenie transformačných cieľov domén RIS3, vrátane opatrení reagujúcich na horizontálne výzvy v oblasti ľudských zdrojov pre jednotlivých aktérov domén RIS3, výlučne limitované v zmysle transformačných máp jednotlivých domén RIS3³⁶;
- Posilnené kapacity a inovačná schopnosť hospodárstva zavedením a intenzívnym využívaním špičkových digitálnych technológií a IKT riešení (najmä v MSP) jednotlivých aktérov aktívnych v doménach RIS3.

Kvantifikácia očakávaných výsledkov

- Zvýšenie podielu absolventov stredných a vysokých škôl v študijných programoch STEM na celkovom počte absolventov o 20 % oproti stavu roku 2020 (EFRR);
- Zníženie nesúlady medzi existujúcimi a požadovanými zručnosťami a kompetenciami vyplývajúcimi z potrieb domén RIS3.

1.5 Zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti

Špecifické ciele/podporované oblasti:

Podpora širokopásmového pripojenia. Cieľom podpory bude zabezpečenie širokopásmového pripojenia s veľmi vysokou kapacitou, ktoré nie je schopný riešiť trh.

Očakávané výsledky

- Zvýšenie počtu adries/domácností s prístupom k širokopásmovému pripojeniu (min. 1 Gbps);
- Pripojenie významných sociálno-ekonomických partnerov s prioritizáciou (zdravotníctvo, vzdelávacie inštitúcie, VaI inštitúcie, mestské oblasti, dopravné uzly, ako aj podniky digitálneho odvetvia) na širokopásmové pripojenie (min. 1 Gbps a rýchlejšie);
- Zvýšenie pokrytia hlavných dopravných koridorov mobilnými sieťami novej generácie vrátane technológií 5G v súlade s dokumentom „Podpora rozvoja sietí 5G na Slovensku na roky 2020 – 2025“³⁷.

Kvantifikácia očakávaných výsledkov

- Percentuálne navýšenie adries/domácností s prístupom k širokopásmovému pripojeniu (min. 1 Gbps) v súlade s Národným plánom širokopásmového pripojenia a na základe výsledkov aktualizovanej investičnej medzery (na základe mapovania, verejnej konzultácie a výsledkov štúdie uskutočniteľnosti) (EFRR).

³⁶ Súhrnná správa z procesu EDP k SK RIS3 2021+, <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2018/10/S%C3%BAhrnn%C3%A1-spr%C3%A1va-z-procesu-EDP.pdf>

³⁷ <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/elektronicke-komunikacie-8/strategicke-dokumenty/podpora-rozvoja-sieti-5g-na-slovensku-na-roky-2020-2025>

Územná koncentrácia

V rámci cieľa 1 bude podpora prioritne zacielená do menej rozvinutých regiónov. Alokácia v rámci viacrozvinutého regiónu (VRR) sa sústreďí na zvýšenie konkurencieschopnosti týchto regiónov predovšetkým zameraním sa na využitie existujúcich a optimalizovaných výskumno-vývojových kapacít vedeckých parkov a výskumných centier, ktoré majú výrazný presah na celé územie SR, s cieľom transferu pokročilých technológií cielených na rozvoj MSP, čo bude mať za následok „spill over“ efekt na rozvoj menej rozvinutých regiónov.

Prostredníctvom nástroja IÚI/UMR sa z cieľa 1 predpokladá podpora opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, podpory budovania inteligentných miest a regiónov a zručností pre posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu.

CIEĽ POLITIKY 2 – ZELENŠIA NÍZKOUHLÍKOVÁ EURÓPA

Fond: EFRR/KF/ENRAF

Podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov

Cieľom je podporiť dosiahnutie národných energetických cieľov vyjadrených v INEKP ako aj ambicióznejších cieľov podľa balíka “Fit for 55”. Zahŕňa to zlepšenie energetickej efektívnosti v podnikoch a zlepšenie energetickej hospodárnosti budov (verejných budov a bytových domov), keďže budovy spolu s priemyslom predstavujú najvyšší potenciál úspor energie. Tam, kde je to relevantné a realizovateľné, bude súčasťou obnovy aj inštalácia OZE a uplatnenie prvkov na ochranu biodiverzity a zelenej infraštruktúry na podporu adaptácie na zmenu klímy. Dôležitým predpokladom dosahovania energetických cieľov je rozvoj udržateľnej regionálnej a lokálnej energetiky a uplatňovanie princípu prvoradosti energetickej efektívnosti.

Očakávané výsledky:

- príspevok k zníženiu primárnej energetickej spotreby o približne 230 GWh a k plneniu cieľov v oblasti energetickej efektívnosti uvedených v INEKP a príspevok k zníženiu emisií skleníkových plynov približne o 50 600 ton k plneniu cieľov stanovených v Nízkouhlíkovej stratégii rozvoja SR do roku 2030;
- vytvorenie siete energetických centier a posilnenie energetickeho manažmentu samospráv s cieľom optimalizovať energetickú potrebu a spotrebu, vrátane zvyšovania informovanosti v oblasti energetickej efektívnosti;
- zníženie energetickej náročnosti v podnikoch, prioritne v MSP, realizáciou energeticke efektívnych opatrení v oblastiach spotreby: budovy, technológie a doprava;
- rozšírenie vysoko energeticke efektívneho fondu budov do roku 2030 a jeho postupná dekarbonizácia;
- zníženie konečnej energetickej spotreby v budovách uplatňovaním princípu prvoradosti energetickej efektívnosti³⁸, čím sa prispieje k zníženiu emisií skleníkových plynov;
- zlepšenie tepelnotechnických vlastností budov, ktoré vedie k zlepšeniu podmienok zdravej klímy vo vnútornom prostredí, vyššej úrovni pohody a pohodlia a zlepšeniu zdravia užívateľov³⁹.

Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené

Vhodnou kombináciou OZE a nízkouhlíkových technológií sa bude znižovať spotreba fosílnych palív, teda aj emisie skleníkových plynov. Podpora OZE⁴⁰ bude realizovaná striktne v súlade s podmienkami trvalej udržateľnosti a požiadavkami na ochranu životného prostredia. Investície založené na biomase budú podliehať udržateľným kritériám a budú v súlade s hodnotením trajektórií udržateľného využívania bioenergie a dodávok biomasy a ich vplyvov na využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné záchyty a biodiverzitu, ako aj na kvalitu ovzdušia“.

Očakávané výsledky:

- celkový príspevok k zvýšeniu podielu OZE na Slovensko o približne 300 MW;
- vyššia miera využívania OZE v podnikoch a domácnostiach;
- znižovanie využívania fosílnych palív prostredníctvom zvyšovania podielu OZE v systémoch

³⁸ Annex (kap. 4.4. Buildings), Commission Recommendation (EU) 2021/1749 of 28 September 2021 on Energy Efficiency First: from principles to practice — Guidelines and examples for its implementation in decision-making in the energy sector and beyond

³⁹ DSOFB, s. 57

⁴⁰ Plánuje sa podpora zariadení, využívajúcich veternú, slnečnú a geotermálnu energiu, energiu z okolia, skládkový plyn, plyn z čističiek odpadových vôd, bioplyn a biomasu, ktoré spĺňajú požiadavky DNSH (Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2139.

- zásobovania teplom a chladom, vrátane využívania biometánu a zeleného vodíka;
- zvýšenie podielu OZE v individuálnom vykurovaní a chladení;
- zvýšenie využívania OZE v prostredí energetických spoločností a aktívnych odberateľov;
- vytvorenie podmienok pre využívanie geotermálnej energie na energetické účely;
- urýchlenie prechodu na nákladovo efektívny, udržateľný a bezpečný systém zásobovania energiou, znížovanie emisií skleníkových plynov o približne 105 000 ton/rok a zlepšovanie kvality ovzdušia.

Vývoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete (TEN-e)

Špecifický cieľ bude naplnený realizáciou opatrení na lokálnej úrovni, kde sa predpokladá vytváranie lokálnych distribučných sietí najmä energetických komún s cieľom využívania elektriny v mieste jej výroby a až následne distribúcia prebytkov do regionálnych distribučných sústav. Prostredníctvom komunikácie medzi regionálnymi distribučnými sústavami a lokálnymi systémami bude možné efektívne využívať okamžité prebytky v lokálnej sieti na pokrytie prípadného dopytu v regionálnej sieti, alebo zdieľať disponibilné kapacity na uskladnenie⁴¹.

Očakávané výsledky:

- efektívne využívanie zdrojov a kapacít na uskladnenie prepojených so sústavou;
- väčšia integrácia obnoviteľných zdrojov energie do distribučných sústav, zlepšenie plánovania dopytu a ponuky na miestnej úrovni;
- znížovanie strát pri distribúcii elektriny;
- zavedenie štandardizovaných riešení pre inteligentné distribučné sústavy a skladovanie.

Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

Cieľom je zlepšiť pripravenosť čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy v súlade so Stratégiou adaptácie SR na zmenu klímy a jej akčným plánom, ako aj Programom prevencie a manažmentu zosuvných rizík 2021 – 2029 najmä prostredníctvom implementácie adaptačných opatrení, ako aj vytvorením koncepčných východísk na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni pre ich realizáciu a rovnako zabezpečiť efektívny manažment mimoriadnych udalostí spôsobených zmenou klímy a bezpečnostných rizík v zmysle Národnej stratégie riadenia rizík bezpečnostných hrozieb Slovenskej republiky⁴² (dokument k základnej podmienke 2.4). Základným predpokladom pre pripravenosť na riziká je tiež identifikácia ich pôvodu, zdroja, priebehu a možných následkov s cieľom posilniť odolnosť spoločnosti voči kľúčovým, dlhodobým a cezhraničným klimatickým, naturogénnym aj antropogénnym hrozbám definovaným v aktuálnom národnom registri hrozieb prostredníctvom riadenia kvality, technológií a participatívnych prístupov zainteresovaných strán aj vzhľadom na neustále sa zväčšujúcu zložitosť hrozieb a závažnosť ich dôsledkov pre európske spoločnosti, systematické zlepšovanie medzinárodnej spolupráce a cezhraničného krízového manažmentu.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie počtu obyvateľov využívajúcich adaptačné opatrenia vrátane protipovodňových, v prípade vhodnosti založených na prírode blízkyh riešeniach;
- ochrana takmer 5000 obyvateľov žijúcich v územiach s významnou existenciou povodňového rizika;
- podpora zelenej a modrej infraštruktúry, ako aj iných prírode blízkyh riešení, s pozitívnym vplyvom na zadržiavanie vody v krajine, ako aj na vytváranie prvkov tienenia v sídlach;
- sanácia zosuvov ovplyvnených zmenou klímy, aj prostredníctvom prírode blízkyh riešení;
- vypracovanie adaptačných stratégií;
- zlepšenie spracovania údajov na sledovanie rizík súvisiacich so zmenou klímy a informovanie, modelovanie a vytváranie scenárov, ktoré pomôžu identifikovať nedostatky v kapacitách reakcie na katastrofy;
- rozvoj, obnova a posilnenie technických a logistických kapacít subjektov zasahujúcich v prípade katastrof spôsobených zmenou klímy, vrátane riadiacich, záchranných zložiek a samosprávy, ako aj materiálnej podpory dobrovoľníkov;
- zvýšenie efektívnosti manažmentu mimoriadnych udalostí prostredníctvom posilnenia intervenčných kapacít záchranných zložiek, vybudovaním špecializovaných záchranných modulov, prioritne modulu leteckého hasenia lesných požiarov a podpory ďalších opatrení nevyhnutných pre včasnú a efektívnu intervenciu, aj s cezhraničným charakterom;
- zvýšenie efektívnosti manažmentu rizík, vyplývajúcich z porušovania legislatívnych predpisov v

⁴¹ Odporúčané v prílohe D Správy o Slovensku 2019

⁴² <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/19847/1>

životnom prostredí;

- zníženie rizika šírenia nebezpečných látok do jednotlivých zložiek životného prostredia, vrátane prípadov spôsobených alebo umocnených extrémnymi prejavmi zmeny klímy a s tým súvisiacia podpora prevencie a obmedzovania rizika envirokriminality;
- zvýšenie kľúčových kapacít v oblasti prevencie, pripravenosti a reakcie na rizika spojené so zmenou klímy a modernizácia systémov včasného varovania a vyzrozumievania.

Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd

Cieľom je realizácia opatrení na zlepšenie stavu vodných útvarov⁴³ v súlade s rámcovou smernicou o vode, najmä prostredníctvom dobudovania stokovej siete a ČOV⁴⁴ v aglomeráciách nad 2 000 EO, ako aj v obciach do 2000 obyvateľov na územiach prioritných z environmentálneho hľadiska⁴⁵ a na územiach prioritných z regionálneho hľadiska⁴⁶, vrátane budovania decentralizovaných systémov nakladania s komunálnymi odpadovými vodami (napr. koreňové ČOV, malé ČOV) a tiež zlepšenie dostupnosti bezpečnej pitnej vody, ako aj kvalitné monitorovanie vôd a podpora spracovania dát pre efektívnu vodnú politiku SR. Zvýšená pozornosť bude v súlade s príslušnou legislatívou úpravou venovaná monitorovaniu a kontrole IPS.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie počtu aglomerácií nad 2 000 EO s pripojením na verejnú kanalizáciu v zmysle záväzkov SR voči EÚ;
- zlepšenie stavu odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd aglomerácií do 2 000 EO;
- zvýšenie počtu obyvateľov zásobovaných bezpečnou pitnou vodou z verejných vodovodov;
- zvýšenie počtu obyvateľov s prístupom k bezpečnej pitnej vode v obciach do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch;
- zníženie znečistenia vôd a strát vody obnovou vodárenskej infraštruktúry;
- zvýšenie spoľahlivosti monitorovania vôd;
- vytvorenie komplexného informačného systému o vodách.

Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo

Dôležitou súčasťou prechodu na obehové hospodárstvo, v súlade s novým Akčným plánom pre obehové hospodárstvo, je oblasť odpadového hospodárstva, v rámci ktorej je hlavným cieľom prispieť k efektívnemu využívaniu materiálnych zdrojov najmä prostredníctvom predchádzania a minimalizácie vzniku odpadu, napr. podporou technológií znižujúcich produkciu odpadov z obalov, ku ktorým patria technológie produkujúce obaly opakovane použiteľné, s recyklovanou zložkou, recyklovateľné alebo biodegradovateľné a baliace technológie redukujúce používané obaly. Ďalej je zámerom zvýšiť mieru opätovného použitia, prípravy na opätovné použitie, ako aj recyklácie odpadov a posilniť odklon od skládkovania a zlepšiť elektronický zber dát v súlade s Programom predchádzania vzniku odpadu SR a Programom odpadového hospodárstva SR⁴⁷. Prechod na obehové hospodárstvo je podporovaný komplementárne prostredníctvom CP 1 a CP 2.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie kapacity pre recykláciu odpadov;
- zvýšenie množstva vytriedených odpadov prostredníctvom rozvoja systémov triedeného zberu odpadov,
- zvýšenie množstva recyklovaných odpadov minimálne o 2,5%;
- zníženie množstva skládkovaných komunálnych odpadov o 10 %;
- zvyšovanie povedomia spotrebiteľov a zainteresovaných subjektov o predchádzaní vzniku odpadu, jeho opätovnom použití a opraviteľnosti výrobkov a udržateľnej výrobe a spotrebe, vrátane podpory dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky.

Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity, ekosystémových služieb a zníženie znečistenia životného prostredia

⁴³ opatrenia na zlepšenie ekologického stavu vodných útvarov sú podporované v oblasti zlepšenia ochrany prírody, krajiny a biodiverzity

⁴⁴ Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027:

<https://www.minzp.sk/voda/verejne-vodovody-verejne-kanalizacie/>

⁴⁵ chránené vodohospodárske oblasti, ochranné pásma vodárenských zdrojov a chránené územia

⁴⁶ dobiehajúce regióny

⁴⁷ <https://www.minzp.sk/odpady/poh/poh-sr-2021-2025>

Ochrana biotopov a druhov, najmä v sústave Natura 2000 (vrátane hlucháňa hôrneho) v súlade s Prioritným akčným rámcom financovania Natura 2000 v SR⁴⁸, podpora biodiverzity, vrátane biotopov a druhov (aj druhov CITES⁴⁹) ochrany a obnovy ekosystémov a ekosystémových služieb, monitoring a mapovanie biotopov a druhov. K zníženiu znečistenia, nielen v mestskom prostredí, môže významne prispieť aj sanácia environmentálnych záťaží (EZ) v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ a zákonom č. 409/2011 Z. z.¹ Revitalizácia zanedbaných a nevyužívaných území v intravilánoch sídiel má zase za cieľ eliminovať rozrastanie zastavaných území a fragmentáciu krajiny. Tieto územia môžu mať problémy s určitou formou znečistenia a zároveň môžu spôsobovať znečisťovanie (napr. invázie druhov, šírenie kontaminantov do zložiek životného prostredia) a znehodnocovanie okolia. Pri revitalizácii zanedbaných a nevyužívaných území budú uplatňované najmä riešenia zamerané na znižovanie degradácie krajiny, adaptáciu na zmenu klímy a skvalitnenie životného prostredia v mestách. Cieľom je aj znižovanie znečisťovania ovzdušia a zlepšovanie jeho kvality v súlade s Národným programom znižovania emisií SR, napr. realizáciou opatrení na veľkých a stredných stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia pri rešpektovaní princípu „znečisťovateľ platí“, ako aj modernizáciou a rozšírením monitorovania kvality ovzdušia v SR a to aj na lokálnej úrovni.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie ochrany a stavu biotopov a druhov v územiach sústavy Natura 2000 na predpokladanej rozlohe 115 tis. ha,
- podpora ochrany prírody a biodiverzity, a to aj novými prvkami zelenej/modrej infraštruktúry, na predpokladanej rozlohe 13 ha, ako aj eradikáciou invázijských nepôvodných druhov,
- zlepšenie stavu vodných biotopov a druhov, revitalizáciou a obnovou spojitosti vodných tokov, obnovou inundačných území,
- znižovanie rozlohy zanedbaných a nevyužívaných území v intravilánoch sídiel a eliminácia ich nepriaznivého vplyvu na krajinu a životné prostredie,
- zlepšenie environmentálneho povedomia prostredníctvom environmentálnej osvedy a informovanosti a podpory environmentálnych centier,
- zvýšenie počtu sanovaných EZ a plôch sanovaného územia,
- zavádzanie progresívnych spôsobov riešenia EZ prostredníctvom vzniku inováčného a technologického klastra a chemicko - technologického centra,
- zvýšenie počtu preskúmaných a monitorovaných EZ.
- zníženie znečistenia ovzdušia, najmä tuhými znečisťujúcimi látkami (PM), ako aj ďalšími vybranými znečisťujúcimi látkami (SO₂, NO_x, NH₃, VOC),
- zlepšovanie systému monitorovania kvality ovzdušia a jej vplyvov na ekosystémy na národnej, lokálnej/regionálnej úrovni a riadenia kvality ovzdušia, vrátane vybudovanie nového informačného systému o emisiách.

Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility

Implementované budú predovšetkým projekty s rozhodujúcim a systémovým vplyvom na fungovanie a preferenciu verejnej osobnej dopravy, najmä prostredníctvom modernizácie a vytvorením integrovaných dopravných systémov, výstavbou a modernizáciou potrebnej infraštruktúry v najvyťaženejších dopravných uzloch, výstavbou záchytných parkovísk prioritne na vstupoch do miest a nákupom mobilných prostriedkov (električky, trolejbusy), a ekologickej⁵⁰ autobusovej mestskej a prímestskej dopravy v súlade s Plánmi udržateľnej mobility. Dôležité je aj prepojenie a harmonizácia dopravy (vrátane nemotorovej a hromadnej) v mestských a prímestských oblastiach, zavádzanie nízkoemisných zón a parkovacích politík v mestách, podpora cyklistickej dopravy a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cestujúcich.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie prístupnosti a atraktivity verejnej osobnej dopravy s cieľom zvýšenia podielu verejnej osobnej dopravy na del'be prepravnej práce a zníženie podielu individuálnej automobilovej dopravy,
- zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie vo veľkých aglomeráciách (zníženie hlukovej záťaže, vibrácií, prašnosti a produkcie emisií znečisťujúcich látok a skleníkových plynov),
- zlepšenie kvality služieb poskytovaných dráhovou mestskou hromadnou dopravou (MHD),
- zlepšenie dopravnej infraštruktúry a vytvorenie predpokladov pre zavedenie komplexných zmien v organizácii verejnej dopravy v sídlach,
- zabezpečenie bezpečnej a kvalitnej cyklo dopravnej infraštruktúry vrátane jej integrácie s verejnou

⁴⁸ https://minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/paf2020/paf_sk_2021-2027_aktualizacia_schvalena-maj_2021_na-web_21-6-2021.pdf

⁴⁹ <https://www.minzp.sk/cites/>

⁵⁰ Vozidlá v zmysle § 3 (1) zákona NR SR č. 214/2021 Z.z. o podpore ekologických vozidiel cestnej dopravy, ktorým bola transponovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy.

- osobnou dopravou,
- zvýšený podiel cyklistickej a inej nemotorovej dopravy na celkovej del'be prepravnej práce.

ENRAF

Podpora z ENRAF v podmienkach SR sa plánuje smerovať najmä do sektora akvakultúry (hospodárskeho chovu rýb) a spracovateľského priemyslu produktov rybolovu a akvakultúry a taktiež aj na podporu spoločnej rybárskej politiky (kontrola a presadzovanie, zber údajov), podporu genofondu vybraných druhov rýb, a marketingových opatrení. ENRAF by mal prispievať taktiež na podporu tzv. "environmentálnych služieb rybníkov" (mimo produkčné funkcie).

Prioritne budú zdroje ENRAF využívané so zreteľom na stratégiu Európskej zelenej dohody, „[z farmy na stôl](#)“, [stratégiu biodiverzity](#) a nové [usmernenie EÚ o udržateľnej akvakultúre](#) (COM(2021) 236) na:

- podporu udržateľného rybárstva, modernizácie existujúcich akvakultúrnych a spracovateľských zariadení a ochrany vodných biologických zdrojov,
- podporu udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh, aj prostredníctvom podpory udržateľných akvakultúrnych postupov a výstavby recirkulačných zariadení,
- zvýšenie prenosu inovácií a technológií do sektora,
- podporu ekologického farmárčenia, vytváranie organizácií výrobcov,
- zvýšenie adaptácie na zmenu klímy, posilnenie rastu a odolnosť slovenského sektora akvakultúry,
- zvýšenie organickej výroby,
- zníženie antimikrobiálnych látok tam, kde je to možné o 50 % v produkcii akvakultúry,
- dekarbonizáciu odvetvia akvakultúry a marketingu prostredníctvom investícií do energetickej účinnosti a zníženia /opätovného využitia odpadu
- podporu zachovania a rozvoja genofondu vybraných druhov rýb pre zachovanie príspevku akvakultúrnych prevádzok k ochrane a obnove vodnej biodiverzity a ekosystémov.

Očakávané výsledky:

- zvýšenie spotreby rýb na území SR o 10 %,
- zvýšenie počtu akvakultúrnych prevádzok o 10 %,
- zvýšenie podielu spracovania produktov rybolovu a akvakultúry o 10 %,
- podpora genofondu natívnych populácií,
- obnovené a nové krajinné prvky s priaznivým vplyvom na životné prostredie (rybníky a vodné plochy využívané v akvakultúre),
- zavádzanie nových druhov a zvýšenie produkcie produktov akvakultúry prostredníctvom podpory inovácií a pilotných projektov.

Územná koncentrácia

Široký rozsah investícií v rámci špecifických cieľov CP 2 územne zasiahne všetky regióny Slovenska. Podporené budú **všetky menej rozvinuté regióny aj viac rozvinutý bratislavský región**, pričom významná väčšina zdrojov EFRR aj KF bude smerovať do menej rozvinutých regiónov. Územnú koncentráciu zdrojov ovplyvňuje charakter opatrenia a jeho previazanie na územný rozmer príslušných strategických dokumentov (prípadne zohľadnenie záväzkov SR voči EÚ). Opatrenia v oblasti energetiky, klímy a životného prostredia sa zamerajú na riešenie hlavných problémov v kontexte záväzkov Slovenska, ale zároveň aj regionálnych priorít a potrieb. **V mestských a priemyselných aglomeráciách** to znamená primárne riešenie problémov emisií skleníkových plynov, kvality ovzdušia a dopravy, ale aj adaptácie na zmenu klímy v sídelnom prostredí. **Vo vidieckych oblastiach** bude zameranie hlavne na ochranu prírodných zdrojov, biodiverzity a podporu udržateľného manažmentu krajiny. Opatrenia adaptácie na zmenu klímy a predchádzaniu rizikám je potrebné lokalizovať, predovšetkým do území s najväčšími potenciálnymi rizikami (identifikovanými v príslušných plánovacích a strategických dokumentoch – napr. Program prevencie a manažmentu zosuvných rizík 2021 – 2029, plány manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach SR). V oblasti zlepšenia kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd bude podpora v zmysle potreby naplnenia záväzkov SR voči EÚ prioritne koncentrovaná do aglomerácií nad 2 000 EO. Územné priority v oblasti odpadového hospodárstva budú vychádzať z platného Programu odpadového hospodárstva SR. Opatrenia cielené na ochranu biotopov a druhov budú realizované v osobitne chránených častiach prírody a krajiny, predovšetkým v územiach sústavy Natura 2000. Pri opatreniach na zvyšovanie kvality ovzdušia sa bude podpora koncentrovať prioritne v zónach a aglomeráciách s vysokou koncentráciou PM častíc v ovzduší. V rámci podpory rozvoja verejnej dopravy budú prioritne podporené mestá s dráhou MHD - Košice, Prešov, Žilina, Banská Bystrica a Bratislava.

V rámci cieľa 2 bude môcť byť **prostredníctvom IÚI/UMR** podporených všetkých 8 regiónov NUTS3 a 18 UMR, predpokladane v nasledovných oblastiach: podpora energetickej efektívnosti a znižovanie emisií skleníkových plynov, podpora využívania OZE v systémoch zásobovania energiou, adaptácia obcí na zmenu klímy, zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd, odpadové hospodárstvo, zlepšenie ochrany prírody, krajiny a biodiverzity a v oblasti podpory udržateľnej mestskej mobility.

Oblasti s prítomnosťou **MRK** budú v rámci tohto cieľa osobitne podporované v rámci vybraných aktivít pri zlepšení kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd a odpadovom hospodárstve.

CIEĽ POLITIKY 3 – PREPOJENEJŠIA EURÓPA

Fond: EFRR/KF

Železničná doprava

Prioritou bude **modernizácia hlavných železničných tratí zaradených do siete TEN-T** s vysokým dopytom po železničnej osobnej a nákladnej doprave (modernizácia úsekov na základnej sieti koridoru Rýn-Dunaj v trase Žilina – Košice – št. hr. SR/UA, Baltsko-jadranského koridoru v trase Žilina – št. hr. SR/PL a koridoru Orient/východné Stredomorie v trase št. hr. SR/ČR – Kúty – Bratislava a súhrnnej siete TEN-T v trase Bratislava – Štúrovo – št. hr. SR/MR a modernizácia najdôležitejších železničných uzlov v Bratislave, Košiciach a Žiline), vrátane prípadnej elektrifikácie. S cieľom zvýšenia interoperability tratí, významných pre medzinárodnú dopravu, bude realizovaná implementácia systému ERTMS (traťový zabezpečovací systém ETCS a telekomunikačný systém GSM-R). Intervencie budú zamerané na modernizáciu ďalších bezpečnostných, riadiacich a signalizačných zariadení. Zámerom je tiež vybudovanie stredísk na kontrolu a prípravu vozového parku železničnej osobnej dopravy pre prevádzku v rámci služieb vo verejnom záujme a výstavbu a modernizáciu terminálov intermodálnej prepravy, za účelom presunu diaľkovej nákladnej dopravy z ciest na železnicu.

Dôraz sa bude klásť taktiež na zvýšenie kvalitatívnej úrovne staničných budov s cieľom zatriktívniť prepravu železnicou pre cestujúcu verejnosť.

V rámci **regionálnej železničnej dopravy** sa budú projekty zameriavať na perspektívne regionálne trate s dostatočným dopytom po osobnej alebo nákladnej železničnej doprave. Plánovaná je taktiež podpora transformácie uhoľného regiónu hornej Nitry - zámerom je rozvíjať železničnú dopravu s ohľadom na frekvenciu a rýchlosť spojení, hlavne smerom na Nitrú a Bratislavu. Cieľom je zabezpečiť požadované technické a prevádzkové parametre týchto tratí a rýchle napojenie regiónov na TEN-T sieť železničnou dopravou. Intervencie budú zamerané na modernizáciu a skapacitnenie železničných tratí a zabezpečovacích zariadení, inštaláciu traťového zabezpečovacieho systému ETCS a telekomunikačného systému GSM-R, elektrifikáciu železničných tratí vrátane hybridného spôsobu prevádzky vlakov, diaľkové riadenie dopravy, zvýšenie traťovej rýchlosti a pod. Infraštruktúrne projekty budú synergicky doplnené investíciami do obnovy koľajových vozidiel železničnej verejnej osobnej dopravy, do infraštruktúry na kontrolu a prípravu vozového parku, na znižovanie bezpečnostných rizík (napr. modernizácia železničných priecestí, s cestnou infraštruktúrou), na budovanie podpornej infraštruktúry, zlepšovanie poskytovaných služieb obyvateľom a na výstavbu a modernizáciu terminálov intermodálnej prepravy.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie kvality železničnej infraštruktúry pre služby medzinárodnej a vnútroštátnej osobnej a nákladnej dopravy, odstránenie kľúčových úzkych miest na železničnej sieti TEN-T, zníženie časových strát a prevádzkových nákladov a rozvoj služieb v diaľkovej a regionálnej osobnej doprave,
- zvýšenie spoľahlivosti a atraktivity ekologickej a udržateľnej verejnej osobnej dopravy v porovnaní s individuálnou automobilovou dopravou, vrátane zlepšenia prístupnosti pre osoby so zníženou pohyblivosťou,
- odľahčenie preťaženej cestnej infraštruktúry a lepšie využitie kapacity železničnej dopravnej cesty,
- presun tovarových tokov z cestnej nákladnej dopravy na ekologickejšie formy dopravy (železničná a vodná doprava),
- zahustenie taktu na tratiach so silnými prúdmi cestujúcich a umožnenie efektívnejších obbehov vlakových súprav vďaka skráteniu jazdných časov a zvýšeniu priepustnosti a kapacít železničných tratí,
- zabezpečenie udržateľnosti kvality vozidiel a s tým súvisiacich služieb poskytovaných pre cestujúcich,
- zníženie počtu úmrtí na železničných priecestiach, celkové zvýšenie bezpečnosti železničnej dopravy.

Cestná doprava

Rozvinutá **sieť diaľnic a rýchlostných ciest** je jednou zo základných podmienok pre prehĺbovanie ekonomickej integrácie, zabezpečenie voľného pohybu tovarov a pracovnej sily a hospodárskeho rozvoja krajiny. Zároveň si SR plne uvedomuje svoj záväzok k homogenizácii TEN-T, vyplývajúci z nariadenia 1315/2013, t. j. dobudovať základnú TEN-T sieť do konca roku 2030. Prioritou je výstavba diaľnice D3 (severojužné prepojenie na Poľsko a ČR) a D1 na úseku Turany – Hubová (závisí od finančných zdrojov a dátumu implementácie) pre dokončenie súvislej časti diaľnice D1 medzi Bratislavou a Košicami. Tam, kde sa neuvažuje s výstavbou diaľnic, budú intervencie zamerané aj na výstavbu rýchlostných ciest. Prioritou je výstavba nových úsekov, ktoré odklonia dopravu mimo sídel, so zameraním na úseky s najvyšším pomerom spoločenských prínosov k nákladom. Finančné zdroje príslušného špecifického cieľa budú primárne použité na rozvoj základnej siete TEN-T.

V prípade rozvoja **ciest I. triedy** bude pozornosť venovaná predovšetkým budovaniu obchvatov a preložiek ciest I. triedy, najmä v úsekoch s nevyhovujúcimi technickými a kapacitnými parametrami tam, kde sa neuvažuje s výstavbou siete TEN-T. Intervencie budú tiež smerovať na zlepšenie nevyhovujúcich parametrov (napr. priečne a pozdĺžne nerovnosti, nedostatočná nosnosť, slabé bezpečnostné opatrenia) ciest I. triedy, prestavbu križovatiek a modernizáciu mostov, s cieľom odstraňovania kritických nehodových lokalít na cestnej sieti.

Zlepšenie **regionálnej dopravnej obslužnosti** bude podporené investíciami do budovania obchvatov miest a obcí s najvyššou intenzitou dopravy a rekonštrukcie, modernizácie a výstavby ciest II. a III. triedy, prípadne miestnych ciest (MC), v súlade s Plánmi udržateľnej mobility regiónov a s cieľmi identifikovanými v územných stratégiách (integrované územné investície), vrátane investícií do území s prítomnosťou MRK, berúc do úvahy vyššiu prioritu nadnárodných a národných riešení. Podpora bude smerovaná prednostne do ciest zlepšujúcich prístupnosť k sieti TEN-T, ciest vedúcich k terminálom integrovanej dopravy, resp. železničným staniciam, okresom, kde neexistuje cesta I. triedy a na obnovu mostov v zlom až havarijnom stave. Prípadné investície do MC budú zamerané na rekonštrukciu MC a ich objektov v územiach, kde je situácia najviac kritická z pohľadu bezpečnosti a ohrozenia hromadnej dopravy.

Preferovanou súčasťou projektov cestnej infraštruktúry bude aj podpora cyklistickej dopravy (ako pridružená investícia)⁵¹ a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti účastníkov cestnej premávky⁵².

Tam, kde to bude ekonomicky odôvodnené budú pri výstavbe cestnej infraštruktúry prijaté opatrenia na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy a aplikované progresívne prvky dopravnej telematiky s cieľom budovať inteligentnejší a efektívnejší dopravný systém.

Očakávané výsledky:

- odstránenie kľúčových úzkych miest na sieti TEN-T a zvýšenie kapacity a kvality dopravného spojenia s okolitými štátmi, budovaním prioritných úsekov základnej ako aj súhrnnej cestnej siete TEN-T,
- zrýchlenie dopravy, eliminácia častých kongescií a časových strát,
- zvýšenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a zníženie nehodovosti,
- zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie a zlepšenie životných podmienok v intravilánoch miest a obcí (hlukové zaťaženie, emisie, vibrácie a zníženie prachových častíc),
- zlepšenie dopravného napojenia dotknutých regiónov na sieť TEN-T a odklonenie významnej časti výkonov tranzitnej cestnej dopravy z intravilánov miest a obcí,
- zvýšenie kapacity ciest I. triedy v exponovaných úsekoch,
- zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti,
- zvýšenie kapacity dopravného spojenia, kvality mobility a bezpečnosti dopravy v intravilánoch miest a obcí,
- zvýšenie podielu cyklistickej dopravy a zabezpečenie bezpečnej a kvalitnej cyklo dopravnej infraštruktúry, vrátane jej integrácie s ostatnými druhmi verejnej osobnej dopravy.

Vodná doprava

Realizované budú projekty na zabezpečenie celoročnej splavnosti vodných ciest, zaradených do základnej siete TEN-T vnútrozemských vodných ciest (Dunaj a Váh). Prioritou je odstránenie existujúcich úzkych miest - nízke vodostavy, nedostatočné plavebné výšky pod mostmi a obmedzené plavebné šírky v plavebnej dráhe. Dôraz sa bude klásť na modernizáciu infraštruktúry a super štruktúry verejných prístavov TEN-T (Bratislava, Komárno) a na dovybavenie vhodnými zariadeniami. Pozornosť bude venovaná aj pomoci prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel, s cieľom udržať status environmentálne priaznivej dopravy pre odvetvie vnútrozemskej vodnej dopravy. Z dôvodu obmedzených finančných zdrojov na rozvoj vodnej dopravy, SR sa plánuje primárne sústrediť na zabezpečenie pred-investičnej a projektovej prípravy

⁵¹ Uvedené sa týka projektov, pri ktorých je to z pohľadu štádia prípravy a ekonomickej opodstatnenosti relevantné

⁵² Národná stratégia Slovenskej republiky pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2021 – 2030 (BECEP 2021 - 2030), schválená vládou SR dňa 1.12.2021 (uznesenie vlády č. 700/2021).

projektov zameraných na zlepšenie splavnosti vodnej cesty na Dunaji a modernizáciu prístavov v Bratislave a Komárne. Implementácia ostatných navrhovaných aktivít bude možná po alokácii ďalších zdrojov v rámci procesu pre-programovania.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie pripravenosti sektora na investičné akcie (prostredníctvom vypracovania štúdií a projektovej dokumentácie),
- zlepšenie kvality infraštruktúry vodnej dopravy pre služby medzinárodnej a vnútroštátnej nákladnej a osobnej lodnej dopravy, vytvorenie celoročne garantovaných plavebných hĺbok a zvýšenie bezpečnosti vodnej dopravy,
- odstránenie kľúčových úzkych miest na základnej sieti TEN-T pre vodnú dopravu,
- odľahčenie preťaženej cestnej infraštruktúry a zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie,
- rozšírenie portfólia ponúkaných prístavných, logistických a ďalších služieb,
- ekologizácia už prevádzkovaných plavidiel vnútrozemskej plavby v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1628 zo 14. septembra 2016 o požiadavkách na emisné limity plyných a pevných znečisťujúcich látok a typové schválenie spaľovacích motorov necestných pojazdných strojov.

Z hľadiska celkového rozvoja mobility sa Slovensko významne zameriava na podporu udržateľných módov dopravy, berúc do úvahy aj zdroje v rámci cieľa 2, ako aj ostatných nástrojov (POO, CEF). Konkrétne projekty v oblasti železničnej a cestnej dopravy budú stanovené na základe výsledkov štúdií realizovateľnosti a budú odrážať zoznam priorít stanovených v spolupráci s útvarami hodnoty za peniaze. V prípade obchvatov ciest I. triedy bude snahou MDV SR hľadať komplementárne opatrenia na upokojovanie dopravy v intravilánoch miest v spolupráci so samosprávou.

Územná koncentrácia

Investície v rámci cieľa 3 budú realizované prioritne v menej rozvinutých regiónoch. Investície z KF sa sústredia prioritne do Žilinského, Prešovského a Banskobystrického kraja. Podiel projektov KF plánovaných v Bratislavskom regióne je približne 4 %. Z EFRR sa na území viac rozvinutého regiónu plánujú investície najmä do modernizácie železničnej infraštruktúry (indikatívne cca 2 % zo zdrojov EFRR v rámci cieľa). Rovnako sa predpokladá podpora železničnej dopravy v transformujúcom sa regióne Hornej Nitry. V prípade investícií do regionálnej a miestnej cestnej infraštruktúry, tieto budú v súlade s Plánmi udržateľnej mobility a ich výber bude zabezpečený jednotlivými Radami partnerstva a Kooperáčnymi radami v rámci nástroja IUI. Osobitne budú smerované zdroje do osídlení s prítomnosťou MRK, ktorých najväčšia koncentrácia je v zmysle Atlasu rómskych komunít (ARK) v 3 najmenej rozvinutých regiónoch (KSK, BBSK, PSK).

Prostredníctvom nástroja IUI/UMR sa z cieľa 3 predpokladá realizácia opatrení v oblasti regionálnej a miestnej cestnej infraštruktúry.

CIEĽ POLITIKY 4 – SOCIÁLNEJŠIA A INKLUZÍVNEJŠIA EURÓPA VYKONÁVAJÚCA EURÓPSKY PILIER SOCIÁLNYCH PRÁV

Fond: ESF+/EFRR

Adaptabilný a prístupný trh práce

Opatrenia zamerané na usmerňovanie politiky zamestnanosti sú obsiahnuté v dokumente *Strategické priority rozvoja zamestnanosti Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2030*. Zabezpečovanie individuálneho posudzovania dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie s uplatňovaním hĺbkovej profilácie je rozpracované v dokumente *Akčný plán ďalšieho posilňovania integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce v Slovenskej republike s výhľadom do roku 2030*.

Očakávané výsledky ESF+ (SO a, b, c, d)

- zvýšenie zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 – 64 rokov do roku 2030 na 76,5 %, so špecifickým dôrazom na zvyšovanie zamestnanosti v oblasti zelenej ekonomiky
- zvýšenie podielu zamestnanosti žien vo veku 20 – 39 rokov na trhu práce do roku 2030 na 67 %
- zníženie rozdielu v zamestnanosti žien a mužov aspoň o polovicu do roku 2030
- zníženie podielu dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte nezamestnaných výrazne pod úroveň 30 % do roku 2030 ich aktívnou integráciou na trh práce
- zníženie podielu osôb s nízkou kvalifikáciou na celkovom počte nezamestnaných na menej ako 25 % do roku 2030 ich aktívnou integráciou na trh práce

- zníženie podielu osôb so zdravotným postihnutím na celkovom počte nezamestnaných na menej ako 3 % do roku 2030 ich aktívnou integráciou na trh práce
- zvýšenie podielu uchádzačov o zamestnanie, ktorí si dopĺňajú/zvyšujú zručnosti, potrebné na trhu práce, na úroveň 35% z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie evidovaných na konci programového obdobia
- zvýšenie zamestnanosti mužov a žien z MRK na 45 % do roku 2030
- zvýšenie zamestnanosti žien z MRK na 41 % do roku 2030
- zníženie regionálnych rozdielov v miere evidovanej nezamestnanosti na úroveň najviac 5 %
- nahradenie aktivačných prác podporou udržateľných a stabilných foriem zamestnania, vrátane sociálnych podnikov
- garancia individualizovaného prístupu pri zabezpečovaní verejných a neverejných služieb zamestnanosti každému znevýhodnenému uchádzačovi o zamestnanie, vrátane dlhodobo nezamestnaných, Rómov a štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane migrantov
- posilnené odborné kapacity všetkých sociálnych partnerov pri zabezpečovaní sociálneho dialógu

Očakávané výsledky EFRR (RSO 4.1)

- investičná podpora dostupná každému registrovanému sociálnemu podniku, a to formou kombinácie návratnej a nenávratnej pomoci
- vytvorenie aspoň 1000 nových miest v zariadeniach starostlivosti o deti do 3 rokov
- zabezpečená dostupnosť elektronických služieb zamestnanosti, prístupných aj pre znevýhodnené skupiny
- investície do infraštruktúry (ako napr. dostupné inštitúcie trhu práce, verejné služby zamestnanosti, zariadenia OVP, atď.) a do vybavenia (vrátane dostupnej dopravy) s cieľom zabezpečiť rovnaký prístup k zamestnaniu marginalizovaným skupinám, ako sú Rómovia, ľudia z migračného prostredia, osoby so zdravotným postihnutím, ako aj s cieľom prispôsobiť pracoviská tak, aby vyhovovali potrebám osôb so zdravotným postihnutím.

Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie

Dosahovanie výsledkov bude prepojené na strategické dokumenty na úrovni SR a EÚ a ich akčné plány, ako napr. [Stratégia inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní](#), [Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030](#), [Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028](#), [Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021- 2030](#).

Očakávané výsledky ESF+ (SO e, f)

- zvýšenie účasti na predprimárnom vzdelávaní detí vo veku od 3 rokov do veku nástupu na povinné základné vzdelávanie na úroveň 96 % do roku 2030, so zameraním primárne na deti v núdzi (MRK, so zdravotným znevýhodnením, štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane migrantov a iné)
- zníženie podielu rómskych detí vo veku 6 – 15 rokov navštevujúcich školu, v ktorej väčšina z ich spolužiakov sú Rómovia, do roku 2030 na 30 %
- zníženie podielu žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia vzdelávaných v špeciálnych základných školách na 40 %
- zníženie podielu žiakov z MRK vo veku 7 – 16 rokov navštevujúcich ZŠ alebo ŠZŠ opakujúcich ročník na úroveň 11 % do roku 2030
- zvýšenie podielu Rómov vo veku 20 – 24 rokov s ukončeným vyšším stredným vzdelaním v členení podľa pohlavia na úroveň 45 % pre mužov a 40 % pre ženy do roku 2030
- znížiť podiel žiakov so slabými výsledkami v čítaní, matematike, prírodných vedách, v počítačovej a informačnej gramotnosti na menej ako 15 % do roku 2030, vrátane znižovania regionálnych rozdielov vo vzdelávacích výsledkoch a zvýšiť podiel žiakov so špičkovými výsledkami na úroveň priemeru OECD, vrátane zvýšenia vnútornej motivácie žiakov učiť sa
- znížiť podiel žiakov so slabými výsledkami v tímovom riešení problémov (t. j. najviac 5 % žiakov), v kritickom myslení, globálnych kompetenciách, finančnej gramotnosti a mäkkých zručnostiach (menej ako 15 % do roku 2030) a zvýšiť podiel žiakov so špičkovými výsledkami na úroveň priemeru OECD
- aby 60 % absolventov OVP počas štúdia participovalo na príprave v pracovných podmienkach, zároveň aby sa 8 % študentov v OVP zúčastňovalo na vzdelávacej mobilite v zahraničí;
- zvýšiť pravidelnú účasť učiteľov na ďalšom vzdelávaní aspoň na úroveň priemeru OECD (t. j. viac ako 75 % učiteľov sa bude zúčastňovať vzdelávania počas roka) do roku 2030 a výrazne zvýšiť spokojnosť učiteľov s výberom vzdelávacích ponúk, čo prispeje aj k zvýšeniu spokojnosti s povoláním učiteľa vrátane posilnenia demokratického prostredia a riadenia škôl, k zvýšeniu atraktivity a sociálneho statusu učiteľa či k zníženiu podielu odchádzajúcich učiteľov z profesie na úroveň priemeru krajín OECD

- zlepšiť wellbeing všetkých aktérov vo vzdelávaní, vrátane duševného zdravia v nadväznosti na krízové obdobia
- zefektívniť pripravenosť budúcich učiteľov na prax zlepšením ich pregraduálnej prípravy (min. 20% praktickej výučby počas štúdia)

Očakávané výsledky EFRR (RSO 4.2)

- odstránenie fyzických bariér v 70 % škôl a školských zariadení do roku 2030 so zreteľom na cieľové skupiny so zdravotným znevýhodnením
- zníženie podielu rómskych detí vo veku 6 – 15 rokov navštevujúcich školu, v ktorej väčšina z ich spolužiakov sú Rómovia do roku 2030 na 30 %
- modernizácia, výstavba alebo rozšírenie infraštruktúry nesegregovaných škôl a školských zariadení v hlavnom vzdelávacom prúde na všetkých úrovniach vzdelávania, ako aj vybavenie a zariadenie (vrátane dostupnej dopravy) s cieľom zvýšiť kvalitu vzdelávania pre rozvoj kompetencií a zabezpečiť rovnaký prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave (napr. budovanie a modernizácia tried a zariadení), vrátane opatrení na uľahčenie prístupu marginalizovaných skupín (ako sú Rómovia, žiaci z prísťahovaleckého prostredia a žiaci so zdravotným postihnutím) k hlavnému vzdelávaciemu prúdu
- zvýšenie podielu škôl s vyhovujúcou športovou infraštruktúrou aspoň na 50 % s cieľom lepšej dostupnosti infraštruktúry pre fyzické aktivity, ktorá prispieva ku komplexnému rozvoju osobnosti v procese vzdelávania, integrácii žiakov do sociálnych skupín a zlepšeniu fyzického a zdravotného stavu žiakov a ich fyzickej gramotnosti

Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu

Rámec pre oblasť podpory zručností predstavuje [Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 – 2030](#) a na ňu nadväzujúce akčné plány.

Očakávané výsledky ESF+ (SO d, g):

- zvýšenie podielu dospelých zúčastňujúcich sa na vzdelávaní a odbornej príprave do roku 2030 na 50 %
- podporených aspoň 4,5 % z celkového počtu zamestnaných osôb v SR pri zmene alebo zvyšovaní zručností s cieľom udržania/zlepšenia ich postavenia na trhu práce
- zvýšenie podielu dospelých osôb vo veku 25 – 64 rokov s nízkym vzdelaním, zúčastňujúcich sa na vzdelávaní a odbornej príprave tak, aby sa SR do roku 2030 priblížila k priemeru EÚ (30 %)
- zvýšenie podielu osôb vo vekovej skupine 16 – 74 rokov s aspoň základnou úrovňou digitálnych zručností na 70 % do roku 2030

Očakávané výsledky EFRR (RSO 4.2)

- vytvorenie funkčného systému na poskytovanie individuálnych vzdelávacích účtov
- zlepšenie kvality počiatočného a ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy prostredníctvom modernej infraštruktúry, kvalitného materiálo-technického vybavenia v 5 nadpodnikových vzdelávacích centrách a 20 centrách excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy (bez ohľadu na relevanciu k doménam RIS3)

Záruka pre mladých

Rámec zameraný na podporu mladých ľudí do 30 rokov a plán konkrétnych opatrení predstavuje *Národný plán posilnenia Záruky pre mladých ľudí v SR s výhľadom do roku 2030*.

Očakávané výsledky ESF+ (SO a, f, l):

- zníženie počtu mladých ľudí v situácii NEET na úroveň priemeru EÚ (9 %) do roku 2030
- zníženie podielu mladých ľudí v situácii NEET v lokalitách MRK na úroveň 40 % do roku 2030
- zníženie podielu osôb, ktoré predčasne ukončia školskú dochádzku na 6 % do roku 2030
- zvýšenie počtu osôb zúčastňujúcich sa druhošancového vzdelávania oproti súčasnosti (v priemere 900 ročne)
- vytvorenie siete aspoň 28 integrovaných informačných a poradenských centier (tzv. one-stop-shop) dostupných pre mladých ľudí do cca 30 km od ich bydliska
- zníženie podielu mladých nezamestnaných do 30 rokov na celkovom počte nezamestnaných ľudí na menej ako 20 % do roku 2030
- zníženie podielu dlhodobo nezamestnaných mladých ľudí do 30 rokov na celkovom počte nezamestnaných mladých ľudí do 30 rokov na menej ako 20 % do roku 2030
- zníženie podielu mladých ľudí do 30 rokov s nízkou kvalifikáciou na celkovom počte nezamestnaných mladých ľudí do 30 rokov na menej ako 30 % do roku 2030

- zníženie podielu žien z MRK vo veku 16 – 24 rokov, ktoré nie sú zamestnané a ani už nie sú vo vzdelávacom procese na 44 % v roku 2030
- zabezpečiť, aby nevznikal výrazný rozdiel (viac ako 5 %) v nezamestnanosti mladých žien a mužov v neprospech žien

Aktívne začlenenie a dostupné služby

Východiskovú analytickú a dátovú pozíciu pre túto prioritu predstavujú [Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe](#), [Strategický rámec starostlivosti o zdravie na roky 2014 – 2030](#), [Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030](#) a na ne nadväzujúce strategické dokumenty, akčné plány a legislatívne opatrenia.

Očakávané výsledky ESF+ (SO h, i, k,l)

Sociálna oblasť

- zníženie celkového počtu osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením, vrátane osôb z MRK do roku 2030 o 70 tis.
- zníženie počtu detí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením do roku 2030 o 21 tis.
- zníženie podielu detí umiestnených v centrách pre deti a rodiny (s programom) na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti na celkovom počte detí umiestnených v centrách na základe súdneho rozhodnutia na 50,5 %
- zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb na komunitnej úrovni prostredníctvom podpory aspoň 800 odborných kapacít a poskytovaním služieb najmenej 4300 osobám odkázaným na pomoc inej osoby
- zlepšenie dostupnosti personalizovaného poradenstva pre osoby zažívajúce násilie, vylúčené z bývania alebo ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením, vrátane štátnych príslušníkov tretích krajín a migrantov, s cieľom posilniť kompetencie jednotlivcov riešiť svoje životné potreby, a to podporou aspoň 2000 odborných kapacít
- služby včasnej intervencie a starostlivosti dostupné pre aspoň 50 % detí so zdravotným znevýhodnením alebo vývinovými ťažkosťami
- 900 odborných zamestnancov v oblasti sociálneho začlenenia ročne, ktorí sa zúčastňujú na odbornej príprave
- zavedený systém služieb inšpekcie v sociálnych veciach

Oblasť zdravia

- vytvorenie integrovaného zdravotno-sociálneho prístupu v starostlivosti o ľudí najmenej na 90 % územia SR
- zvýšenie počtu aktívnych lekárov o 20 %, sestier o 33 % a ostatného nezdravotníckeho personálu o 20 %, reflektujúcich požiadavky moderných zdravotníckych povolání
- zníženie nerovnosti v zdraví zvýšením účasti obyvateľov na preventívnych prehliadkach na 50 % a na onkologických skríningoch na 70 %
- zabezpečenie dlhodobej starostlivosti komunitného typu pre pacientov chronifikovaných psychickými poruchami formou personálneho zabezpečenia 16 centier komunitnej psychiatrickej starostlivosti (160 zamestnancov)
- zvýšenie zdravotnej gramotnosti príslušníkov MRK na úroveň 80 %

Očakávané výsledky EFRR (RSO 4.5)

Sociálna oblasť

- deinstytucionalizovaných 80 % aktuálnych kapacít na výkon rozhodnutia súdu v centrách pre deti a rodiny s programom na komunitný spôsob usporiadania organizačných súčastí centier pre deti a rodiny s programom
- zvýšenie efektivity vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately prostredníctvom zavedenia a rozvoja IKT v danej oblasti
- lepšia dostupnosť a kvalita sociálnych služieb na komunitnej úrovni zabezpečením 900 miest v požadovanom štandarde, a to modernizáciou súčasných a výstavbou nových kapacít, vrátane zabezpečenia materiálno-technického vybavenia
- lepšia dostupnosť sociálnych služieb krízovej intervencie vytvorením aspoň 550 miest
- lepšia dostupnosť a ľahší prístup k dostupnému a bezbariérovému bývaniu pre vybrané cieľové skupiny zriadením aspoň 700 bytových jednotiek

Oblasť zdravia

- lepšia dostupnosť ambulancie zdravotnej starostlivosti (vrátane psychiatrickej) podporou 1600 ambulancií v neatraktívnych regiónoch

- ľahší prístup k preventívnej a primárnej zdravotnej starostlivosti pre marginalizované skupiny, ako sú Rómovia, ľudia z príst'ahovaleckého prostredia, osoby so zdravotným postihnutím
- posilnenie primárnej a sekundárnej prevencie ochorení a skríningu
- lepšia dostupnosť a kvalita primárnej zdravotnej starostlivosti vybudovaním minimálne 2 regionálnych centier integrovanej zdravotnej starostlivosti v každom kraji (NUTS 3) a podporou materiálneho technického vybavenia, vrátane obnovy
- lepšia dostupnosť a kvalita dlhodobej zdravotnej starostlivosti podporou materiálneho technického vybavenia 200 zariadení/tímov poskytujúcich mobilné služby dlhodobej zdravotnej starostlivosti a 6 zariadení poskytujúcich služby dlhodobej následnej starostlivosti (napr. zariadenia včasnej rehabilitácie)
- podpora 16 centier komunitnej psychiatrickej starostlivosti poskytujúcich dlhodobú starostlivosť komunitného typu pacientom s duševnými poruchami

Očakávané výsledky EFRR (RSO 4.6)

Oblasť kultúry

- vytvorenie podmienok pre rozvoj a lepšie začleňovanie znevýhodnených skupín v aspoň 17 lokalitách, a to prostredníctvom obnovy stavebno-technického stavu a vybavenia, kultúrnych a prírodných pamiatok a kultúrnej infraštruktúry

Aktívne začlenenie rómskych komunít

Strategický rámec pre podporované opatrenia predstavuje [Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030](#) a jej Akčné plány pre zamestnanosť, vzdelávanie, bývanie, zdravie, boj s protirómskym rasizmom a pre podporu participácie. Všetky investície v rámci tejto priority sú zamerané na predchádzanie segregácii a urýchlenie sociálno-ekonomickej integrácie Rómov pri zabezpečení rovnakého prístupu k základným službám, napr. prístupu k zamestnaniu, vzdelávaniu, bývaniu, zdravotným službám atď.

Očakávané výsledky ESF+ (SO j)

- implementácia komplexného integrovaného prístupu v 60 lokalitách MRK
- zvýšenie počtu osídlení s MRK, v ktorých sa všetky obydlia nachádzajú na vysporiadaných pozemkoch na 640 v roku 2030
- zvýšenie podielu domácností z MRK, ktoré sa v rámci programov podporených z verejných zdrojov presťahovali z nevyhovujúceho bývania do nájomného bývania na 5 % do roku 2030
- realizovanie dynamického systému zberu, aktualizácie údajov a analýz o životných podmienkach MRK (Atlas, EU-SILC) pre realizáciu cielených opatrení
- existencia komunitných plánov rozvoja vo všetkých samosprávach, ktoré budú čerpať financie EFRR v rámci RSO 4.3
- zvýšená udržateľnosť a skvalitnenie služieb a projektov rómskych a prorómskych organizácií občianskej spoločnosti v počte 10 ročne vrátane tých, ktoré pôsobia v oblasti boja s protirómskym rasizmom a diskrimináciou až do roku 2030 v súlade so Strategickým rámcom EÚ pre Rómov a jeho horizontálnym cieľom podporovať účasť Rómov na politickom živote na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ
- zníženie podielu obyvateľov Slovenska, ktorí by nechceli mať za suseda Róma na 20 % v roku 2030 (v súlade s horizontálnym cieľom strategického rámca EÚ pre Rómov zabezpečiť, aby sa do roku 2030 menej ako 30 % ľudí cítilo nepríjemne, keď majú za susedov Rómov.)

Očakávané výsledky EFRR (RSO 4.3)

- zníženie podielu Rómov žijúcich bez pripojenia na pitnú vodu priamo v príbytku na 5 % v roku 2030 (v súlade s horizontálnym cieľom strategického rámca EÚ pre Rómov zabezpečiť, aby malo aspoň 95 % Rómov prístup k pitnej vode)
- zvýšenie podielu osídlení s prítomnosťou MRK s vybudovanou komplexnou občianskou a technickou infraštruktúrou (verejný vodovod, kanalizácia odpadových vôd, elektrická sieť, prístupové cesty) až do osídlenia na celkovom počte osídlení na 55 % v roku 2030
- zvýšenie podielu osídlení s prítomnosťou MRK, v ktorých je zabezpečený pravidelný odvoz komunálneho odpadu, na celkovom počte osídlení s prítomnosťou MRK na 95 % v roku 2030
- zníženie podielu osídlení s prítomnosťou MRK bez spevnenej prístupovej cesty na 0,4 % do roku 2030

Potravinová a materiálna deprivácia

Podporované opatrenia budú vychádzať z [Národnej rámcovej stratégie podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe](#)

Očakávané výsledky ESF+ (SO m):

- priebežné poskytovanie základnej materiálnej a potravinovej pomoci osobám v hmotnej núdzi, poskytovanie jedného teplého jedla denne osobám bez prístrešia

Prostredníctvom podpory opatrení v rámci priority **Sociálne inovácie a experimenty** sa zabezpečí príspevok k dosahovaniu očakávaných výsledkov relevantných pre oblasť trhu práce, vzdelávania a aktívneho začlenenia.

Územná koncentrácia

Zdroje CP4 sa budú zameriavať na územia s najväčšou koncentráciou cieľových skupín, ktorými sú napr. dlhodobo nezamestnaní, mladí ľudia vo veku do 30 rokov, starší ako 50 rokov, osoby s nízkou kvalifikáciou, osoby so zdravotným postihnutím, osoby ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením, príslušníci marginalizovaných rómskych komunít (MRK) a štátni príslušníci tretích krajín, vrátane migrantov v súlade s EPSP.

Podpora pre MRK bude cielene smerovaná do území v zmysle ARK 2019 a jeho aktualizácie, resp. kombinácie aktuálneho ARK a jeho aktualizácií za účelom zachovania oprávnenosti žiadateľov. Podľa ARK je najväčšia koncentrácia osídlení a podiel obyvateľstva MRK v 3 najmenej rozvinutých regiónoch (KSK, BBSK, PSK), a preto budú intervencie primárne koncentrované do týchto oblastí.

Prostredníctvom nástroja IÚI/UMR sa v rámci CP 4 predpokladá realizácia opatrení v oblasti zvyšovania účinnosti a inklúzivnosti trhu práce, kvalitného a inklúзивneho vzdelávania, zručností pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu a aktívneho začlenenia a dostupných služieb.

CIEĽ POLITIKY 5 – EURÓPA BLIŽŠIE K OBČANOM

Fond: EFRR

V súlade s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030⁵³, ktorá plní aj funkciu Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, bude podporovaný integrovaný územný rozvoj. Jeho cieľom je najmä zlepšenie kvality života obyvateľov, harmonizácia hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja pri využití špecifického rozvojového potenciálu dotknutých území. Integrovaný územný rozvoj bude podporovaný na základe Integrovaných územných stratégií (IÚS) a realizovaný prostredníctvom nástroja Integrovaných územných investícií (IÚI). Takýto strategický prístup oproti dopytovo-orientovanému mechanizmu implementácie vytvára priestor na participatívnu prípravu a výber komplexných a integrovaných investícií, reagujúcich na územné potreby.

Na Slovensku sa bude implementovať 8 IÚS na úrovni NUTS 3, v ktorých budú harmonicky podporené mestské aj vidiecke územia samosprávnych krajov prostredníctvom nástroja IÚI.

Na podporu cieľov politiky súdržnosti v urbánnom prostredí bolo definovaných 18 funkčných mestských oblastí. V rámci týchto osemnástich území bude podporovaná implementácia IÚI udržateľného mestského rozvoja na základe cieľov definovaných v integrovaných územných stratégiách udržateľného mestského rozvoja. Hlavným kritériom pre vymedzenie podporovaných funkčných mestských oblastí je Konceptia územného rozvoja SR (ťažiská osídlenia) a zohľadnenie minimálneho počtu obyvateľov jadrového mesta. Konceptia slúžila ako podklad pre vymedzenie území udržateľného mestského rozvoja (UMR), ktorých hranice boli podrobne zadefinované v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi na danom území v zmysle prístupu zdola nahor. Vztahuje sa na nasledujúce územia UMR s jadrovými mestami: Bratislava, Trnava, Nitra, Nové Zámky – Komárno, Trenčín, Prievidza – Nováky, Žilina, Martin, Liptovský Mikuláš–Ružomberok, Banská Bystrica, Zvolen, Lučenec, Rimavská Sobota, Prešov, Poprad–Kežmarok–Svit, Humenné, Michalovce a Košice.

S cieľom identifikovať kľúčové výzvy regionálneho a miestneho rozvoja, špecifické územné potreby a navrhnúť vhodné riešenia, regionálne a miestne orgány pripravili v súlade s princípom partnerstva, integrované územné stratégie (úroveň NUTS 3) a integrované územné stratégie udržateľného mestského rozvoja podľa článku 29 VN a článku 11 Nariadenia o EFRR. Ich účelom je analyzovať rozvojové potreby a potenciál regiónov a funkčných mestských oblastí a navrhnúť integrovaný prístup k ich riešeniam. Zoznam operácií, ktoré budú podporené z Programu Slovensko, bude súčasťou týchto integrovaných územných stratégií (úroveň NUTS 3) a integrovaných územných stratégií UMR. IÚS je pripravená ako súčasť regionálnej stratégie na úrovni NUTS 3 (Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja VÚC) a zohľadňuje IÚS UMR, ktorá je vypracovaná samostatne s cieľom implementácie alokácií pre územie UMR.

⁵³ <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>

Prostredníctvom IÚI NUTS3 a IÚI UMR budú, v súlade s kompetenciami územných samospráv, podporované vybrané oblasti v rámci **CP 1 – 4**, ktoré prispievajú k riešeniu výziev definovaných v území (ako napr. podpora opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, podpora budovania inteligentných miest a regiónov, podpora zručností pre posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu, podpora energetickej efektívnosti, podpora využívania OZE v systémoch zásobovania energiou, adaptácia obcí na zmenu klímy, zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd, odpadové hospodárstvo, zlepšenie ochrany prírody, krajiny a biodiverzity, podpora udržateľnej mestskej mobility, regionálnej a miestnej cestnej infraštruktúry, realizácia opatrení v oblasti zvyšovania účinnosti a inklúзивnosti trhu práce, kvalitného a inklúзивneho vzdelávania, zručností pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu a aktívneho začlenenia a dostupných služieb, a pod.).

V rámci CP 5 budú implementované aj osobitné aktivity, ktoré sú mimo rámca cieľov CP1 - CP4, identifikované v rámci IÚS v oblastiach, ako infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas, bezpečné fyzické prostredie, prírodné a kultúrne dedičstvo vrátane jeho digitalizácie, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch. Ďalej sa predpokladá posilnenie administratívnych, analytických a strategických kapacít na miestnej a regionálnej úrovni a zvýšenie efektívnosti a kvality verejných politík. Osobitný príspevok bude vyčlenený pre mesto Trenčín, ktoré bude hostiť podujatia Európskeho hlavného mesta kultúry 2026.

Presná identifikácia konkrétnych aktivít, ktoré budú realizované prostredníctvom IÚI/UMR bude uvedená v Programe Slovensko.

Investície do infraštruktúry v rámci CP 5 budú podliehať plneniu relevantných základných podmienok (napr. základné podmienky pre CP 3 a CP 4).

Špecifický cieľ RSO5.1 a RSO5.2 bude pokrývať najvhodnejší mix zdrojov a opatrení pre riešenie rozvojových potrieb jednotlivých území v súlade s víziou a cieľmi definovanými v integrovaných územných stratégiách každého územia.

RSO5.1 sa uplatní pri implementácii 18 IÚS UMR a špecifický cieľ RSO5.2 sa uplatní pri implementácii 8 IÚS na regionálnej úrovni (NUTS 3).

Funkčné mestské oblasti budú podporované prostredníctvom RSO5.1.

Prostredníctvom integrovaných územných investícií bude podpora prispievať k riešeniu špecifických výziev mestských území.

Vidiecke územia budú podporované prostredníctvom RSO5.2. Integrované územné investície pomôžu vidieckym oblastiam jednotlivých regiónov NUTS3 napr. zlepšiť situáciu v oblasti dopravnej prepojenosti, vybavenosti verejnou infraštruktúrou, ako aj zvýšiť úroveň služieb a atraktivitu územia pre obyvateľov, zlepšiť možnosti trávenia voľného času. Rovnako prispievajú k ochrane životného prostredia a adaptácie týchto území na zmenu klímy. Osobitný prístup bude venovaný malým obciam do 500 obyvateľov. V rámci Programu Slovensko bude nastavený systém podpory potrieb takýchto vidieckych území.

Podpora vidieckych oblastí bude synergicky realizovaná aj prostredníctvom Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

ENRAF nebude prispievať k realizácii CP 5. Program Rybné hospodárstvo nevyužíva prioritu 3 „umožnenie udržateľného modrého hospodárstva v pobrežných, ostrovných a vnútrozemských oblastiach a podporu rozvoja spoločenstiev rybolovu a akvakultúry“ a prioritu 4 „posilnenie medzinárodnej správy oceánov a zabezpečenie bezpečnosti morí a oceánov, bezpečné, čisté a udržateľne spravované“, z dôvodu rozhodnutia sústrediť finančné zdroje programu na významnejšie potreby v iných prioritách.

Očakávané výsledky:

- zníženie regionálnych rozdielov a podpora udržateľného rozvoja ôsmich slovenských samosprávnych krajov a mestských funkčných oblastí, predovšetkým prostredníctvom budovania infraštruktúry (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej), príspevok k Európskej zelenej dohode;
- modernizácia obcí, miest a regiónov a zvýšenie kvality života a občianskej participácie vďaka zavádzaniu smart prvkov a riešení;
- lepší prístup ku kvalitným verejným, zdravotným, sociálnym, kultúrnym, športovým a vzdelávacím službám;
- zlepšenie dopravného prepojenia území;
- vyššia kvalita života v území vďaka realizácii environmentálnych opatrení;
- zlepšenie miestnej ekonomiky využívaním kultúrneho a prírodného potenciálu;
- kvalitnejší výkon administratívnych a analyticko-strategických činností miestnych a regionálnych samospráv;
- aktívna účasť občanov a posilnená úloha komunit na rozhodovacích procesoch verejnej správy na regionálnej a miestnej úrovni;

- zvýraznenie potenciálu regionálnych ekonomík a rozvoja cez podporu rozvoja cestovného ruchu s jeho multidisciplinárnym charakterom.

Realizácia IÚI reflektuje identifikované územné výzvy regiónov a mestských funkčných oblastí.

FOND NA SPRAVODLIVÚ TRANSFORMÁCIU (FST)

Fond: FST

Strategickým materiálom FST je PST, ktorý pre každý z oprávnených regiónov definuje špecifické priority a opatrenia spadajúce pod tri základné oblasti podpory: Hospodárska diverzifikácia, Prechod na čistú energiu a revitalizácia území, Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu.

Opatrenia v rámci oblasti podpory Hospodárska diverzifikácia prispievajú k napĺňaniu strategických cieľov stanovených v Stratégii výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027. Medzi strategické ciele, ktoré budú podporené navrhovanými opatreniami, patrí najmä zvýšenie počtu osôb zamestnaných vo VVAI (cieľová hodnota: 24 000 do roku 2027) a zvýšenie podielu výdavkov súkromného sektora na výskume a vývoji vo vzťahu k HDP (cieľová hodnota: 0,86 % do roku 2027). Opatrenia v konečnom dôsledku prispievajú aj k zvýšeniu zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 až 64 rokov na 76,5 % do roku 2030.

Opatrenia v rámci oblasti podpory Prechod na čistú energiu a revitalizácia území prispievajú k plneniu cieľov EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030 a strategických cieľov prechodu EÚ na uhlíkovú neutralitu do roku 2050, ako aj nových cieľov EÚ v oblasti klímy v rámci balíka Fit for 55. Okrem toho tieto opatrenia prispievajú k plneniu národných cieľov stanovených v NECP (Integrovaný národný energetický a klimatický plán 2021 – 2030), ako aj k cieľom definovaným v ďalších strategických dokumentoch, ako sú Envirostratégia 2030 a Program predchádzania vzniku odpadu SR a Program odpadového hospodárstva SR. Konkrétne výsledky aktivít prispievajú k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov (-55 % do roku 2030), národného cieľa zvýšením celkového podielu obnoviteľných zdrojov energie (19,2 % do roku 2030) a podielu obnoviteľných zdrojov energie (OZE) v doprave (14 % do roku 2030). Okrem toho výsledky podporovaných činností prispievajú k dosiahnutiu národných cieľov v oblasti energetickej efektívnosti (30,3 % do roku 2030).

Opatrenia v rámci oblasti podpory Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu prispievajú k cieľom EÚ a SR tým, že do roku 2030 zvýšia účasť dospelých na vzdelávaní a odbornej príprave na úroveň 60 %. Cieľom tohto piliera je tiež zvýšiť pripravenosť a odolnosť pracovnej sily na výzvy súvisiace so zmenami na trhu práce v dôsledku transformácie. Opatrenia v rámci tohto piliera budú dopĺňať opatrenia ESF+ najmä v rámci zvyšovania kvality a efektívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, zlepšovania prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám vo vzdelávaní, odbornej príprave a službám celoživotného vzdelávania, podpore aktívneho začleňovania s cieľom podporiť rovnosť príležitostí, aktívnej účasti a lepšej zamestnateľnosti, sociálno-ekonomického integrácie zraniteľných skupín ľudí, najmä z hľadiska výziev súvisiacich s transformáciou.

Región horná Nitra

Hospodárska diverzifikácia

Hlavným cieľom tohto piliera je riešiť priamy dôsledok transformácie, ktorým je výrazná strata pracovných miest spôsobená ukončením ťažby uhlia a jeho spaľovania v elektrárni. To povedie k priamej strate viac ako 2 200 pracovných miest. Ďalší problém regiónu súvisí s odlivom mladých ľudí. Štatistické údaje o počte obyvateľov potvrdzujú v posledných rokoch trend vyľudňovania regiónu, preto je dôležité prijať opatrenia na vytvorenie nových atraktívnych pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou. Okrem toho región čelí problému nižšej dostupnosti príležitostí v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a nižšej aktivity MSP v regióne.

Opatrenia v rámci tejto oblasti preto podporia rozvoj nových hospodárskych odvetví s cieľom vytvoriť pracovné miesta, podporiť začínajúce podniky (start-upy) a rozvoj MSP, s cieľom nahradiť pracovné miesta, ktoré zaniknú v ťažobnom priemysle a energetike. Opatrenia v tomto pilieri podporia aj výskum, vývoj a inovácie, ktoré tiež prinesú nové pracovné príležitosti pre uchádzačov o zamestnanie s vysokou kvalifikáciou a zlepšia inovačný potenciál miestnych podnikov. Podpora osobitne rieši potrebu vytvoriť nové príležitosti pre mladú generáciu, ktorá si už nenájde zamestnanie v upadajúcom ťažobnom sektore.

Očakávané výsledky:

- vytvorenie nových pracovných miest a nových príležitostí pre mladú generáciu, ako aj pre zamestnancov v ťažobnom priemysle;
- zlepšenie pozície MSP v regióne, podpora digitalizácie a zlepšenie podmienok pre rozvoj nových podnikov, vrátane start-upov;
- zvýšené inovačné aktivity MSP v regióne vďaka podpore projektov, ktoré sa sústreďujú na vznikajúce ekonomické oblasti v regióne, ako aj na nové odvetvia hospodárstva;
- vyššia úroveň inovácií, výskumu a vývoja v regióne;
- lepšia spolupráca medzi MSP a centrami výskumu, vývoja a inovácií v inovačnom ekosystéme.

Prechod na čistú energiu a revitalizácia územia

Druhá oblasť osobitne rieši potreby a príležitosti súvisiace so sanáciou a zmenou využitia priemyselných areálov baníckych a energetických spoločností. V regióne horná Nitra bolo identifikovaných celkovo sedem priemyselných oblastí, ktoré sú ovplyvnené predošlými aktivitami súvisiacimi s ťažbou uhlia a energetikou. Tieto územia budú musieť prejsť náležitou transformáciou, aby v blízkej budúcnosti slúžili rozvoju regiónu. Región sa okrem toho musí vyrovnat' s potrebou nanovo rozvíjať energetický sektor po ukončení činnosti uhľovej Elektrárne Nováky, pričom bude potrebné vybudovať nové zdroje tepla. Ďalší problém sa týka energetickej chudoby. Podľa nezávislej štúdie hodnotiacej aktuálny stav verejných a rezidenčných budov je v regióne vysoký potenciál pre úspory energie, ktorý je väčší než 50 % súčasnej spotreby.

Táto oblasť podporí opatrenia adresujúce negatívny environmentálny dopad ťažby uhlia a výroby energie spaľovaním uhlia v regióne a podporí zavádzanie nových udržateľných energetických riešení v súlade s cieľmi prechodu na klimatickú neutralitu. Cieľom opatrení je nanovo rozvinúť súčasné priemyselné územia pre nové využitie. Rovnako je cieľom zamerať sa na podporu nových príležitostí v rozvíjajúcich sa odvetviach a technológiách, ako je napríklad vodíková technológia a skladovanie energie, ktoré môžu využiť existujúcu priemyselnú infraštruktúru v regióne, nanovo rozvinúť priemyselné oblasti a umožniť rozvoj udržateľných železníc a verejnej osobnej dopravy v regióne. Opatrenia v oblasti projektov energetickej efektívnosti sú zároveň úzko prepojené na možný nárast podielu OZE v projektoch nového diaľkového vykurovania.

Očakávané výsledky:

- zníženie rizika energetickej chudoby prostredníctvom zvýšenia energetickej efektívnosti verejných budov v kontexte zmeny zdroja elektriny a tepla po ukončení činnosti Elektrárne Nováky;
- odstránenie environmentálnych záťaží a iných negatívnych dopadov na životné prostredie a opätovné využitie pôdy po ťažbe uhlia, ktorá v súčasnosti nie je využívaná;
- zlepšenie obehového hospodárstva;
- zvýšený podiel OZE v konečnej energetickej spotrebe a využívanie vodíka;
- vyššia podpora udržateľnej miestnej dopravy.

Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu (opatrenia v rámci tejto oblasti doplnia opatrenia ESF+)

Región čelí veľkým výzvam vzhľadom na očakávanú stratu pracovných miest v dôsledku prechodu od ťažby a spaľovania uhlia k nízkouhlíkovému hospodárstvu. Analýza situácie v regióne poukazuje na veľký nesúlad medzi súčasnou štruktúrou vzdelávania obyvateľstva a požiadavkami pracovného trhu. Bude potrebné rekvifikovať veľký počet uchádzačov o prácu, ktorí si budú musieť nájsť nové pracovné miesto. V niektorých prípadoch bude potrebné aktivovať sociálnu záchranú sieť, aby sa predišlo negatívnym sociálnym dopadom masívneho prepúšťania. Po ukončení činnosti ťažkého priemyslu a spustení nových projektov v kontexte hospodárskej diverzifikácie bude ešte dôležitejšie zosúladiť vzdelanie a zručnosti s novými potrebami trhu práce. Ďalšou veľkou výzvou v regióne je odliv mladých ľudí.

Opatrenia v rámci tejto oblasti zahŕňajú podporu pre zlepšenie vzdelávania v regióne s cieľom pripraviť novú pracovnú silu na nové pracovné miesta a podporu zvyšovania kvalifikácie a rekvifikácie existujúcej pracovnej sily vrátane nových hospodárskych odvetví. Tieto opatrenia predstavujú kontinuitu a nadstavbu súčasných projektov na hornej Nitre (z OP LZ), cieľom ktorých je vytvoriť podmienky pre plynulý prechod pracovníkov z odvetvia ťažby hnedého uhlia do nových odvetví hospodárskej činnosti v regióne. Rozvoj zručností však nebude výhradne zameraný na ľudí pracujúcich v upadajúcich odvetviach, ale celkovo na zvýšenie odolnosti pracovnej sily voči zmenám na pracovnom trhu. V oblasti vzdelávania sú opatrenia zamerané na podporu infraštruktúry odborného vzdelávania a prípravy, ako aj celoživotného vzdelávania. Tieto aktivity sú komplementárne s podporou zosúladenia ponuky a dopytu na trhu práce. Dôležité sú vedľajšie efekty podpory zo všetkých troch oblastí, ktoré by mali riešiť celkovú atraktivitu regiónu z hľadiska aktivácie ľudského kapitálu a nových príležitostí pre ohrozené skupiny obyvateľov, predovšetkým však mladú generáciu.

Očakávané výsledky:

- zosúladienie zručností uchádzačov o zamestnanie so zručnosťami, ktoré vyžaduje transformovaný trh práce, prostredníctvom zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie;
- zníženie trendu vyľudňovania prostredníctvom zvyšovania atraktivity regiónu prostredníctvom aktivácie ľudského kapitálu a príležitostí (kvalitné vzdelanie, pracovné ponuky s vyššou pridanou hodnotou a čisté životné prostredie atď.), pre najviac ohrozené skupiny najmä však pre mladú generáciu;
- zvýšená spolupráca vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľmi zameraná najmä na výskum, vývoj a inovácie.

Košický kraj

Hospodárska diverzifikácia

Cieľom je reagovať na hlavné výzvy regiónu súvisiace s potrebami existujúceho hospodárskeho ekosystému ohrozeného prechodom na klimatickú neutralitu. Nedostatok atraktívnych pracovných príležitostí pre mladú generáciu, nízka úroveň hospodárskej diverzifikácie a podnikateľskej aktivity MSP budú pokryté aktivitami zameranými na podporu zakladania podnikov, podporu start-upov a akceleráciu podnikania v nových odvetviach. Príležitosťou regiónu je v kontexte transformácie aj lepšie využívanie potenciálu v oblasti VVaI.

Opatrenia zlepšia diverzifikáciu miestneho hospodárstva a znížia jeho závislosť od priemyslu. Podporia tiež zachovanie existujúcich pracovných miest, pokiaľ sa zabráni ich strate v dôsledku dekarbonizácie. Podporené budú tiež MSP, začínajúce podniky (start-upy) a podnikanie, ktoré povedie k celkovému zvýšeniu ich aktivity v regióne a zníženiu závislosti regiónu od veľkých podnikov. Osobitný dôraz sa bude klásť na vytváranie pracovných miest v existujúcich, nových alebo revitalizovaných brownfieldoch.

Výzva regiónu spojená s nízkym využitím potenciálu v oblasti VVaI bude pokrytá podporou interdisciplinárneho výskumu a inovácií a ich aplikáciou v praxi so zameraním na nové odvetvia, podporou spolupráce v oblasti výskumu a inovácií prostredníctvom inovačných a technologických centier, ale aj podporou výskumu a inovácií v podnikoch. Opatrenia podporia aj činnosti vo VVaI prispievajúce k transformácii územia na zelenú ekonomiku.

Očakávané výsledky:

- vyšší počet inovatívnych pracovných miest poskytujúcich atraktívne pracovné príležitosti pre mladú generáciu;
- vyššia úroveň inovácií, digitalizácie a využívanie nových technológií v odvetví MSP;
- zlepšenie prepojenia a spolupráce medzi výskumnými inštitúciami, podnikmi a inými aktérmi v regióne;
- zlepšená inovačná infraštruktúra a dostatočné šírenie informácií medzi aktérmi v oblasti VaI;
- vyššia technologická a digitálna transformácia podnikov a miera inovatívnosti v MSP v regióne;
- zvýšená diverzifikácia a odolnosť hospodárstva.

Prechod na čistú energiu a revitalizácia územia

Región čelí výzvam spojeným s environmentálnym zaťažením regiónu z priemyselnej výroby vrátane odvetví s vysokými emisiami CO₂, ktoré sú výsledkom výroby energie v Elektrárni Vojany, ako aj výroby ocele. Výsledky analýz transformačných výziev regiónu poukazujú na významný potenciál regiónu v oblasti čistej energie vrátane zlepšenia energetickej efektívnosti budov, potenciálu v oblasti využívania OZE a nových technológií (vodík, skladovanie energie). Región by mal zároveň zvýšiť využívanie udržateľnej dopravy s nulovými emisiami.

Opatrenia sa zameriavajú osobitne na potrebu reagovať na postupné ukončenie výroby energie a tepla z fosílnych palív v regióne, pričom vzniknutú medzeru vo výrobe energie možno odstrániť kombináciou intervencií v oblasti energetickej efektívnosti a využívaním potenciálu obnoviteľných zdrojov energie (geotermálna, solárna energia). Zároveň sa opatrenia zameriavajú aj na podporu inteligentných opatrení a inovatívnych riešení na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov a inteligentné využívanie zdrojov energie. Okrem toho postupné ukončovanie spaľovania uhlia vytvorí príležitosti na sanáciu územia a obnovu opustených areálov v priemyselnom komplexe Elektrárne Vojany. Projekty vytvoria dočasné aj udržateľné pracovné miesta, a tým čiastočne vykompenzujú stratu pracovných miest v upadajúcich, emisne náročných odvetviach. Okrem toho investície do inovatívnych projektov dekarbonizácie a vodíkových projektov v regióne vytvoria ďalšie pracovné miesta v nových odvetviach hospodárstva. Tieto opatrenia majú strategický význam pre ďalšiu diverzifikáciu a modernizáciu miestneho hospodárstva od priemyselných činností, zvýšenie atraktivity regiónu pre mladých ľudí a zlepšenie kvality života. Opatrenia budú zamerané aj na znižovanie emisií skleníkových plynov prostredníctvom energetickej hospodárnosti budov a podporu udržateľnej miestnej dopravy s nulovými emisiami.

Očakávané výsledky:

- zvýšené zavádzanie OZE a využívanie vodíka;
- znížená zraniteľnosť voči energetickej chudobe zlepšením energetickej hospodárnosti verejných a iných budov;
- sanácia a revitalizácia oblastí zasiahnutých environmentálnymi dopadmi spôsobenými výrobou elektriny a tepla z uhlia;
- zvýšené využívanie udržateľnej dopravy s nulovými emisiami podporou pilotných projektov.

Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu (opatrenia v rámci tejto oblasti doplnia opatrenia ESF+)

Cieľom je reagovať na výzvy spojené s očakávaným zánikom pracovných miest v dôsledku realizácie dekarbonizačných projektov v regióne. Jedným z kľúčových problémov v regióne je nízka pripravenosť pracovníkov a nesúlad zručností pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie s budúcimi potrebami trhu práce, ako aj nedostatočná úroveň vzdelania s ohľadom na potenciál v nových technológiách a rozvíjajúcich sa odvetviach v regióne (vrátane IT sektora).

Prioritou aktivít v rámci tejto oblasti je preto podpora rozvoja nových zručností pre rozvíjajúce sa odvetvia hospodárstva s cieľom pripraviť budúcu generáciu pracovnej sily na nové podmienky na trhu práce. Ide o podporu pre komplexné vzdelávanie v nových technológiách a obehovom hospodárstve (vodík, batérie, materiály, digitalizácia, dátová veda, robotika), podporu kurzov, školení a rekvalifikácie na zlepšenie zamestnateľnosti a podporu karietového poradenstva a pomoci na trhu práce. V regióne vzniknú nové pracovné príležitosti pre mladú generáciu, ktorá už v oceliarskom priemysle nenájde dostatok pracovných príležitostí. Ponuka nových pracovných miest, ktorých vytváranie bude podporené z FST v rámci oblasti Hospodárska diverzifikácia bude podporená novými zručnosťami, ktoré sa budú rozvíjať a podporovať v rámci tejto oblasti.

Očakávané výsledky:

- zvýšená atraktivita subregiónov pre obyvateľov, ako aj pre turistov;
- vytvorenie nových atraktívnych pracovných príležitostí mimo priemyselného odvetvia pre mladú generáciu, ako aj pre zamestnancov ohrozených nezamestnanosťou v procese klimatickej transformácie;
- lepší súlad zručností s aktuálnym dopytom po kvalifikovanom personáli, zníženie štrukturálnej nezamestnanosti budovaním kapacít absolventov so zručnosťami potrebnými v budúcnosti – v súvislosti s digitalizáciou, vodíkovými technológiami alebo dátovými vedami;
- vyšší potenciál rozvíjajúcich sa odvetví;
- znížený odliv mladých talentov z regiónu.

Banskobystrický kraj

Hospodárska diverzifikácia

Jedným z kľúčových problémov v regióne je nízka aktivita MSP. Takmer 70 % MSP vykazuje nízky zisk pod 5 %, alebo vytvára stratu a zároveň má nízky podiel na celkovej zamestnanosti. Významnými zamestnávateľmi v regióne sú veľké podniky pôsobiace v energeticky náročnom priemysle. Ukončenie činnosti jedného z etablovaných sektorov v regióne by preto mohlo viesť k vysokému riziku straty zamestnania bez budúcich vízií na získanie nového zamestnania. V regióne absentuje záchranná sieť v podobe rozvíjajúcich sa MSP, ktoré majú potenciál diverzifikovať ekonomiku a generovať pracovné miesta mimo emisne náročných odvetví. Ďalší problém súvisí s rizikom vyľudňovania. Banskobystrický kraj má najnižšiu priemernú dĺžku života mužov a najväčší úbytok obyvateľstva (v rokoch 2007 až 2018 stratil viac ako 2 % obyvateľstva). Tento úbytok bol spôsobený najmä negatívnym migračným trendom, predovšetkým mladých ľudí.

Opatrenia sú preto zamerané na rozvoj nových hospodárskych odvetví, vytváranie nových pracovných miest v týchto hospodárskych odvetviach, podporu začínajúcich podnikov (start-upov), rozvoj MSP, vytváranie pracovných miest pre nízko kvalifikovaných pracovníkov a pracovných miest vo vidieckych oblastiach. Nové pracovné príležitosti najmä vo vidieckych oblastiach by preto mali stabilizovať región a riešiť problém vyľudňovania a krízy ľudského kapitálu. Okrem toho sú opatrenia zamerané na podporu digitalizácie, výskumnej spolupráce zameranej na nové technológie, ako aj existujúcich činností v oblasti VVaI.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie hospodárskej diverzifikácie miestnej ekonomiky, najmä vo vidieckych oblastiach, ktorá povedie k zvýšeniu kvality života;
- vytváranie nových pracovných miest v nových, rozvíjajúcich sa a transformovaných odvetviach hospodárstva;
- zvýšenie aktivity MSP v regióne a vyšší podiel MSP na zamestnanosti;

- zníženie nezamestnanosti vrátane štrukturálnej nezamestnanosti súvisiacej s prechodom na klimatickú neutralitu;
- zlepšenie prepojenia a spolupráce medzi univerzitami, výskumom a vývojom a podnikmi;
- zvýšenie transferu inovatívnych riešení a technológií do miestnych podnikov;
- zníženie negatívneho migračného trendu prostredníctvom vytvárania pracovných príležitostí s vyššou pridanou hodnotou v regióne.

Prechod na čistú energiu a revitalizácia územi

Región má potenciál znížiť spotrebu tepla vo verejných budovách v regióne až o 70 %. Potenciál na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov je preto významný. Okrem toho má región potenciál znížiť emisie CO₂ v sektore dopravy, ktorý má najvyšší podiel emisií spomedzi sektorov, ktoré nie sú zahrnuté do mimo európskeho systému obchodovania s emisiami skleníkových plynov (ETS). Región patrí k najviac znečisteným regiónom Slovenska a niektoré okresy majú značné problémy so znečistením ovzdušia, ktoré sú spôsobené priemyselnou dopravou a spaľovaním tuhých palív. Predpokladá sa, že emisie CO₂ výlučne v sektore dopravy sa v období 2020 – 2030 podľa rôznych scenárov zvýšia o 0,05 až na 0,17 mil. ton.

Opatrenia sa zameriavajú na podporu miestnej udržateľnej dopravy s nulovými emisiami. Opatrenia budú zamerané tiež na podporu investícií v oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti budov, podporu výroby energie z OZE a inovácií v rámci energetického a priemyselného sektora.

Očakávané výsledky:

- zlepšenie energetickej hospodárnosti verejných budov;
- lepšie využitie potenciálu regiónu v oblasti využívania OZE, čo povedie k zníženiu rizika spojeného s energetickou chudobou;
- sanácia environmentálnych záťaží spôsobených priemyselnou výrobou;
- zvýšené využívanie zelených technológií;
- zvýšená atraktívnosť verejnej osobnej dopravy a mikromobility.

Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu (opatrenia v rámci tejto oblasti doplnia opatrenia ESF+)

Nízka atraktívnosť regiónu pre mladú generáciu a s tým spojené vylučovanie sú dôsledkom transformácie, ktorá sa v regióne uskutočnila v minulosti bez akéhokoľvek zmiernenia jej sociálnych dôsledkov. Aj napriek uzatvoreniu baní vo Veľkom Krtíši v roku 2015 a uskutočneným zmenám v technologických procesoch v oceliarskom priemysle, neboli pre zamestnancov a účastníkov na trhu práce vytvorené podmienky pre zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu. Ponuka pracovného trhu v najviac postihnutých okresoch je úzko prepojená na monoindustriálny charakter regiónu a jeho závislosť na činnosť veľkých podnikov. Kľúčovým problémom regiónu je tiež nedostatočná úroveň zručností uchádzačov o zamestnanie. Viac ako polovica z nich má stredné odborné vzdelanie, nasledujú uchádzači so základným vzdelaním (30 % uchádzačov). V regióne je prebytok uchádzačov len so základným vzdelaním, čo vytvára výrazný nesúlad s potrebami na trhu práce.

Opatrenia sú preto zamerané na rozvoj a zlepšenie zručností v oblasti obehového a digitálneho hospodárstva a ďalších zručností budúcnosti. Opatrenia podporia aj nové školiace a študijné programy zamerané na nové zručnosti v nových odvetviach a technológiách, nové školiace a vzdelávacie centrá na univerzitách, ako aj v iných inštitúciách a podnikoch vrátane národných vzdelávacích programov a programov zameraných na prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie. Opatrenia môžu podporiť aj spoluprácu medzi MSP, univerzitami a strednými odbornými školami.

Očakávané výsledky:

- zníženie trendu vylučovania regiónu;
- skvalitnenie systému vzdelávania, vrátane odborného vzdelávania a prípravy;
- zlepšenie zosúladenia zručností nekvalifikovanej pracovnej sily potrebami trhu práce s cieľom zníženia štrukturálnej nezamestnanosti;
- zvýšenie pripravenosti a odolnosti pracovnej sily voči rýchlym zmenám na trhu práce;
- zvýšenie digitálnej, obehovej a finančnej gramotnosti;
- zlepšenie prepojenia a spolupráce medzi MSP, univerzitami a strednými odbornými školami.

2.2. Koordinácia, vymedzenie a komplementárnosť medzi fondmi, v prípade relevantnosti koordinácia medzi národnými a regionálnymi programami

čl. 11 ods. 1, písm. b) bod (ii) VN

Implementačná štruktúra⁵⁴

SR sa na základe skúseností s implementáciou programového obdobia 2014 – 2020 rozhodla pre jeden Program Slovensko, ktorý zastrešuje štyri fondy politiky súdržnosti 2021 – 2027 (EFRR – v rámci cieľa Investovanie pre rast a zamestnanosť, ESF+, KF a FST). Dôvodom pre túto reformu je neefektívna implementácia programového obdobia 2014 – 2020. Prostredníctvom jedného Programu Slovensko sa očakávajú úspory z rozsahu a zníženie administratívnej záťaže prijímateľov. Jeden program umožňuje jednoduchšie reagovať na aktuálne geopolitické, ekonomické a sociálne výzvy a súčasne vytvára predpoklady pre kombináciu investícií z rôznych fondov a cieľov politiky (napr. formou integrovaných výziev). Vytvorenie Programu Slovensko zároveň umožňuje zjednotenie pravidiel implementácie a zjednodušenie práce prijímateľov pri investíciách spolufinancovaných z rozpočtu EÚ⁵⁵. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) bude riadiacim orgánom pre Strategický plán SPP 2023 – 2027 a bude zodpovedné za jeho prípravu, ako aj za implementáciu ENRAF a zároveň riadiacim orgánom pre Program Rybné hospodárstvo. MV SR bude zastrešovať implementáciu Azylového, migračného a integračného fondu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory riadenia hraníc a vízovej politiky⁵⁶.

Riadiacim orgánom pre Program Slovensko je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR), ktoré je zodpovedné aj za riadenie a realizáciu programov cezhraničnej spolupráce, podporovaných z EFRR a zároveň plní úlohy Centrálného koordinačného orgánu (CKO). MIRRI SR bude delegovať výkon právomocí na 10 sprostredkovateľských orgánov⁵⁷

Hlavnými kompetenciami **riadiaceho orgánu** sú:

- programovanie a príprava riadiacej dokumentácie na úrovni programu v súčinnosti so sprostredkovateľskými orgánmi a relevantnými ministerstvami (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – MPSVR SR pre implementáciu aktivít ESF+) v spolupráci s RO a sprostredkovateľskými orgánmi pre ESF+);
- koordinácia a usmerňovanie sprostredkovateľských orgánov; krízové riadenie; monitorovanie a hodnotenie v spolupráci s relevantnými ministerstvami (MPSVR SR pre monitorovanie a hodnotenie aktivít ESF+);
- prípravy výziev, písomných vyzvaní, výberu operácií a implementácie projektov v oblastiach, pre ktoré nie je určený sprostredkovateľský orgán v spolupráci s relevantným ministerstvom.

Medzi kompetencie **sprostredkovateľských orgánov** patrí: spoluúčasť na programovaní a príprava riadiacej dokumentácie na úrovni programu, príprava výziev a písomných vyzvaní; výber operácií; zabezpečovanie implementácie projektov (s výnimkou procesu kontroly verejného obstarávania vykonávaným Úradom pre verejné obstarávanie) v oblastiach pôsobnosti sprostredkovateľského orgánu.

MPSVR SR okrem štandardných úloh sprostredkovateľského orgánu bude vykonávať programovanie a prípravu riadiacej dokumentácie na úrovni programu pre implementáciu aktivít ESF+ v súčinnosti s RO a sprostredkovateľskými orgánmi pre ESF+ a monitorovanie a hodnotenie aktivít ESF+ v súčinnosti s RO a sprostredkovateľskými orgánmi pre ESF+.

Medzi hlavné úlohy Úradu pre verejné obstarávanie ako sprostredkovateľského orgánu patria: spolupráca s riadiacim orgánom pri príprave riadiacej dokumentácie pre oblasť kontroly zákaziek; zabezpečenie kontroly zákaziek vrátane overovania hospodárnosti výdavkov na tieto zákazky.

Delegované úlohy budú podrobne vymedzené v zmluvách o vykonávaní časti úloh riadiaceho orgánu sprostredkovateľským orgánom.

CKO zodpovedá najmä za: prípravu, aktualizáciu a výklad Zákona o príspevku z fondov EÚ pre 8 fondov (vrátane azylových) mimo EPFRV; spracovanie rámcového Systému riadenia pre všetky fondy okrem azylových, Interact a EPFRV; zabezpečenie synergií a komplementarít medzi Programom Slovensko, POO a ďalšími programami

⁵⁴ Bližšie informácie k pôsobnosti orgánov ŠS a územnej samosprávy sú uvedené v návrhu Zákona o príspevku z fondov EÚ (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/121/20220501>)

⁵⁵ Vytvorenie jedného centralizovaného Programu Slovensko, ktorý v sebe zjednotí podporu všetkých opatrení, financovaných z EFRR, ESF+, KF a FST reaguje na odporúčanie EK uvedené v Správe o Slovensku 2019, kde EK (na str. 69) apeluje zamerať sa na zjednodušené postupy a zvýšenú transparentnosť pri riadení fondov v rámci politiky súdržnosti.

⁵⁶ Uznesenie vlády SR č. 329 z 27. mája 2020 k návrhu na určenie orgánov zodpovedných za koordináciu, riadenie, kontrolu a audit Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu, Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu, Azylového a migračného fondu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku v programovom období 2021 – 2027.

⁵⁷ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26553/1>

a fondmi, ako aj ostatnými priamo riadenými nástrojmi; prípravu hlavných strategických a koncepčných dokumentov SR pre oblasť politiky súdržnosti EÚ v nadväznosti na členstvo SR v EÚ.

Implementácia PD SR bude realizovaná v súlade so Stratégiou výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021- 2027, národnou legislatívou v oblasti VVaI, najmä zákonom č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a ďalšími dokumentami v oblasti VVaI. Pri podpore VVaI je pri implementácii fondov EÚ nevyhnutné reflektovať výstupy reformy riadenia, hodnotenia a podpory v oblasti vedy, výskumu a inovácií realizovanej v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR, Stratégiu výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027 ako súčasť Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií, koordinačnú úlohu Úradu vlády SR a rekonštruovanej Rady vlády SR pre vedu, techniku a inovácie.

Orgány územnej samosprávy budú pôsobiť ako sprostredkovateľské orgány do konca PO 2014 – 2020. V PO 2021 – 2027 budú regionálni partneri zapojení do implementácie IÚI.

Mechanizmus riadenia IÚI⁵⁸ je založený na princípoch partnerstva a viacúrovňové riadenie sa uplatňuje najmä pri príprave, schvaľovaní, vykonávaní, monitorovaní a hodnotení IÚI, ktoré sa vykonáva v partnerstve najmä so zástupcami miestnych samospráv. V zákone o príspevku z fondov EÚ sú definované orgány v oblasti podpory integrovaného územného rozvoja – Rada partnerstva a Kooperačná rada UMR, vrátane ich kompetencií a spôsobu schvaľovania štatútov týchto orgánov.

Rady partnerstva sú kľúčovým inštitucionálnym mechanizmom pre územný dialóg, interakciu a stanovenie rozvojových cieľov na regionálnej úrovni prostredníctvom integrovaných územných stratégií (IÚS) a ich implementáciu v Programe Slovensko. Rady partnerstva vznikli na úrovni VÚC z iniciatívy orgánov územnej samosprávy a sociálno-ekonomických partnerov. Spolu je zriadených 8 Rád partnerstva, ktorých činnosť sa riadi štatútom a rokovacím poriadkom. Rada partnerstva pozostáva z členov zastupujúcich regionálnu samosprávu, miestnu samosprávu, štátnu správu a sociálno-ekonomických partnerov.

Kooperačné rady UMR sú zriadené pre 18 území UMR. Ich úloha, štruktúra, zodpovednosť, výkon činností a rozhodovanie sú stanovené v štatúte a rokovacom poriadku Kooperačnej rady UMR. Štatút a rokovací poriadok Rady partnerstva a Kooperačnej rady UMR schvaľuje MIRRI SR. Kooperačná rada UMR má v rámci Rady partnerstva autonómne postavenie vo vzťahu k rozhodovaniu o operáciách na IÚI UMR. Kooperačné rady spolupracujú s príslušnou Radou partnerstva za účelom výmeny informácií a vzájomnej koordinácie.

Pokiaľ ide o tvorbu a implementáciu IÚS a IÚI, **Rady partnerstva a Kooperačné rady UMR** sú zodpovedné najmä za:

- vypracovanie a schválenie IÚS/IÚS UMR,
- tvorbu zásobníka projektových zámerov IÚI,
- schválenie projektových zámerov IÚI,
- koordináciu implementácie IÚS/IÚS UMR,
- monitorovanie a posudzovanie implementácie IÚS/IÚS UMR.

Mechanizmus riadenia IÚI prostredníctvom Rád partnerstva a Kooperačných rád UMR zabezpečí uplatnenie prístupu zdola nahor a plne zohľadní úlohy a autonómne postavenie miestnych a regionálnych orgánov pri výbere projektov IÚI v zmysle ods. 2 čl. 29 VN 2021/1060 .

S cieľom podporiť prípravu a rozvoj kvalitných projektov sa zriaďujú:

- regionálne centrá MIRRI SR,
- technické sekretariáty Rád partnerstva,
- AK UMR.

Regionálne centrá, ako neoddeliteľná súčasť MIRRI SR, predstavujú detašované pracoviská v území zabezpečujúce výkon kompetencií RO pre Program Slovensko podľa riadiacej dokumentácie pre PO 2021 – 2027 pre subjekty mimo IÚI. Vo vzťahu k IÚI sa má vykonávať len kontrola kvality projektových zámerov IÚI. MIRRI SR zriaďuje sedem regionálnych centier v jednotlivých regiónoch NUTS3, s výnimkou Bratislavského kraja.

⁵⁸ Bližšie informácie sú uvedené v návrhu Jednotného metodického rámca pre prípravu integrovaných územných stratégií a investícií v SR v programovom období 2021 – 2027, <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/regionalny-rozvoj/metodicke-a-koncepcne-materialy/index.html>

Hlavnou úlohou **technických sekretariátov** Rád partnerstva bude podporovať prípravu a realizáciu projektov/integrovaných projektových balíčkov, ktoré schvaľuje Rada partnerstva v rámci integrovanej územnej stratégie (IÚS). Technické sekretariáty budú zabezpečovať:

- administratívnu a technickú podporu činností Rady partnerstva,
- podporu pri príprave projektov IÚI v súlade s IÚS na úrovni krajov a ich strategicko-plánovacích regiónov (SPR),
- podporu riadenia a implementácie projektov IÚS.

Technické sekretariáty Rád partnerstva budú neoddeliteľnou súčasťou VÚC a ich zamestnancami budú zamestnanci VÚC.

Administratívne kapacity (AK) UMR - vo všetkých jadrových mestách, v ktorých sa uplatňujú stratégie udržateľného mestského rozvoja, budú zriadené AK UMR na podporu implementácie stratégií UMR.

Kľúčovou úlohou AK UMR bude pomáhať a podporovať prípravu a realizáciu projektov integrovanej územnej stratégie UMR. Cieľom je zabezpečiť prípravu kvalitných projektov v 18 územiach UMR vytvorením AK v 18 jadrových územiach UMR.

Na úrovni MIRRI SR bude zavedený mechanizmus na zabezpečovanie komplementarít a synergií medzi jednotlivými cieľmi politiky súdržnosti v rámci cieľa Investovanie pre rast a zamestnanosť, ale aj s programami Európskej územnej spolupráce, ako aj medzi EFRR, ESF+, KF a FST, ďalej medzi fondmi politiky súdržnosti, inými finančnými nástrojmi EÚ, vnútroštátnymi finančnými nástrojmi, ako aj a POO.

Komplementárnosť a synergie cieľov politiky súdržnosti, ako aj prepájanie s ďalšími podpornými a rozvojovými mechanizmami bude zabezpečená prostredníctvom interakcie a územného dialógu v rámci Rady partnerstva.

Povinnými členmi rady partnerstva je ÚV SR (v komore štátnej správy), ktorý je gestorom implementácie POO a bude zabezpečovať výmenu informácií o investičných plánoch z POO a IÚS. V komore štátnej správy budú zastúpení ďalej členovia za všetky ÚOŠS, s výnimkou Ministerstva obrany SR a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, čo umožní koordináciu implementácie EFRR prostredníctvom IÚS a rezortných investičných plánov.

MIRRI SR ako gestor implementácie FST bude môcť cez komoru štátnej správy informovať príslušné územné kooperačné štruktúry o implementácii PST, pričom Rady partnerstva na základe informácií budú môcť navrhovať komplementárne aktivity k identifikovaným plánom, ktoré budú podporené z ich regionálnej alokácie EFRR.

V neposlednom rade bude povinným členom komory socio-ekonomických partnerov aj zástupca územne príslušných MAS, ktorého úlohou bude výmena informácií ohľadom investičných plánov podporených v rámci prístupu LEADER (EPFRV).

Koordinácia podpory MRK

Novelou zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov schválenou vládou SR dňa 26. 5. 2022 sa s účinnosťou od 1. 11. 2022 posilnili, resp. nastavili kompetencie a úlohy pri výkone a pôsobnosti silného Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity v zmysle:

- Úrad vlády SR v rámci svojej pôsobnosti politicky zastrešuje **koordináciu uskutočňovania inklúzie marginalizovaných rómskych komunít**
- **Úlohy pri výkone pôsobnosti** vykonáva na to určená samostatná organizačná zložka Úradu vlády Slovenskej republiky- **Úrad splnomocnenca vlády SR pre marginalizované rómske komunity**
- Úrad vlády Slovenskej republiky je poverený plniť **úlohy sprostredovateľského orgánu v oblasti podpory integrácie marginalizovaných rómskych komunít**, tieto úlohy vykonáva **Úrad splnomocnenca vlády pre marginalizované rómske komunity a splnomocnenec vlády pre marginalizované rómske komunity je na účely poskytovania príspevkov z fondov Európskej únie podľa zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov štatutárnym orgánom poskytovateľa.**
- Organizačná zložka je na účely pridelenia identifikačného čísla organizácie zapísanou organizačnou zložkou. Úrad vlády Slovenskej republiky vytvára podmienky na samostatný a nezávislý výkon činností organizačnej zložky.

Horizontálne princípy

Za účelom zabezpečenia súladu operácií podporovaných z fondov EÚ s Chartou základných práv EÚ a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a prístupnosti v súlade s jeho čl. 9, bude mechanizmus horizontálnych princípov (HP) koordinovaný na národnej úrovni. Orgánom pre uplatňovanie HP bude v zmysle kompetenčného zákona príslušné MPSVR SR. Rozdelenie kompetencií a spôsob realizácie HP obsiahnutý v mechanizme HP, bude záväzný pre všetky subjekty zodpovedné za implementáciu fondov EÚ.

SR zabezpečí, aby sa ciele fondov naplňali v súlade s cieľom podpory udržateľného rozvoja podľa článku 11 ZFEÚ, pričom sa zohľadňujú ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, Parížska dohoda a zásada „nespôsobovať významnú škodu“.

Princíp partnerstva

Do procesu prípravy PD SR boli zapojení relevantní partneri v súlade s delegovaným nariadením **Komisie (EÚ) č. 240/2014 zo 7. januára 2014 o európskom kódexe správania pre partnerstvo**. Participácia sociálno-ekonomických partnerov prebiehala na expertnej úrovni najmä prostredníctvom pracovnej skupiny "**Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+**", ktorá má vyše 100 členov zastupujúcich orgány štátnej správy (31), samosprávy (16), akademickú obec (6), profesijné združenia a organizácie (10), mimovládne neziskové organizácie (23), iné organizácie a združenia (6), MIRRI SR (14). Pri výbere širokého spektra partnerov boli do úvahy vzaté doterajšie skúsenosti spolupráce s partnermi v rámci programového obdobia 2014 – 2020, ich postavenie v príslušnej oblasti pôsobnosti a potreba pokrytia všetkých oblastí PD SR reprezentatívnymi partnermi (vrátane sociálnych partnerov). Na politickej úrovni diskusie prebiehali na zasadnutiach **Rady vlády Slovenskej republiky pre politiku súdržnosti 2021 – 2027**, ktorej členmi sú vrcholní predstavitelia štátnej správy, územnej samosprávy, zamestnávateľských zväzov, odborových zväzov, akademickej a vedeckej obce, ale aj splnomocnenec pre rozvoj občianskej spoločnosti a splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity.

Široká odborná a laická verejnosť bola vyzvaná na participáciu prostredníctvom **šiestich kôl Národnej konzultácie k eurofondom 2021 – 2027**. Do online konzultácie k eurofondom 2021 – 2027 sa zapojilo viac ako 1100 účastníkov.

Pre proces **prípravy využitia integrovaných územných investícií bola zriadená osobitná platforma**, v rámci ktorej boli do spolupráce zapojení najmä zástupcovia územnej samosprávy a občianskej spoločnosti.

Sociálno-ekonomickí partneri boli aktívne zapojení do všetkých procesov súvisiacich s vypracovaním návrhu PD SR. V rámci celého procesu prípravy PD SR sa uskutočnilo viac ako 300 pracovných stretnutí aj za účasti sociálno-ekonomických partnerov. Partneri mohli vyjadriť svoje názory/námety prostredníctvom viacerých dotazníkových prieskumov, pripomienkovania predložených materiálov, odborných diskusií, či online konzultácií, ako aj priebežným zasielaním pripomienok/postrehov/návrhov na e-mailovú adresu partnerstvo2020+@mirri.gov.sk. Relevantné pripomienky partnerov boli zohľadnené a zapracované do textu PD SR. Spätná väzba bola partnerom poskytovaná prostredníctvom komunikačných prostriedkov a zverejnená na webovej stránke www.eurofondy.gov.sk.

SR deklaruje, že v procese prípravy PD SR plne zapojila relevantných partnerov a čerpala z ich odborných znalostí a skúseností z praxe pri riešení hlavných prekážok identifikovaných v pripomienkach.

Princíp partnerstva a viacúrovňového riadenia bude dodržiavaný aj počas následnej implementácie PD SR prostredníctvom Programu Slovensko, a to konzultáciami, participatívnym spôsobom tvorby obsahu výziev, spôsobom koordinácie synergii a komplementarít, účasťou na činnosti monitorovacieho výboru a pri tvorbe riadiacej dokumentácie pre Program Slovensko a pod. Socioekonomickí partneri sa budú podieľať aj na príprave integrovaných územných stratégií a budú členmi Rád partnerstva.

Bližšie informácie o spolupráci a zapojení sociálno-ekonomických partnerov sú uvedené v dokumente „[Participácia sociálno-ekonomických partnerov na procese prípravy Partnerskej dohody SR na roky 2021 - 2027](#)“, ktorá je zverejnená aj na webovej stránke www.eurofondy.gov.sk.

Komplementarity medzi fondmi

Cieľ politiky 1 (CP 1)

Investície z **EFRR**, ktoré budú zamerané v rámci CP 1 na podporu rozvoja v oblasti vedy, výskumu a inovácií, malého a stredného podnikania, využívania výhod digitalizácie a rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie. V prípade rozvoja **zručností** bude v rámci CP 1 podporované odborné vzdelávanie žiakov (napr. duálne vzdelávanie, praktické vyučovanie na pracovisku zamestnávateľa), realizácia študijných programov pre 1. až 3. stupeň vysokoškolského štúdia a poskytovanie motivačných štipendií pre

talentovaných domácich a zahraničných študentov, špecifické vzdelávanie v odboroch relevantných pre RIS3 domény definované EDP procesom⁵⁹ a ich transformačné mapy. V rámci cieľa 4 bude podporované všeobecné a odborné vzdelávanie organizované zamestnávateľmi mimo oblastí RIS3, ako aj koncepcné opatrenia, ako vytvorenie uceleného systému celoživotného poradenstva, zavedenie inštitútu majstrovskej skúšky a odbornej maturity, poskytovanie menších a malých (profesijných) kvalifikácií a mikrokvalifikácií a rozvoj nadpodnikových vzdelávacích centier a centier odborného vzdelávania a prípravy (COVP). Investície EFRR budú v rámci CP 4 komplementárne doplnené prostriedkami z ESF+ na aktivity v oblasti vzdelávania, poradenstva, komunikácie a osvetových činností, a pod.

Z FST budú intervencie komplementárne v oblastiach vymedzených PST pričom budú synergicky podporovať investície na podporu diverzifikácie ekonomiky, modernizácie a jej transformácie, napríklad do výskumných a inovačných činností, prenosu pokrokových technológií, investícií do digitalizácie, digitálnych inovácií a digitálneho prepojenia, a podporovať produktívne investície do MSP, vrátane start-upov a mikropodnikov s cieľom podpory prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo. Konkrétne územia podporené z FST budú presnejšie vymedzené v PST.

Podpora z ENRAF bude synergicky pôsobiť v oblastiach diverzifikácie, modernizácie, podpory transferu technológií a celkového digitálneho prechodu MSP v oblasti akvakultúry a spracovania rýb.

Cieľ politiky 2 (CP 2)

Okrem prostriedkov EFRR budú môcť byť v rámci CP 2 komplementárne využívané aj zdroje KF, najmä v oblasti vodného hospodárstva, znižovania energetickej náročnosti budov, sanácie environmentálnych záťaží, adaptácie na zmenu klímy, ako aj ochrany prírody a podpory biodiverzity a revitalizácie zanedbaných a nevyužívaných území a udržateľnej mobility. Požadovaná však bude vhodná rovnováha medzi investíciami z EFRR a KF v oblasti životného prostredia a dopravy. Cieľ zlepšenia adaptácie krajiny na nepriaznivé dôsledky klimatických zmien, cieľ ochrany pôdy, resp. cieľ ochrany biodiverzity bude napĺňaný aj prostredníctvom investícií do vybudovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry a to z finančných prostriedkov poskytnutých v rámci **Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027**. Vzhľadom na potreby sektora pôdohospodárstva, ktoré Strategický plán SPP rieši, je prioritou vybudovať takéto krajinné prvky v katastroch obcí, kde boli projekty pozemkových úprav už ukončené a vlastníctvo pôdy bolo vysporiadané. Takto je možné jasne zdefinovať (vymedziť) oprávnenosť miesta realizácie, keďže zoznam katastrálnych území s ukončeným projektom pozemkových úprav je zverejňovaný a aktualizovaný. S cieľom súvisiacim s ochranou biodiverzity a s adaptáciou na zmeny klímy budú krajinné prvky zelenej a modrej infraštruktúry doplnkovo podporené aj z EFRR. Komplementárnosť podpôr z pohľadu miesta realizácie bude zabezpečená predovšetkým v procese implementácie prostredníctvom intenzívnej komunikácie v pracovnej skupine pre zabezpečenie synergií. Intervencie z FST budú komplementárne v oblastiach vymedzených PST pričom bude komplementárne prispievať k regenerácii brownfieldov, investícií do cirkulárnej ekonomiky, zavádzania čistých technológií, investícií do OZE a zvyšovania energetickej efektívnosti a predchádzania energetickej chudoby a investícií do udržateľnej miestnej mobility.

V oblasti podpory **obehového hospodárstva** sa v rámci CP 2 predpokladá podpora aktivít zameraných na podporu kompostovania v domácnostiach, podporu technológií znižujúcich produkciu odpadov z obalov, budovania centier opätovného používania a aktivít zameraných na opätovné používanie výrobkov (opravy, upcycling), ďalej podporu zefektívňovania existujúcich systémov triedeného zberu komunálnych odpadov a zvyšovanie povedomia verejnosti, spotrebiteľov a dotknutých subjektov o nutnosti a výhodnosti predchádzania vzniku odpadov, triedení a recyklácii odpadov, ako aj o využívaní materiálov vyrobených z recyklátov. V rámci CP1 bude podporený výskum, vývoj a inovácie v oblasti obehovej ekonomiky v súlade so stratégiou RIS3, ďalej aktivity v podnikoch zamerané na uzatváranie materiálových tokov vo výrobe s cieľom zabezpečiť efektívne využívanie zdrojov, predlžovanie životného cyklu výrobkov, zmenu biznis modelov, využívanie obnoviteľných zdrojov a materiálov, uplatnenie ekodizajnu, ako aj rozvoj a zabezpečenie zručností a kompetencií pre zelenú transformáciu a prechod na obehové hospodárstvo.

V rámci CP 2 budú komplementárne využívané aj zdroje ENRAF, a to najmä na podporu energetického prechodu a energetickej efektívnosti ekonomických sektorov akvakultúry a spracovania rýb; na ochranu a obnovu vodných a biologických zdrojov SR; na podporu a zvýšenie celkovej odolnosti akvakultúry a rýb, spracovanie a prispôbenie sektorov zmene podnebia; podpora inovácií, digitalizácie a zeleného prechodu malých a stredných podnikov pôsobiacich v odvetviach záujmu ENRAF.

⁵⁹ Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027 bola schválená vládou SR 8. 12. 2021. <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26641/2>

.Z EFRR bude podporené zlepšenie stavu vodných biotopov a druhov, a to revitalizáciou a obnovou spojitosti vodných tokov, obnovou inundačných území, pričom synergické pôsobenie sa očakáva medzi ENRAF, EFRR aj v oblasti podpory výskumu a inovácií pre prioritné oblasti domény RIS3 Zdravé potraviny a životné prostredie. Súčasne budú úzke prepojenia a synergické efekty medzi ENRAF, EFRR a Horizont Európa (v rámci misie “**Restore our ocean and waters by 2030**”) a fondmi EÚ, a to konkrétne podporou výskumných a inovačných aktivít zameraných na udržateľné využívanie prírodných zdrojov (pôda, voda, vzduch) a na zabezpečenie kvality, bezpečnosti a udržateľnosti prírodných zdrojov vrátane biodiverzity a ekosystémov.

Cieľ politiky 3 (CP 3)

Prostriedky **EFRR**, zamerané na výstavbu rýchlostných ciest, modernizáciu a výstavbu ciest I. triedy, podporu regionálnej železničnej dopravy, zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti, vrátane infraštruktúry a rozvoja cyklo dopravy a jej infraštruktúry, ako pridruženej investície k realizovaným projektom budú komplementárne využívané s prostriedkami **KF** najmä v oblasti dobudovania diaľničných spojení TEN-T a modernizácie železničnej infraštruktúry TEN-T, vrátane uzlov.

Cieľ politiky 4 (CP 4)

Synergie a komplementarity ESF+ a EFRR

V rámci CP 4 sa zabezpečia komplementarity medzi **ESF+** a **EFRR**, najmä v oblasti podpory lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom, zvýšenia kvality a účinnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, zlepšenia prístupu k inkluzívnym a ku kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania, podpory aktívneho začlenenia, a to s cieľom podporovať rovnosť príležitostí, aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti, sociálno-ekonomickú integráciu znevýhodnených osôb a marginalizovaných rómskych komún a zabezpečiť rovnaký prístup k zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Samostatné investície do infraštruktúry v rámci fondov EÚ nebudú realizované bez sprievodných opatrení ESF+. V rámci deinštitucionalizácie budú investície ESF+ do nebytových služieb a školení osobných asistentov predchádzať investíciám do infraštruktúry podporovanej z EFRR.

MRK

Intervencie z EFRR z CP4 a CP2, CP3 vytvoria materiálové, technické a infraštruktúrne predpoklady pre realizáciu aktivít a harmonizáciu intervencií smerom k sociálnej Európe s dôrazom na synergie intervencií pre podporu integrácie MRK v zmysle EPSP, pričom ESF+ sa bude koncentrovať na podporu kapacít, vzdelávania, systémov sociálneho začleňovania, tvorbu metodík, noriem a kontrolných a monitorovacích procesov a spolupráce vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov, sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti.

Iniciatíva EK a Svetovej banky Catching-up regions

Best practice z iniciatívy Catching-up regions v spolupráci so Svetovou bankou sú zahrnuté do navrhovaného koordinačného systému implementácie pre inklúziu MRK. Integrované výzvy pre CP2, CP3 a CP4 sa budú pripravovať participatívnym spôsobom pod dohľadom ÚSVRK, pričom sa zohľadnia Akčné plány Stratégie Rómov 2030. Integrované výzvy budú zohľadňovať potreby a špecifiká regiónov vybraných lokalít. Pre úspešnú realizáciu týchto výziev a pripravenosť konečných prijímateľov bude zabezpečená systémová podpora AK v regiónoch.

Intervencie **FST** budú komplementárne v oblastiach vymedzených PST pričom budú synergicky podporované investície s cieľom vytvárania nových pracovných miest formou preškolenia, zvyšovania kvalifikácie zamestnancov, pomoc pri hľadaní práce a investície do zakladania nových firiem, podnikateľských inkubátorov a poradenských služieb. FST podporí aj investície v oblasti vzdelávania a sociálnej ekonomike v územiach ovplyvnených dôsledkami prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Cieľ politiky 5 (CP 5)

Zdroje **EFRR** budú môcť byť v rámci CP 5 komplementárne využívané s prostriedkami **ESF+**, pre aktivity integrovaných územných investícií v rámci vybraných oblastí v rámci CP 1 – 4 realizovaných spolu s aktivitami CP 5, najmä pri budovaní administratívnych a analyticko-strategických kapacít a podpory otvoreného vládnutia, ale aj realizáciou vzdelávacích, komunikačných a osvetových aktivít v oblasti zvýšenia bezpečnosti občanov, rozvoja cestovného ruchu a podpory obnovy prírodného ako aj kultúrneho dedičstva v inom ako štátnom vlastníctve. Z **FST** budú intervencie komplementárne v oblastiach vymedzených PST, pričom budú synergicky podporované investície v oblasti podpory miestneho komunitného rozvoja predovšetkým mladých ľudí. Komplementárne k CP 5 budú v rámci FST podporené aj aktivity v oblasti udržateľného turizmu a ekoturizmu.

Špecifický cieľ FST

Zdrojmi z FST budú synergicky dopĺňané zdroje dostupné v rámci politiky súdržnosti. Vzhľadom na časový rámec čerpania zdrojov z FST, bude s ohľadom na synergie s politickými cieľmi zohľadnený časový aspekt potreby implementácie zdrojov FST.

Programy INTERREG

Slovensko bude zapojené do vybraných programov územiaj spolupráce - Interreg (uvedené v tab. 8.3). Pre efektívne využívanie fondov EÚ je dôležité podporiť synergické účinky a komplementarity medzi Programom Slovensko a programami Interreg, vrátane programov nadnárodnej a cezhraničnej spolupráce. Spolupráca pri implementácii programov cezhraničnej spolupráce (SK – CZ, HU – SK, PL – SK, SK – AT a HU – SK – RO – UA) a nadnárodnej spolupráce (Program Interreg Stredná Európa a Interreg Program dunajského regiónu) bude prebiehať v súlade s národnými, ako aj nadnárodnými stratégiami s cieľom zabezpečiť komplementaritu s Programom Slovensko pri identifikácii riešení spoločných výziev, ktoré ovplyvňujú určitú geografickú oblasť. Pri týchto programoch sú podporované synergie a komplementarity s ostatnými nástrojmi podpory tak, aby mäkké výstupy/investície projektov viedli k nadväzujúcim projektom/investíciám, a to najmä v rámci CP 1 a CP 2. Komplementarity a synergie budú zabezpečené realizáciou spoločných projektov zameraných na riešenie spoločných problémov a výziev, tvorbu nových spoločných produktov a nástrojov s ich využitím pre cieľové skupiny na oboch stranách hranice a v širšom nadregionálnom priestore. Programy cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce tak budú vytvárať priaznivé podmienky pre zintenzívnenie a rozšírenie cezhraničných väzieb, čo poukazuje na jasnú doplnkovosť k národnému programu.

Finančné nástroje

V rámci cieľa 1 sa predpokladá využitie finančných nástrojov (FN) na posilnenie rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov. Taktiež by mali byť FN zamerané aj na oblasť výskumu a vývoja, spoluprácu podnikov s akademickými inštitúciami a modernizáciu VaV infraštruktúry.

V rámci cieľa 2 sa predpokladá využitie FN v oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti budov a podnikov, ako aj na podporu obnoviteľných zdrojov energie, inteligentných energetických systémov a uskladňovania energie. Využitie by mali byť aj pri prechode na obehové hospodárstvo s dôrazom na prevenciu vzniku odpadov a ich opätovné využitie.

V rámci cieľa 3 sa predpokladá primárne využitie FN v oblasti budovania/ rekonštrukcie cestnej infraštruktúry.

V rámci cieľa 4 sa predpokladá zameranie FN predovšetkým na podporu sociálnej ekonomiky, vrátane podpory sociálnych podnikov, sociálnych služieb a sociálneho bývania.

V rámci cieľa 5 sa využitie FN nepredpokladá v žiadnej z oprávnených oblastí podpory.

Zároveň sa FN budú vykonávať aj z prostriedkov Fondu na spravodlivú transformáciu. Finančné nástroje budú využité pri podpore zvyšovania energetickej efektívnosti, pri podpore MSP a sociálnych podnikov.

Oblasti podpory FN vychádzajú z ex ante hodnotenia a budú bližšie špecifikované v Programe Slovensko.

Využitie FN poskytne značnú flexibilitu a zjednodušenia oproti grantovej pomoci a bude zahŕňať aj kombináciu FN a grantov v jednej operácii. Implementácia FN bude realizovaná prostredníctvom Slovak Investment Holding a Štátneho fondu rozvoja bývania.

Pri podpore jednotlivých cieľov politiky súdržnosti, prostredníctvom FN bude nevyhnutné zabezpečiť čo najväčšiu flexibilitu, vrátane využívania kombinácie FN a grantov v jednej operácii.

FN majú potenciál dlhodobého efektu na rast rôznych trhových segmentov vďaka svojmu motivačnému a multiplikačnému efektu. Z tohto dôvodu je dôležité, aby sa oblasti podporované formou grantov neprekrývali s oblasťami, kde je vhodné využívať FN. Zároveň je žiaduce minimalizovať fragmentáciu pri riadení FN na národnej úrovni.

Komplementarity s vnútroštátnymi nástrojmi podpory

K napĺňaniu cieľov jednotlivých priorít PD SR budú komplementárne prispievať aj zdroje z rôznych vnútroštátnych nástrojov. V súčasnosti existujúce vnútroštátne nástroje podpory majú obmedzenú platnosť, tzn. nie je možné potvrdiť, že budú využívané počas celého obdobia 2021 – 2027. Ide napr. o nasledovné komplementárne zdroje:

- CP 1 – dotačné schémy a programy MH SR – zákon č. 71/2013 Z. z.ⁱⁱ o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MH SR, zákona č. 290/2016 Z. z.ⁱⁱⁱ o podpore malého a stredného podnikania, zákona č. 57/2018 Z. z.^{iv} o regionálnej investičnej pomoci a pod., ako aj dotácie v pôsobnosti MŠVVŠ SR,

- CP 2 – schémy MH SR v oblasti energetickej efektívnosti, podpora z environmentálneho fondu, ŠFRB a dotácie MDV SR v oblasti bytových budov, ako aj podpora z environmentálneho fondu v oblasti životného prostredia,
- CP 3 – dotácie na podporu cyklo dopravy a cykloturistiky (zákon č. 151/2019 Z. z.^v o podpore rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, zákon č. 440/2015 Z. z.^{vi} o športe, zákon č. 91/2010 Z. z.^{vii} o podpore cestovného ruchu, ako aj zákon č. 539/2008 Z. z.^{viii} o podpore regionálneho rozvoja,
- CP 4 – programy realizované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny alebo úradom práce (prístup k zamestnaniu), dotácia v pôsobnosti MPSVR SR dotácia na podporu rozvoja sociálnych služieb a v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, dotácie a programy MŠVVŠ SR (dotácie na rozvoj, sociálnu podporu žiakov, vedecké činnosti, regionálne školstvo), dotácie MDV SR na obstaranie nájomných bytov, určených na sociálne bývanie, dotácia na podporu rozvoja sociálnych služieb a pod.,
- CP 5 – zákon č. 91/2010 Z. z.^{vii} o podpore cestovného ruchu, Fond na podporu športu a príspevky a dotácie na rozvoj športu v zmysle Zákona č. 440/2015 Z. z.^{vi} o športe, program Ministerstva kultúry SR „Obnovme si svoj dom“, Fond na podporu umenia. Dotácie MIRRI SR v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z.^{vii} o podpore regionálneho rozvoja, dotácie na podporu cyklo dopravy a cykloturistiky (zákon č. 151/2019 Z. z.^v o podpore rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, zákon č. 440/2015 Z. z.^{vi} o športe, zákon č. 91/2010 Z. z.^{vii} o podpore cestovného ruchu, ako aj zákon č. 539/2008 Z. z.^{viii} o podpore regionálneho rozvoja.

2.3. Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie

čl. 11 ods. 1, písm. b) bod iii) VN

Na programovej úrovni MIRRI SR v súčinnosti s ÚV SR pripravuje **mechanizmus pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi fondmi politiky súdržnosti EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR**. Cieľom koordinácie a zabezpečenia synergických účinkov je maximalizácia prínosu investícií zrealizovaných prostredníctvom fondov EÚ, vzájomného prepojenia intervencií a ich kombinovanie s inými nástrojmi a mechanizmami podpory EÚ a SR doplnkovým spôsobom a odstraňovanie duplicit vo financovaní operácií. MIRRI SR a jeho odborné útvary spolu s ÚV SR ako Národnou implementačnou a koordinačnou autoritou (NIKA) budú spolu s odbornými útvarmi MIRRI SR integrálnou súčasťou mechanizmu. Jedným z podstatných posudzovaných atribútov plánovaných intervencií bude práve posudzovanie synergických účinkov a odstraňovanie duplicit vo financovaní operácií medzi reformami a investičnými projektmi POO⁶⁰ a ostatnými intervenčnými rámcami, a to najmä z fondov EÚ, vrátane FST a ostatnými priamo riadenými nástrojmi a iniciatívami EÚ. MIRRI SR a ÚV SR vykonávajú na základnej štruktúre strategických dokumentov komparáciu, v ktorej definujú synergie, komplementarity, ako aj potenciálne duplicity medzi opatreniami v rámci POO a plánovanými opatreniami v rámci PD SR/Programu Slovensko. Komparácia je vykonávaná v prehľadnej tabuľkovej forme pre 5 cieľov politiky súdržnosti: Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa, Zelenšia Európa, Prepojenejšia Európa, Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa, Európa bližšie k občanom a vice versa päť tematických oblastí verejných politík: zelená ekonomika; vzdelávanie, veda, výskum a inovácie; zdravie; efektívna verejná správa vrátane digitalizácie. Komparácia v tabuľke identifikuje základné synergie a komplementarity na úrovni komponentov a jednotlivých špecifických cieľov a opatrení v rámci jednotlivých nástrojov a zároveň definuje rámcové zameranie opatrení tak, aby sa aj na strategickej úrovni predchádzalo možným duplicitám vo financovaní. K tabuľkovej forme prebehli pracovné skupiny s Riadiacim orgánom a sprostredkovateľskými orgánmi Programu Slovensko ako aj NIKA a vykonávateľmi, ktoré definovali detailnejšiu úroveň synergií v rôznych oblastiach. V úzkej spolupráci s NIKA a príslušnými RO/sprostredkovateľskými orgánmi a vykonávateľmi POO je priebežne aktualizovaná excel tabuľka zohľadňujúca detailnejšiu úroveň reforiem a investícií na úroveň opatrení a aktivít Programu Slovensko a POO, ktoré však budú závislé od finálnej podoby schváleného Programu Slovensko.

Synergie a komplementarity budú posudzované pred vyhlásením výzvy v rámci financovania prostredníctvom Programu Slovensko a implementačného nástroja POO, pričom v samotnej výzve/implementačnom nástroji POO bude nevyhnutné synergické efekty špecifikovať. Sprostredkovateľské orgány/Vykonávatelia POO budú mať povinnosť predkladať koordinátorovi synergií každú výzvu pred jej vyhlásením, pričom koordinátor vypracuje stanovisko týkajúce sa posúdenia synergických a komplementárnych aspektov každej výzvy. Podkladom pre posúdenie vecného hľadiska bude vypracovaná a priebežne aktualizovaná matica komparácie opatrení medzi EÚ fondmi a POO. Spoločné stanovisko bude zaslané príslušným sprostredkovateľským orgánom PD SR a vykonávateľom POO.

⁶⁰ <https://www.planobnovy.sk/kompletny-plan-obnovy/>

Časový aspekt synergií a komplementarít bude zabezpečený povinnosťou sprostredkovateľských orgánov a vykonávateľov POO predkladať indikatívny plán výziev, ktorý bude obsahovať zoznam plánovaných a vyhlásených výziev.

Koordináčny mechanizmus pre synergie a komplementarity pozostáva z medzirezortnej koordinačnej platformy, v rámci ktorej prebehla séria zasadnutí tematicky zameraných pracovných skupín (podľa komponentov POO, politických cieľov politiky súdržnosti a špecifického cieľa FST a jednotlivých gestorov priamo riadených programov a nástrojov). Účelom činnosti týchto pracovných skupín v rámci jednotlivých ministerstiev, ako aj na medzirezortnej úrovni, bolo zabezpečiť zadefinovanie jasne určených deliacich línií medzi fondmi EÚ, POO a inými finančnými nástrojmi v záujme presnejšieho definovania obsahu výziev a maximalizáciu efektov vynaložených zdrojov. Uvedené pracovné skupiny sú kreované na princípe partnerstva zachovávajúc „Code of Conduct“ partnerstva (zástupcovia podnikateľskej obce, akademickej obce, územnej samosprávy a tretieho sektora) a ich zasadnutia budú organizované podľa potreby aj počas obdobia implementácie. Ďalšou úlohou pracovných skupín je zároveň participatívna tvorba základného obsahu výziev, zohľadňujúca synergie s Plánom obnovy a odolnosti SR a priamo riadenými programami. Pre zvýšenie účinnosti synergií významných priamo riadených programov s Partnerskou dohodou, vytvorí Program Slovensko systémový nástroj podpory projektov, ktoré získali ocenenie Seal of excellence z programov Horizont Európa, Erasmus+, LIFE.

Dôležitou súčasťou platformy je Riadiaci výbor pre synergie a komplementarity. Riadiaci výbor ako hlavný koordinačný mechanizmus bude zodpovedný najmä za:

- optimalizáciu mechanizmov na koordináciu synergií a komplementarít medzi fondmi EÚ, nástrojmi POO a inými nástrojmi podpory EÚ,
- preskúmanie výziev alebo výzvaní Riadiaceho orgánu/Sprostredkovateľských orgánov/vykonávateľov POO pred ich zverejnením z hľadiska synergií a komplementarít a identifikácie možných duplicit,
- vypracovanie spoločného stanoviska pre Riadiaci orgán/Sprostredkovateľské orgány/vykonávateľov POO o synergiách a komplementaritách pre každú výzvu a vyzvanie,
- obligatórne vyžiadanie orientačného harmonogramu výziev a vyzvaní na príslušný rok od Sprostredkovateľských orgánov/vykonávateľov POO.

Riadiaci výbor (RV) bude zložený zo zástupcov MIRRI SR ako koordinátora synergií v PD SR a NIKA ako koordinátora synergií v POO. Zástupcovia za Spoločnú poľnohospodársku politiku, priamo riadené nástroje a iniciatívy a pod. budú súčasťou riadiaceho výboru ad hoc. RV začne s vykonávaním posudzovania výziev/vyzvaní z hľadiska synergií a komplementarít od apríla 2022.

E-kohézia

V zmysle princípov e-kohézie a v záujme efektívneho zdieľania informácií, koordinácie synergií a komplementarít a eliminácie duplicit, má Slovensko ambíciu vytvoriť modul zabezpečujúci interoperabilitu informačného monitorovacieho systému na nové PO 2021 – 2027, s možnosťou prepojenia na systém POO, prípadne aj Strategický plán spoločnej poľnohospodárskej politiky (SP SPP). Cieľom je možné zdieľanie maximálneho obsahu informácií a zabezpečenie autentifikačných procesov prostredníctvom IT nástrojov. NIKA zabezpečuje vytvorenie samostatného IT systému pre implementáciu POO (ISPO), pričom oba moduly budú nastavené na zdieľanie informácií.

Mechanizmus uplatňovania synergií a komplementarít bude využívaný aj v prípade projektov, ktoré SR bude realizovať v rámci iných programov EÚ, a to najmä Horizont Európa, Erasmus+, Digitálna Európa, CEF, LIFE, či InvestEU, programy INTERREG, FST, AMIF, DEP, EPFRV, LEADER a ALMA, rovnako podporujúcich významné investície v rôznych oblastiach, ktoré budú komplementárne vo vzťahu k intervenciám POO, ako aj PD SR. Podrobnejší mechanizmus implementácie synergií a komplementarít, ako aj synergie pre všetky CP a komponenty POO (synergická matica), budú riešené v Programe Slovensko.

Zástupca ÚV SR (NIKA) je zároveň členom komory štátnej správy v jednotlivých Radách partnerstva. Účelom členstva ÚV SR je zabezpečenie interakcie a viacúrovňového riadenia územných investícií. Rada partnerstva nebude vstupovať do implementačného mechanizmu a výberu priorít v rámci POO. Zástupca ÚV SR bude v rámci územného dialógu informovať územných partnerov o pripravovaných investíciách a ich časovom harmonograme za účelom hľadania a definovania komplementárnych aktivít v rámci strategických priorít IÚS, ktoré by mohli byť implementované z alokácie príslušného kraja alebo UMR.

V rámci Cieľa politiky 1 sa predpokladá komplementarita s nástrojmi, programmi, resp. fondmi:

Synergie s POO

V rámci Plánu obnovy a odolnosti SR (POO) sa vytvoria významné synergie s komponentami 8, 9 a 10, v rámci ktorých bude zabezpečená komplementárna podpora výskumných a inovačných aktivít v doménach inteligentnej

špecializácie SR podporujúcich prechod na zelenú a digitálnu ekonomiku, vrátane lákania a udržania talentov pre oblasť výskumu a inovácií.

POO napr. v rámci komponentu 17 Digitálne Slovensko bola identifikovaná synergia so RSO 1.4.2 Digitálne zručnosti prispôbené doménam RIS3 a potrebám priemyselnej a zelenej transformácie. Deliacia línia je stanovená prostredníctvom cieľových skupín. Z fondov EÚ bude financované zlepšenie digitálnych zručností, digitálne zručnosti previazané na potreby priemyselnej transformácie a hlavne zručností relevantných pre domény RIS3. Z POO bude financované zlepšovanie digitálnych zručností seniorov a distribúcia senior tabletov.

V rámci komponentu 11 sa podporí modernizácia a zabezpečenie špičkového vybavenia nemocníc a ZZS realizovaných na základe reforiem komponentu a z fondov EÚ sa synergicky podporí optimalizácia, rozvoj a modernizácia infraštruktúry vyplývajúca z transformačných máp domén SK RIS3 2021+.

Synergie s EPFRV

Podpora z EPFRV bude zameraná v rámci CP 1 prioritne v zmysle domény RIS3 2021 – 2027 č. 5: Zdravé potraviny a životné prostredie a sústredená na podporu rozvoja v oblasti vedy, výskumu a inovácií, malého a stredného podnikania, využívania výhod digitalizácie a vzdelávania (špecializovaného) pre definované oblasti pôdohospodárstva. Dôraz je kladený na systemizáciu prenosu poznatkov zhora nadol a naopak na zabezpečenie podnetov na ďalší výskum (t.j. zdola nahor). Vzhľadom na charakter a prioritné oblasti domény budú úzke prepojenia a synergické efekty aj s CP2, explicitne najmä v oblasti podpory obehového hospodárstva. Za účelom koordinácie a zlepšenia tokov znalosti a posilnenia prepojenia medzi výskumom a praxou bude vytvorené Národné kompetenčné pôdohospodárske centrum, ktorého hlavnými úlohami bude zabezpečenie aplikácie quadruple helix modelu pre transfer poznatkov v sektore. Priama podpora prepájania vedecko-výskumných aktivít s reálnou potrebou praxe bude podporovaná cez jednotlivé intervencie SPP). Cieľom je pretvorenie aktuálnych solitárnych aktivít do funkčného systému väzieb – funkčného AKIS – Agricultural Knowledge and Innovation Systems. Vzhľadom na zameranie intervencií a orientovanie sa na agrárnu problematiku, jednotlivé podporované aktivity budú komplementárne prispievať k politickému cieľu 1 – t.j. vďaka intervenciám by mala byť dosiahnutá väčšia konkurencieschopnosť jednotlivých článkov naprieč sektorom a zvýšenie prístupu a využívania moderných technológií.

Synergie s ostatnými nástrojmi podpory

Horizont Európa v oblasti rozširovania výskumných a inovačných kapacít, rozširovania digitalizácie a posilnenia rastu a konkurencieschopnosti MSP, a to najmä prostredníctvom zvýšenia inovačného potenciálu MSP využívaním IKT a zvyšovaním digitálnych zručností.

Koordinačný mechanizmus predpokladá využitie zdrojov fondov EÚ na zabezpečenie aktívnej účasti slovenských subjektov (verejných aj súkromných) vo výskumných a inovačných partnerstvách a misiách programu Horizont Európa, EÚ misie v Horizont Európa,⁶¹ projektoch pre rozširovanie účasti a šírenia excelentnosti ako sú Teaming, ERA Chair, projektoch ERC, aktivitách MSCA a akciách COST, aktivitách Európskych technologických a inovačných platforiem pre SET⁶². Cieľom je zvýšenie úspešnosti slovenských žiadateľov v tomto programe a podpora účasti slovenských subjektov v európskom výskumnom priestore.

Z fondov EÚ sa tiež plánuje zabezpečiť aj využívanie nástroja Seal of Excellence, a to najmä prostredníctvom financovania projektov MSP.

Erasmus+ v oblasti rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy, zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie.

Digitálna Európa v oblasti využívania a posilňovania kapacít vo výskume, vývoji a aplikácií vysokovýkonných výpočtov a kvantových technológií, umelej inteligencie s využitím vo verejnej správe, podnikateľskom prostredí a vedecko-výskumných inštitúciách.

Aplikovanie technológií, ako sú umelá inteligencia, vysokovýkonné výpočty, posilnenie kybernetickej bezpečnosti či iné technológie budú na Slovensku podporovať Európske centrá digitálnych inovácií. Sú to samostatné organizácie alebo koordinované skupiny organizácií (konzorciá) s doplnkovými odbornými znalosťami s neziskovým cieľom, ktorý podporuje spoločnosti – najmä MSP alebo verejný sektor v oblasti digitálnej transformácie. Budú pomáhať spoločnostiam stať sa konkurencieschopnejšími v súvislosti s ich obchodnými, či

⁶¹ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe_en

⁶² Napr. v rámci The European Strategic Energy Technology Plan, https://energy.ec.europa.eu/topics/research-technology-and-innovation/strategic-energy-technology-plan_en

výrobnými procesmi, produktmi alebo službami využívajúcimi digitálne technológie. Financovanie týchto centier bude zabezpečené z prostriedkov programu Digitálna Európa.

V rámci zvyšovania digitálnych a podnikateľských zručností pomocou zdrojov fondov EÚ sa počíta aj s podporou aktívnej účasti slovenských subjektov v programe Digitálna Európa.

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti podpory investícií do infraštruktúry digitálneho prepojenia.

Programom jednotného trhu (vrátane COSME) v oblasti posilnenia rastu a konkurencieschopnosti MSP.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblastiach súvisiacich s bezpečnosťou informačných systémov, IKT a počítačovou kriminalitou.

Európsky vesmírny program v oblasti podpory najperspektívnejších technológií, ktoré sú aplikovateľné aj v hospodárskej praxi.

Európsky obranný fond v oblasti podpory kolaboratívneho výskumu a vývoja obranných spôsobilostí a priorit obranných kapacít, na ktorých sa spoločne dohodnú členské štáty a so zreteľom na vytváranie nových pracovných miest vo výskume a vývoji na území EÚ.

Ďalšie synergie a komplementarity medzi fondmi EÚ, POO a ďalšími nástrojmi podpory EÚ, vrátane deliacich línií sú definované v dokumente Prehľad predpokladaných synergii a komplementarít.

V rámci Cieľa politiky 2 sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:

Synergie s POO

POO - synergie a komplementarity sú indikované najmä v oblasti Zelenej ekonomiky. K investíciám Komponentu 1 „Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra“ budú komplementárne prispievať najmä investície PD SR/Programu Slovensko zamerané na vyššiu mieru využívania OZE v podnikoch a domácnostiach; zvýšenie podielu OZE v individuálnom vykurovaní a chladení, zvýšenie využívania OZE v prostredí energetických spoločností a aktívnych odberateľov a čiastočne tiež investície v oblasti vývoja inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete

Komponent 2 “Obnova budov“ podporí investície do zlepšenia energetickej hospodárnosti rodinných domov a obnovy verejných historických a pamiatkovo chránených budov (s podmienkou min. 30% úspory primárnej energie). Synergický efekt má v rámci PD SR/Programu Slovensko podpora zlepšenia energetickej hospodárnosti budov (verejných budov a bytových domov)

Z POO budú podporované v rámci ostatných komponentov aj verejné budovy ako napr. investície do budov súdov (komponent 15), modernizácia vybavenia vysokých škôl - modernizácia univerzitných kampusov za účelom zvýšenia energetickej efektívnosti vzdelávacích, výskumných, ale i ubytovacích kapacít (komponent 8), postupná obnova a modernizácia budov polície (komponent 16) a hasičských staníc (komponent 16), výstavba a obnova staníc záchranej zdravotnej služby (komponent 11).

Komponent 3 „Udržateľná doprava“ smeruje investície do výstavby alebo modernizácie električkových alebo trolejbusových tratí a nákupu koľajových vozidiel verejnej osobnej dopravy (električiek) a podpory cyklistickej infraštruktúry. V PD SR/Programu Slovensko je synergickou podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility (aktivity špecifického cieľa 2.8). PD SR/Program Slovensko umožňuje podporu cyklo dopravy mimo území podporovaných POO.

V rámci komponentu 4 budú synergicky a komplementárne podporené systémové opatrenia (nízkoemisné výrobné procesy) priemyselných podnikov a kompenzácia časti investičných nákladov potrebných na realizáciu opatrení prinášajúcich redukciiu skleníkových plynov v podnikoch, ktoré ponúknu najnižšiu cenu za zníženie emisií PD /Program Slovensko v rámci špecifického cieľa 2. 7 podporí technické, technologické a ekonomické opatrenia na zníženie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia z veľkých a stredných stacionárnych zdrojov.

V rámci komponentu 5 „Adaptácia na zmenu klímy“ POO podporuje renaturáciu vodných tokov a mokradí (v povodiach riek Bodrog, Dunaj, Hron, Morava, Váh), výkup pozemkov v chránených územiach (rozširovanie bezzásahových zón) a podporu mäkkého turizmu NP Muránska Planina a NP Poloniny. PD SR/Program Slovensko v rámci oblasti Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity, ekosystémových služieb a zníženie znečistenia životného prostredia synergicky podporuje revitalizáciu tokov v povodiach riek Hornád, Ipeľ, Nitra, Slaná, Malý Dunaj.

Synergie s EPFRV

Synergické efekty EPFRV vzhľadom na charakteristiku a zameranie investícií CP2 a prioritné oblasti domény RIS3 “Zdravé potraviny a životné prostredie” budú zabezpečené prepojeniami realizovanými nielen pre obhové

hospodárstvo, dlhodobú udržateľnosť produkčných systémov založených na biomase, kde obehové riešenia na báze biomasy majú potenciál znížiť závislosť SR od neobnoviteľných zdrojov, ale aj podporou inovatívneho obhospodarovania pôdy založeného na vedomostiach a transformácii smerovanej k agroekologizácii hospodárenia na pôde.

Podpora z EPFRV bude komplementárna v oblasti využívania OZE a v oblastiach energetického a technického využitia OZE na vlastnú spotrebu tepla, elektriny a palív, najmä v poľnohospodárskych a potravinárskych podnikoch, čo súčasne s potenciálne väčším využitím bioplynu znižuje energetickú závislosť na fosílnych energetických zdrojoch.

Podpora z EPFRV bude komplementárna v oblasti budovania krajinných prvkov na zvýšenie ochrany pôdy pred eróziou, zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny a zlepšenie biodiverzity. Z EPFRV budú podporené investície v tých katastroch, pre ktoré boli rozhodnutím ukončené a zapísané projekty pozemkových úprav. V prípade technických prvkov na drobných vodných tokoch v lesoch, tieto budú realizované obhospodarovateľmi lesov, ktorí sú správcami drobných vodných tokov.

Podpora z EPFRV je tiež smerovaná na tzv. neprojektové opatrenia, ktoré sú synergické s podporou v PD v rámci CP 2 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, s prihliadnutím na ekosystémové prístupy, na zakladanie agrolesníckych systémov na poľnohospodárskej pôde, na zakladanie líniových vegetačných prvkov, na zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy. Tieto neprojektové opatrenia sú ďalej synergické s podporou v PD v rámci CP 2 Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženia všetkých foriem znečistenia, s prihliadnutím na ekologické poľnohospodárstvo, agroenvironmentálno-klimatické intervencie (ochrana vodných zdrojov, šetrné hospodárenie na ornej pôde, ochrana a zachovanie biodiverzity), na lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov, na operácia zameranú na podporu oblastí NATURA 2000.

Cieľ zlepšenia adaptácie krajiny na nepriaznivé dôsledky klimatických zmien, cieľ ochrany pôdy, resp. cieľ ochrany biodiverzity bude napĺňaný aj prostredníctvom investícií do vybudovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry, a to z finančných prostriedkov poskytnutých v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027. S cieľom súvisiacim s ochranou biodiverzity a s adaptáciou na zmeny klímy budú krajinné prvky zelenej a modrej infraštruktúry doplnkovo podporené aj z EFRR.

Synergie s ostatnými nástrojmi podpory

V oblasti alternatívnych palív (elektromobilita) bola identifikovaná synergie v rámci **Nástroja na prepájanie Európy (CEF)**, kde v rámci CP 2 bude podporená miestna elektromobilita a mobilita s nulovými emisiami (investície do obstarávania ekologických vozidiel verejnej dopravy, rozvoja infraštruktúry na podporu mobility s nízkymi a nulovými emisiami vrátane elektromobility alebo projektov podporujúcich alternatívne dopravné prostriedky, napr. bicykle a inú mikromobilitu). Nástroj CEF bude pokračovať v rozvoji nabíjacej infraštruktúry, realizačných prác na inštaláciu rýchlo nabíjajúcich staníc pozdĺž základnej siete TEN-T a koridorov základnej siete TEN-T relevantných pre SR (Core Network a Core Network Corridors). CEF podporuje okrem infraštruktúry pre elektromobilitu aj infraštruktúru pre LNG a vodík.

Horizont Európa v oblasti zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, ekologickej dopravy a podpory sektora akvakultúry.

LIFE v oblasti ochrany prírody biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a udržateľnej podpory obnoviteľných zdrojov energie. Synergické využitie so zdrojmi ENRAF.

Digitálna Európa v oblasti super výkonnej výpočtovej techniky pri rozširovaní obnoviteľných zdrojov energie.

Erasmus+ v oblasti rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na podporu obnoviteľných zdrojov energie, zmenu klímy a environmentálne inžinierstvo.

rescEU (Mechanizmus EÚ v oblasti civilnej ochrany) v oblasti posilnenia intervenčných kapacít záchranných zložiek a podpory opatrení nevyhnutných pre včasnú a efektívnu intervenciu.

Nástroj na prepájanie Európy slúži na podporu projektov inteligentných sietí s cezhraničným rozmerom, zaradených na zoznam projektov spoločného záujmu (PCI).

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblastiach súvisiacich s environmentálnou kriminalitou.

Modernizačný fond v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, energetickej efektívnosti a výroby energie z OZE.

V rámci podpory **smart cities** budú zabezpečené prípadné synergie vtedy, ak mestá získajú finančné prostriedky z programu "100 klimaticky neutrálnych a inteligentných miest do roku 2030".

Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI)

NDICI je hlavným finančným nástrojom vonkajšej činnosti EÚ, ktorého primárnym cieľom je upevňovať a presadzovať demokraciu, právny štát a ľudské práva, podporovať organizácie občianskej spoločnosti, ďalšiu stabilitu a mier a riešiť iné globálne výzvy. Vo vzťahu k EFRR z PD SR je pre **Nástroj susedstva** možné identifikovať synergiu a komplementaritu pre CP 2 v oblasti ochrany životného prostredia, zmeny klímy, udržateľnej energie.

Ďalšie synergie a komplementarity medzi fondami EÚ, POO a ďalšími nástrojmi podpory EÚ, vrátane deliacich línií sú definované v dokumente Prehľad predpokladaných synergií a komplementarít.

V rámci Cieľa politiky 3 sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:

Synergie s POO

POO v rámci komponentu 3 Udržateľná doprava bola definovaná synergia so špecifickým cieľom 3.1.2. Odstránenie kľúčových úzkych miest na železničnej infraštruktúre prostredníctvom modernizácie a rozvoja hlavných železničných tratí a uzlov. Deliacia línia je stanovená v rámci prílohy Komponentu 3, ktorá stanovuje vybrané projektové úseky v rámci siete TEN-T, ktoré budú implementované prostredníctvom POO. Projekty sú rozdelené na dve časti na projekty konštrukčných prác (elektrifikácia, resp. modernizácia trate) a "digitálne" projekty (dispečerizácia a bezpečnosť trate). Čo sa týka intermodálnej nákladnej prepravy v rámci siete TEN-T, tak existujú synergie a zároveň jednoznačné deliace línie medzi prostriedkami POO a Programu Slovensko. Prostriedky POO budú smerovať do podpory zaobstarania intermodálnych prepravných jednotiek a do podpory nových línií intermodálnej prepravy. Z Programu Slovensko sa s podporou takýchto aktivít neuvažuje a počíta sa s podporou budovania nových a modernizáciou existujúcich intermodálnych terminálov pre nákladnú dopravu.

Synergie s ostatnými nástrojmi podpory

Horizont Európa v oblasti udržateľnej a inteligentnej mobility.

Nástroj na prepájanie Európy (CEF)

V rámci CP 3 sa plánuje podpora výstavby a modernizácie terminálov intermodálnej prepravy. V rámci podpory rastu železničnej nákladnej dopravy je dlhodobým cieľom výstavba a modernizácia siete terminálov intermodálnej prepravy (TIP), ktorá by umožnila prístup ku kvalitným terminálovým a logistickým službám. Synergicky budú z CEF podporené projekty infraštruktúry, železnično-cestných terminálov a multimodálnych logistických platforiem v základnej sieti TEN-T prostredníctvom: výstavby alebo modernizácie železnično-cestných terminálov, prekladísk kombinovanej dopravy a iných verejne dostupných multimodálnych logistických platforiem nachádzajúcich sa na základnej sieti TEN-T.

V oblasti železničnej infraštruktúry bude z fondov EÚ podporené napr. odstránenie kľúčových úzkych miest na železničnej infraštruktúre prostredníctvom modernizácie a rozvoja železničných tratí a zvýšenie atraktivity a kvality služieb železničnej verejnej osobnej dopravy prostredníctvom obnovy mobilných prostriedkov, modernizáciou, resp. renováciou železničných tratí, obnovou staničných budov, implementáciou Európskeho systému riadenia železničnej dopravy (ERTMS). V rámci CEF je cieľom rozvíjať projekty infraštruktúry železničnej dopravy na základnej sieti TEN-T prostredníctvom napríklad: výstavby/modernizácie cezhraničných a chýbajúcich prepojení, elektrifikáciou traťových koľají a modernizáciou elektrifikačných systémov.

V rámci vodnej dopravy budú v CP 3 implementované výlučne projekty na obstaranie predprojektovej a projektovej dokumentácie súvisiacich so zlepšením splavnosti dunajskej vodnej cesty. Zároveň sa očakáva, že rozvoj vodnej dopravy bude komplementárne podporený aj z iných programov, najmä z nástroja CEF.

Ďalšie synergie a komplementarity medzi fondami EÚ, POO a ďalšími nástrojmi podpory EÚ, vrátane deliacich línií sú definované v dokumente Prehľad predpokladaných synergií a komplementarít.

V rámci Cieľa politiky 4 sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:

Synergie medzi POO a ESF+ / EFRR

Oblasť vzdelávania je prepojená s POO z hľadiska princípov, na ktorých sú založené, z hľadiska obsahu, vrátane cieľov a zároveň z hľadiska časového.

Komponent 6 bude podporovať aktivity na zlepšovanie kvality a inkluzívnosti vzdelávania na všetkých úrovniach s orientáciou na individuálne potreby dieťaťa a s dôrazom na inklúziu detí vyrastajúcich v generačnej chudobe, ale aj zabezpečenie dostatku kapacít materských a základných škôl a debarierizáciu väčších stredných škôl.

Cieľom komponentu 7 je poskytnúť žiakom vzdelanie, prispôbené potrebám súčasnej spoločnosti orientované na zvyšovanie gramotnosti, kritického myslenia a digitálnych zručností a učiteľom podporu pri zlepšovaní ich zručností vzhľadom na nové požiadavky a trendy vo vzdelávaní. V rámci komponentu 7 bude zabezpečená postupná digitálna transformácia a lepšie prepojenie vzdelávania s trhom práce.

V rámci fondov EÚ sa pri nastavovaní výziev a projektov budú využívať realizované reformy alebo ich časti, metodiky a manuály vytvorené v rámci POO (napr. pre debarierizáciu, desegregáciu). Z fondov EÚ bude komplementárne podporovaná debarierizácia všetkých stupňov škôl a školských zariadení okrem väčších stredných škôl (tie budú podporené z POO). Technické vybavenie škôl v kontexte digitálnej transformácie vzdelávania bude podporené z POO a pozície digitálnych koordinátorov z fondov EÚ, čo výrazne zvýši efektívnosť investície. V oblasti inklúzie vrátane desegregácie podporia fondy EÚ synergicky k POO pomáhajúce profesie v školách, desegregačné projekty škôl a školenia pre zriaďovateľov, dopravu žiakov z MRK, systém poradenstva a prevencie, aktivity k predchádzaniu predčasného ukončovania školskej dochádzky (napr. mentoring a túting, F-odborní). POO tieto aktivity uvádza, ale nefinancuje. Po ukončení podpory z POO podporia fondy EÚ pôsobenie pedagogických lídrov v regionálnych centrách podpory pre učiteľov.

V rámci komponentu 8 dôjde k posilneniu kvality ľudského kapitálu, zvýšeniu inovačnému potenciálu a konkurencieschopnosti SR za podpory profilácie vysokých škôl a ich spolupráce s domácimi a zahraničnými partnermi. Z fondov EÚ budú komplementárne nepriamo podporené vytváranie podmienok pre praktickú výuku zabezpečením zariadenia a vybavenia pre rozvoj zručností, otvorenosť akademického prostredia zapájaním expertov z praxe do vzdelávania, koncentrácia vzdelávacích kapacít vytváraním a inováciou žiadaných študijných programov.

Sociálna a zdravotná oblasť

Prostredníctvom komponentu 11 bude podporovaná optimalizácia siete nemocníc **formou výstavby, rekonštrukcie a vybavenia novej siete nemocníc**. Z EFRR sa zabezpečí **doplnenie siete centier integrovanej zdravotnej starostlivosti**, hlavne s cieľom transformácie poskytovania zdravotnej starostlivosti na komunitnej úrovni a poskytovania dostupnej zdravotnej starostlivosti. V komponente 11 sa ďalej podporí aj digitalizácia v zdravotníctve ako softvérové vybavenie využívajúce umelú inteligenciu pre optimalizáciu radiačnej dávky a pre efektívnejšie vyhodnocovanie rádiologických vyšetrení, centrá robotickej chirurgie pre univerzitné nemocnice, systém na zdieľanie zobrazovacích vyšetrení.

Cieľom komponentu 12 je **zabezpečenie komplexnej podpory budovania infraštruktúry starostlivosti o duševné zdravie** (vrátane technického vybavenia) a podpora budovania siete stacionárov, podpora rozvoja diagnostiky a liečebných postupov a podpora vzdelávania odborných kapacít, podpora Národnej linky duševného zdravia. Z EFRR sa zabezpečí synergická podpora v oblasti podpory **vzdelávania odborných kapacít**, ako aj v rámci inovatívnych projektov v oblasti aktívneho začleňovania znevýhodnených osôb. Pri komplementárnych aktivitách súvisiacich s rozvojom infraštruktúry psychiatrickej starostlivosti a budovaní psycho-sociálnych centier bude deliacou líniou podpory z fondov EÚ zriaďovanie psychiatrických ambulancií v málo atraktívnych regiónoch, kde nebude možné vytvoriť zariadenie komunitnej psychiatrickej starostlivosti v rámci podpory z POO. Zároveň z fondov EÚ bude primárne podporované ich **inštitucionálne vybavenie a prevádzka, vrátane personálneho zabezpečenia, pričom POO sa zameria na výstavbu a rekonštrukcie budov**.

V rámci komponentu 13 bude podporené budovanie nových a zvýšenie existujúcich kapacít zariadení komunitného typu, vybudovanie nových ambulantných zariadení, vytvorenie systému inšpekcie v sociálnych veciach, vybudovanie nových kapacít následnej lôžkovej starostlivosti, rozšírenie siete domácej ošetrovateľskej starostlivosti a vybudovanie nových nízko kapacitných kamenných hospicov a zriadenie nových mobilných hospicov. **Pre dosiahnutie synergických účinkov sa podpora z EFRR sústreďuje na zabezpečenie dostatočných odborných kapacít personálu v zdravotníctve, reflektujúcich požiadavky moderných zdravotníckych povolání**. Pri zariadeniach dlhodobej starostlivosti komunitného typu dochádza v oboch nástrojoch k významnému rozvoju a obnove infraštruktúry, preto deliacou líniou bude vytvorenie zásobníka projektov na báze typu sociálnych služieb pre zabezpečenie komplementarity medzi fondmi. Nový legislatívny rámec upravujúci oblasť dlhodobej zdravotnej a paliatívnej starostlivosti a reforma financovania sociálnych služieb v POO budú synergicky vplývať na vznik a rozvoj komunitných služieb podporou takých projektov, ktoré zabezpečia individualizovaný prístup ku klientom existujúcich pobytových služieb v procese prechodu z ústavnej

na komunitnú starostlivosť. Reformou dohľadu nad sociálnou starostlivosťou v POO sa vytvorí nový právny základ v oblasti inšpekcie a vybuduje sa infraštruktúra nevyhnutná na činnosť orgánu dohľadu čím sa vytvorí priestor pre zavedenie funkčného systému inšpekcie sociálnych služieb z hľadiska ľudskoprávných, procesných, personálnych a prevádzkových aspektov v synerгии s fondmi EÚ.

Všetky uvedené opatrenia a aktivity budú viesť k zvýšeniu atraktívnosti povolání v oblasti zdravotníctva a medicíny, rovnako ako aj ponuka ďalšieho vzdelávania a školení a možností pre profesionálny rozvoj.

Oblasť kultúrneho dedičstva

V rámci komponentu 2 je cieľom zvýšenie efektivity politiky starostlivosti o pamiatkový fond prostredníctvom obnovy verejných historických a pamiatkovo chránených budov (s podmienkou min. 30 % úspory primárnej energie). Synergicky budú pôsobiť investície fondov EÚ v CP4 zamerané na obnovu historických a pamiatkových objektov (s cieľom zachovania ich historickej hodnoty a ako bodov kultúry a cestovného ruchu).

Synergie s EPFRV

Komplementarita je identifikovaná v oblasti pomoci ľuďom v núdzi. V rámci EPFRV v prechodnom období 2021-2022 sa poskytne investičná podpora pre vytvorenie technického zázemia pre dlhodobé poskytovanie služieb pre ľudí v núdzi, konkrétne podpora investícií charitatívnych organizácií do skladovacích a prepravných kapacít prioritne pre potravinovú a príp. aj pre základnú materiálu pomoc. Investície teda vytvoria dlhodobé predpoklady pre poskytovanie pomoci ľuďom v núdzi, ktoré bude prevádzkovo podporené z ESF+.

Synergie s ostatnými nástrojmi podpory

Erasmus+ v oblasti investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, vrátane inklúzie a celoživotného vzdelávania.

EU4Health v oblasti zlepšenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Fond pre azyl, migráciu a integráciu v oblasti zvyšovania sociálno-ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.

Fond pre azyl, migráciu a integráciu ("AMIF") a Európsky sociálny fond+ („ESF+“) budú zamerané na podporu integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane migrantov. AMIF bude podporovať opatrenia šité na mieru potrebám štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sa vo všeobecnosti implementujú v počiatočných fázach integrácie. ESF+ bude dopĺňať AMIF v oblasti všetkých opatrení týkajúcich sa strednodobej a dlhodobej integrácie, ktorými sú najmä opatrenia týkajúce sa zamestnanosti a integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín na trh práce a ich začleňovania do spoločnosti.

EFRR v rámci podpory dlhodobých integračných opatrení bude dopĺňať Fond pre azyl, migráciu a integráciu prostredníctvom integrovaných opatrení, vrátane bývania a sociálnych služieb, ktoré sa však nebudú vzťahovať len na príslušníkov tretích krajín a migrantov, ale aj na marginalizované komunity a znevýhodnené skupiny obyvateľstva.

V nadväznosti na ozbrojený konflikt na Ukrajine bude základnú a nevyhnutnú pomoc občanom Ukrajiny a žiadateľom o udelenie dočasného útočiska poskytovať AMIF. Potreby osôb, ktorým bude udelený štatút dočasného útočiska, zamerané na dlhodobú integráciu, vrátane vstupu na trh práce, bude financovať ESF+.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti predchádzania a boja proti drogovej kriminalite, ale aj predchádzania a boja proti radikalizácii.

Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI)

NDICI je hlavným finančným nástrojom vonkajšej činnosti EÚ. Vo vzťahu k EFRR z PD je pre **Nástroj susedstva** možné identifikovať synerгию a komplementaritu pre Cieľ politiky 4 Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa, v oblasti poskytovania pomoci pre migrantov, na podporu inkluzívneho prístupu k ochrane zdravia, vzdelávania, spoločne s odbornou prípravou, sociálnou ochranou a podporou.

Ďalšie synergie a komplementarity medzi fondami EÚ, POO a ďalšími nástrojmi podpory EÚ, vrátane deliacich línií sú definované v dokumente predpokladaných synerгий a komplementarit.

V rámci Cieľa politiky 5 sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:

Synergie s POO

Investície realizované prostredníctvom IUI v rámci CP1 - CP4 budú komplementárne podporované relevantnými aktivitami príslušných komponentov POO tak ako je identifikované v texte pri vyššie uvedených CP. Aktivity v rámci CP5 v oblasti cykloturistiky budú komplementárne dopĺňané v POO v komponente 3 „Udržateľná

doprava“, kde sa investične podporuje cyklistická infraštruktúra so zámerom zvýšenia podielu cyklistickej dopravy na celkovej del'be prepravnej práce (projekty v mestách s počtom nad 20 tisíc obyvateľ'ov, s prípadným presahom do cca 5 km mimo mesta). PD SR/Program Slovensko komplementárne podporí v rámci CP5 cykloturistiku (na celom území SR).

Synergie s EPFRV

Z EPFRV sa podporia oblasti rozvoja sociálno – hospodársko- environmentálneho miestneho rozvoja, prírodného a kultúrneho dedičstva v oblasti podpory udržateľného cestovného ruchu. Zároveň prierezo sa bude EPFRV – LEADER čiastočne orientovať na podporu zamestnanosti vo vidieckych oblastiach (potreba 8.1), posilnenie malých a stredných podnikateľských aktivít na vidieku (potreba 8.6) a posilnenie verejnej infraštruktúry a služieb na vidieku (potreba 8.7). Potreby vidieka v SR budú teda riešené prostredníctvom komplementárnosti medzi EPFRV a inými fondmi Únie, resp. nástrojmi EÚ.

Synergie s ostatnými nástrojmi podpory

Horizont Európa v oblasti zvýšenia bezpečnosti obyvateľ'ov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov a prevencie kriminality.

Kreatívna Európa v oblasti rozvoja kultúrneho dedičstva.

Erasmus+ v oblasti podpory rozvoja menej rozvinutých regiónov prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti boja s kriminalitou a zaistenie bezpečnosti občanov v mestských oblastiach a iných ako mestských oblastiach.

Ďalšie synergie a komplementarity medzi fondami EÚ, POO a ďalšími nástrojmi podpory EÚ, vrátane deliacich línií sú definované v dokumente predpokladaných synergií a komplementarít.

*V rámci špecifického cieľa **Fond na spravodlivú transformáciu** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom, resp. fondom:*

Fond na spravodlivú transformáciu

Modernizačný fond: Predovšetkým v kontexte zamerania na zmiernenie sociálno-ekonomických a zamestnaneckých dôsledkov modernizácie energetických systémov a zlepšovania energetickej účinnosti. Podpora z FST je v porovnaní s Modernizačným fondom zameraná len na vybrané druhy OZE (geotermálna a solárna energia).

POO: Predovšetkým v rámci komponentu 1, kde budú podporené obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra, v rámci komponentu 2 v kontexte obnovy budov a v komponente 4 zameranom na dekarbonizáciu priemyslu (pričom zdroje FST nie sú primárne určené na podporu investícií s cieľom dekarbonizácie, ale na zmiernenie dôsledkov prechodu ku klimatickej neutralite, najmä v kontexte očakávanej potreby zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie zamestnancov a potreby vytvárania pracovných miest). Ďalej je z perspektívy FST priestor na synergiu s komponentom 6 a 7 v kontexte podpory stredného odborného vzdelávania vrátane digitalizácie, s komponentom 8 zameraným na rozvoj vysokých škôl a s komponentom 9 zameraným na podporu výskumu, vývoja a inovácií.

Synergia a komplementarita s inými príslušnými programami EÚ, ako aj s inými piliermi mechanizmu spravodlivej transformácie, je definovaná v PST. Posudzovanie podpory z FST je súčasťou mechanizmu pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi fondmi politiky súdržnosti EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR, ktorý je vytvorený na úrovni MIRRI SR a ÚV SR. Jedným zo základných cieľov tohto mechanizmu a jeho súčasťou je preto aj zamedzenie duplicitného financovania vo vzťahu k POO.

Modernizačný fond je súčasťou európskeho systému obchodovania s emisiami (EU ETS) a zameriava sa najmä na modernizáciu energetiky. Predovšetkým v kontexte zamerania na zmiernenie sociálno-ekonomických a zamestnaneckých dôsledkov modernizácie energetických systémov a zlepšovania energetickej účinnosti. Modernizačný fond podporuje aj zariadenia v rámci EU ETS, systémy zásobovania tepelnou energiou, úspory energie vo verejnom osvetlení a komunitnú energiu. V ostatných oblastiach dopĺňa opatrenia podporované v rámci CP2 z hľadiska územia, obsahu a financovania. Poskytuje tak podporu úsporám energie a čistej mobilite, podporuje niektoré typy obnoviteľných zdrojov energie. Modernizačný fond zvyšodňuje žiadateľ'ov z uhoľných regiónov a spolu s FST tvorí prepojený systém podpory. Podpora z FST je v porovnaní s Modernizačným fondom zameraná len na vybrané druhy OZE (geotermálna a solárna energia). Modernizačný fond podporuje najmä energetickú transformáciu, FST zmiernuje sociálno-ekonomické dôsledky prechodu na klimatickú neutralitu.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)

Synergie a komplementarity s intervenciami v rámci prechodného obdobia 2021 – 2022 a následne Strategického plánu SPP na roky 2023 – 2027 – v prípade **CP 1**, najmä v oblastiach ako prenos znalostí, poradenstvo, podpora inovácií, vrátane digitalizácie, podpora podnikania, investícií do biohospodárstva a špecifických sektorov poľnohospodárstva, pričom EPFRV sa v prípade MSP zameria na podniky a digitalizáciu v poľnohospodárskej prvovýrobe, v spracovaní poľnohospodárskych výrobkov a lesníctve. V oblasti podpory prenosu poznatkov z vedy a výskumu do praxe a zavádzanie inovácií v sektore pôdohospodárstva budú tieto aktivity koordinované v rámci AKIS (Poľnohospodársky znalostný a inovačný systém). Osobitne projekty operačných skupín Európskeho inovačného partnerstva pre produktivitu a udržateľnosť v poľnohospodárstve budú zamerané na zavedenie inovatívnych postupov, technológií a riešení do praxe. Projekty budú nadväzovať aj na výskumné projekty, resp. projekty vývoja nových technológií a synergicky pôsobiť k projektom zavádzania digitálnych a zelených inovácií v MSP. K **CP 1** bude EPFRV tiež synergicky prispievať podporou vzdelávania v oblasti IKT v pôdohospodárstve. V prípade **CP 2** pôjde o synergie v oblasti obehového hospodárstva a využívania obnoviteľných zdrojov energie (bioplynové stanice), prispôsobenia sa a zlepšenia odolnosti poľnohospodárstva a lesníctva voči dôsledkom klimatických zmien, zlepšenie retenčnej schopnosti krajiny, zníženie emisií skleníkových plynov do atmosféry, zvýšenie ukladania uhlíka a ochrana prírody, riadenia rizík v poľnohospodárstve, ochrany prírody. Aj zdroje EPFRV budú využité na investície do krajinných prvkov na zvýšenie ochrany pôdy pred eróziou, zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny a zlepšenie biodiverzity. Doplnkovosť bude nastavená pri implementácii konkrétnych intervencií s cieľom maximalizovať efekt. K **CP 4** bude EPFRV prispievať podporou podnikania mladých poľnohospodárov, ktorí sú rizikovou skupinou z hľadiska vyľudňovania vidieka. Podporu budú môcť získať aj sociálne podniky pôsobiace v poľnohospodárskej prvovýrobe. V **CP 5** bude synergia s EPFRV s cieľom zlepšiť kvalitu života vo vidieckych oblastiach ako napr. rozvoj obcí, kultúry, športu, cestovného ruchu a pod.. K **CP 1** až **CP 5** bude komplementárne prispievať realizácia prístupu LEADER, ktorý sa v podmienkach EPFRV zameria najmä na zamestnanosť vidieckeho obyvateľstva formou podpory podnikania (poľnohospodárske a nepoľnohospodárske činnosti), zvyšovania produktivity poľnohospodárskych a lesných podnikov, zlepšovania kvality života na vidieku (rozvoj obcí, kultúra, šport, cestovný ruch). Doplnkovosť operácií realizovaných prostredníctvom intervencie LEADER (Implementácia stratégie miestneho rozvoja, chod MAS a animácie) je zabezpečená najmä rozdielnymi typmi oprávnených oblastí, príp. oprávnených žiadateľov, nasledovne:

- na úrovni oprávnenosti územia: oprávneným územím pre implementáciu intervencie LEADER je celé územie SR, avšak len územie konkrétnej MAS, ktorej bude udelený štatút MAS na PO 2023 – 2027,
- na úrovni žiadateľov a oprávnených odvetví/segmentov,
- na úrovni výšky oprávnených výdavkov (maximálna výška verejnej podpory na jeden projekt v rámci LEADER bude 100 000 EUR z celkových oprávnených výdavkov na projekt,
- na úrovni projektu, tzn. že žiadateľ sa rozhodne, z ktorého fondu bude žiadať finančné prostriedky na realizáciu projektu.

Eliminácia duplicitného financovania bude zabezpečená recipročnou kontrolou zo strany Pôdohospodárskej platobnej agentúry a MIRRI SR na úrovni realizovaných projektov a aktívnou komunikáciou pri príprave výziev s gestormi sektorových politík.

Slovensko v programovom období 2021 – 2027 má zastúpenie aj v oblasti nadnárodnej spolupráce: Program Stredná Európa 2021 – 2027 MIRRI SR - národný orgán a národný kontaktný bod a Program dunajského regiónu 2021 – 2027 MIRRI SR - národný orgán a národný kontaktný bod.

Synergie a komplementarity fondov pre oblasť vnútorných záležitostí

Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF)

Vo vzťahu k EFRR z PD boli identifikované nasledovné možné synergie a komplementarity: -pre **Cieľ politiky 1** na využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy, v oblastiach súvisiacich s bezpečnou a efektívnou výmenou informácií a interoperabilitou bezpečnostných IT systémov:

- pre **CP 2** v oblastiach súvisiacich s environmentálnou kriminalitou
- pre **CP 4** v oblasti predchádzania a boja proti drogovej kriminalite, na prevenciu a elimináciu násilia na ženách a deťoch, vrátane podpory prostredníctvom IKT a v oblasti predchádzania a boja proti terorizmu, extrémizmu, korupcii a radikalizácii
- pre **CP 5** na oblasť boja s kriminalitou a zaistenie bezpečnosti občanov v mestských oblastiach a iných ako mestských oblastiach

Pre **CP 3** synergia a komplementarita nebola s Fondom pre vnútornú bezpečnosť identifikovaná.

Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF)

Vo vzťahu k EFRR z PD boli identifikované nasledovné možné synergie a komplementarity:

- pre **CP 4 Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa**, na poskytovanie komplexnej podpory v oblasti zvyšovania sociálno-ekonomickej integrácie príslušníkov tretích krajín, zároveň z ESF+ bude možné doplniť oblasť všetkých opatrení týkajúcich sa strednodobej a dlhodobej integrácie, ktorými sú najmä opatrenia týkajúce sa zamestnanosti a integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín na trh práce a ich začleňovania do spoločnosti

Fond teda bude podporovať opatrenia šité na mieru potrebám štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sa vo všeobecnosti implementujú v počiatkových fázach integrácie, ako napríklad zabezpečenie finančnej pomoci na ubytovanie, stravu a základné životné potreby formou finančného príspevku, sociálne, administratívne a kultúrne poradenstvo, psychologické poradenstvo, kurzy slovenského jazyka ako cudzieho jazyka, príspevok na doplnkovú materiálnu pomoc, doplnková zdravotná pomoc, poskytovanie právnej pomoci a pomoc s prekonávaním jazykovej bariéry.

ESF+ bude dopĺňať Fond pre azyl, migráciu a integráciu v oblasti všetkých opatrení týkajúcich sa strednodobej a dlhodobej integrácie, ktorými sú najmä opatrenia týkajúce sa zamestnanosti a integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín na trh práce a ich začleňovania do spoločnosti.

V nadväznosti na ozbrojený konflikt na Ukrajine bude základnú a nevyhnutnú pomoc občanom Ukrajiny a žiadateľom o udelenie dočasného útočiska poskytovať Fond pre azyl. Potreby osôb, ktorým bude udelený štatút dočasného útočiska, zamerané na dlhodobú integráciu, vrátane vstupu na trh práce, bude financovať ESF+.

Pre ostatné ciele politiky synergie a komplementarita nebola s Fondom pre azyl, migráciu a integráciu identifikovaná.

Fond pre integrované riadenie hraníc- Nástroj na riadenie hraníc a víza (BMVI)

Nie je komplementárny so žiadnym zo štrukturálnych fondov, iba s Nástrojom finančnej podpory pre vybavenie colnej kontroly. BMVI a Nástroj finančnej podpory tvoria jeden fond – Fond pre integrované riadenie hraníc. Nástroj finančnej podpory pre riadenie hraníc a vízovú politiku nebude financovať činnosti súvisiace s colnou kontrolou, ktorá je spolufinancovaná z nástroja finančnej podpory pre vybavenie colnej kontroly. Akcie vykonávané v rámci BMVI a Nástroja finančnej podpory pre vybavenie colnej kontroly sa budú vzájomne dopĺňať s cieľom posilnenia európskeho integrovaného riadenia hraníc v záujme boja proti nelegálnej migrácii a uľahčeniu cestovania a obchodu.

Makroregionálne stratégie

Slovensko sa aktívne zúčastňuje na implementácii **Stratégie EÚ pre Dunajský región**; MIRRI SR je sídlom národného koordinátora za SR. Hlavnou úlohou v oblasti dunajskej stratégie v nadchádzajúcich rokoch bude posilnenie účasti nečlenských štátov EÚ pri implementácii stratégie a jej Európskej pridanej hodnoty, výraznejšia účasť mládeže a mládežníckych organizácií, ale najmä, plniť a zapracovať ciele stratégie do programov kohéznej politiky EÚ (tzv. embedding/ukotvenie). Slovensko je otvorené pre ďalšiu potenciálnu makroregionálnu spoluprácu, ktorá by vzhľadom na komplikujúcu sa geopolitickú situáciu podporila zefektívnenie cezhraničnej pomoci a spolupráce krajín z východného krídla.

Proces embedingu bude zabezpečovaný cez vybrané opatrenia ako napríklad zohľadnenie príspevku k EUSDR pri kritériách výberu žiadostí v rámci štandardných výziev; vyhlasovanie špecializovaných výziev pre implementáciu cieľov EUSDR. Proces synergie a komplementarity EUSDR a PD SR bude zabezpečený najmä v týchto prioritných oblastiach EUSDR: 2 – Trvalo udržateľná energetika; 4 – Kvalita vôd; 5 – Environmentálne riziká; 6 – Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôd a PO2 PD SR; 7 – Vedomostná spoločnosť; 8 – Konkurencieschopnosť a 9 – Ľudia a zručnosti a PO1 a PO4 PD SR.

3. Príspevok k rozpočtovej záruke v rámci InvestEU s odôvodnením*

– neuplatňuje sa

Ref: čl. 11 ods. 1 písm. g) VN; čl. 14 VN;

4. Transfery

SR žiada o	☒ transfer medzi kategóriami regiónu
	☐ transfer do nástrojov v rámci priameho alebo nepriameho riadenia
	☒ transfer medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom alebo do iného fondu alebo fondov
	☐ transfer zdrojov z EFRR a ESF+ ako doplnkovej podpory do FST
	☐ transfery z cieľa Európskej územnej spolupráce na cieľ Investovanie do rastu a zamestnanosti

4.1. Transfer medzi kategóriami regiónu

Ref : čl. 11 ods. 1 písm. e), čl. 111 VN;

Tabuľka 4.1.1: Transfer medzi kategóriami regiónu (rozdelenie podľa rokov) v EUR

Transfer z	Transfer do	Rozdelenie podľa rokov (v EUR)							
Kategória regiónov	Kategória regiónov	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
Menej rozvinutý	Viac rozvinutý	0	84 302 550	87 143 160	90 703 282	94 471 112	82 130 220	86 334 740	525 085 064

Tabuľka 4.1.2: Transfer medzi kategóriami regiónu (zhrnutie) v EUR

Kategória regiónu	Alokácia podľa kategórie regiónu	Transfer do:	Suma transferu	Podiel počiatočnej prevedenej alokácie	Alokácia podľa kategórie regiónu po prevode*
Menej rozvinutý	10 501 701 280	Viac rozvinutý	525 085 064	5,00 %	9 976 616 216
Viac rozvinutý	20 028 126		0	0	545 113 190

Vzhľadom na nízku počiatočnú alokáciu (20,03 mil. EUR), ktorá je výrazne nižšia v porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím, sa predpokladá presun 5,00 % zdrojov z menej rozvinutých regiónov do Bratislavského regiónu (BR). Úroveň HDP BR, ktorá je v porovnaní s priemerom EÚ nadpriemerná je však výrazne deformovaná a zďaleka neodzrkadľuje reálny stav rozvoja územia. Podľa indexov, ktoré skúmajú aj ďalšie ukazovatele, je výkonnosť BR podstatne nižšia ako podľa HDP (napr. EU SPI, Index regionálnej konkurencieschopnosti EÚ, Indexu regionálneho blahobytu OECD). Presunuté zdroje sú potrebné na riešenie štrukturálnych problémov BR, ktoré nie je možné pokryť z iných zdrojov. Patria sem opatrenia na podporu odporúčaní EÚ pre SR, vrátane riešenia problémov v súvislosti so zmenou klímy.

BR zaznamenal najvyšší demografický rast spomedzi regiónov Slovenska (3-násobok slovenského priemeru), už pred vojnou na Ukrajine, pričom v roku 2021 išlo o 6,8 % medziročný nárast počtu obyvateľov. V súčasnosti sa 10 – 70 % utečencov z Ukrajiny, ktorí plánujú zostať na Slovensku, usadí v Bratislavskom kraji vrátane prevažne vidieckych okresov Malacky, Pezinok a Senec a v susediacom Trnavskom kraji s cieľom pracovať a študovať v BR. Zároveň sú tieto dodatočné zdroje zamerané na zmiernenie vnútroregionálnych rozdielov BR. Okrem investícií v hlavnom meste bude významná časť opatrení zameraná na 3 prevažne vidiecke okresy (Malacky, Pezinok, Senec). Tieto 3 okresy pokrývajú viac ako 80 % územia a zahrňujú 34 % obyvateľov regiónu, pričom zápasia s obdobnou úrovňou rozvojových problémov a výziev ako ich susedné okresy v menej rozvinutých regiónoch. Na území BR žije a pracuje veľká časť populácie a pôsobia tu významní zamestnávateľia a inštitúcie celoštátneho významu (ústredná štátna správa, špecializované zdravotnícke zariadenia, univerzity, zdravotnícke zariadenia atď.) poskytujúce služby všetkým obyvateľom SR. Prostredníctvom silných socio-ekonomických väzieb z rozvoja BR vo veľkej miere profitujú aj ostatné regióny. V BR je lokalizovaných 56 % národných zdravotníckych inštitúcií. Zároveň je v BR koncentrovaných 23 % slovenských MSP a 46 % slovenských výskumných kapacít. BR predstavuje kľúčový dopravný uzol SR (poloha na 3 TEN-T koridoroch) vo vzťahu k toku tovarov a služieb do celej SR. Intenzita cestnej dopravy na regionálnych cestách BR je vyššia ako na najvyťaženejších diaľničných úsekoch SR (23 500 áut denne). Alokácia bude primárne využitá v rámci CP 1, 2. Investície v týchto oblastiach tak SR umožnia splniť záväzky v oblasti dosahovania uhlíkovej neutrality, ako aj využiť potenciál BR v oblasti výskumu a inovácií.

V rámci Cieľa 1 budú podporené kľúčové národné projekty v oblasti výskumu a inovácií (univerzity, SAV), ktoré majú výrazný presah na celé územie SR. Bude podporovaná spolupráca medzi akademickou obcou a podnikmi v oblasti výskumu a inovácií, výskumu v oblasti zdravotníctva a rozvoja zručností pre oblasti RIS3. Tieto inštitúcie predstavujú takmer polovicu výskumných kapacít SR a pôsobia na celoštátnej úrovni. Ich podpora preto bude mať významný a jednoznačný „spill over“ efekt pre všetky regióny SR. V súlade so schválenou Stratégiou inteligentnej špecializácie RIS3 je podpora týchto kľúčových inovačných centier nevyhnutným predpokladom pre úspešnú transformáciu ekonomiky SR smerom k intenzívnemu udržateľnému inteligentnému rastu v intencióch zelenej a digitálnej transformácie.

V rámci Cieľa 2 sa pozornosť sústreďí na výzvy v oblasti klimatickej neutrality a životného prostredia. Oblasť dopravy je hlavným znečisťovateľom životného prostredia v BR a výrazne prispieva k emisiám skleníkových plynov (40 % emisií SR). Preto je potrebné pokračovať v investíciách do udržateľnej verejnej dopravy vychádzajúcich z PUM (koľajová doprava, prestupné terminály, cyklo doprava a pod.). Rastúci fenomén urbanizácie v bratislavských satelitoch, ktoré ležia spravidla vo „vidieckych“ okresoch, zvyrazňuje negatívne dôsledky zmeny klímy, napr. prehrievanie povrchov, sucho a tvorbu prachu, intenzívne škody spôsobené dažďom a povodňami. To predstavuje veľkú záťaž na prírodné prostredie vrátane chránených krajinných oblastí (napr. Žitný ostrov, ktorý je najväčšou zásobárňou pitnej vody v strednej Európe). Produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa je v BR druhá najvyššia, pričom podiel recyklovaného odpadu je druhý najnižší v SR. Zároveň 25 % sídiel v BR má nedostatočné riešenie kanalizácie a zásobovanie pitnou vodou. BR zároveň neplní národné ciele a záväzky v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie.

V rámci Cieľa 3 bude podpora zameraná na odstránenie kľúčových úzkych miest najmä na železničnej infraštruktúre.

V rámci Cieľa 4 budú investície smerované najmä do podpory vzdelávania (prepájanie stupňov vzdelávania a lepšie napojenie na potreby trhu práce, ČŽV), rozširovanie kapacít ZŠ a MŠ (80 % chýbajúcich kapacít ZŠ a MŠ – ešte pred vypuknutím UA utečeneckej krízy), aktívne začleňovanie aj MRK (2,24 % MRK populácie žije v BR) a podporu prístupu ku kvalitným a cenovo dostupným sociálnym službám, zdravotnej starostlivosti, podpory vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, etablovania systému poradensko-psychologických služieb pre jednotlivcov, páry a rodiny (rodinné poradne), na zlepšenie prístupu na trh práce. Opatrenia sa sústreďia na „vidiecke“ oblasti BR.

4.2. Transfery do nástrojov v rámci priameho alebo nepriameho riadenia

– neuplatňuje sa, Ref.: článok 26 ods. 1

4.3. Transfery medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom alebo do iného fondu alebo fondov

Ref.: článok 26 ods. 1

Tabuľka 4.3.1: Transfery medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom a do iných fondov alebo fondov* (rozdelenie podľa rokov) v EUR

Transfery z		Transfery do		Rozdelenie podľa rokov							
Fond	Kategória regiónov	Fond	Kategória regiónov (ak je vhodné)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
EFRR	Viac rozvinutý	KF		0	263 938	268 184	272 516	276 934	229 485	234 082	1 545 139
	Menej rozvinutý			0	130 077 061	134 459 968	139 953 826	145 766 849	126 723 887	133 207 608	810 189 199
ESF+	Viac rozvinutý			0	15 636	15 887	16 144	16 406	13 595	13 867	91 535
	Menej rozvinutý			0	7 705 608	7 965 270	8 290 548	8 635 075	7 507 310	7 892 374	47 996 185

* Transfery medzi EFRR a ESF+ je možné vykonať len v rámci rovnakej kategórie regiónu.

Tabuľka 4.3.2: Transfery medzi EFRR, ESF+ a Kohéznym fondom alebo do iného fondu alebo fondov (zhrnutie)* v EUR

Transfer do Transfer z		EFRR		ESF+		Kohézny fond	ENRAF	AMIF	ISF	BMVI	Spolu
		Viac rozvinutý	Menej rozvinutý	Viac rozvinutý	Menej rozvinutý						
EFRR	Viac rozvinutý			0	0	1 545 139	0	0	0	0	1 545 139
	Menej rozvinutý			0	0	810 189 199	0	0	0	0	810 189 199
ESF+	Viac rozvinutý	0	0			91 535	0	0	0	0	91 535
	Menej rozvinutý	0	0			47 996 185	0	0	0	0	47 996 185
Kohézny fond	N/A	0	0	0	0		0	0	0	0	0
ENRAF	N/A	0	0	0	0	0					0
Spolu		0	0	0	0	859 822 058	0	0	0	0	859 822 058

* Transfer do iných programov. Transfery medzi EFRR a ESF+ sa môžu uskutočniť len v rámci rovnakej kategórie regiónov.

Vzhľadom na potreby v oblasti životného prostredia a dopravy identifikované národnými stratégiami a záväzkami, je alokácia KF pre SR výrazne nedostatočná. Preto s cieľom podporiť plnenie záväzkov a požiadaviek, ktoré vyplývajú z právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a v oblasti dopravy **SR plánuje využiť možnosť transferu zdrojov z EFRR vo výške 10 % a transfer zdrojov z ESF+ vo výške 2 % do KF**. Zdroje KF po transfere budú rovnomerne rozdelené medzi investície do TEN-T infraštruktúry a oblasti životného prostredia. Celkové zdroje KF však aj po transfere dosiahnu len 61,96 % alokácie KF v PO 2014 – 2020.

Dôvodom navrhovaného transferu je potreba reflektovať naliehavé priority súvisiace s výstavbou dopravnej a environmentálnej infraštruktúry a ambícia pokryť rastúci investičný dlh v týchto sektoroch. Zlepšenie situácie a splnenie požiadaviek legislatívy EÚ v oblasti adaptácie na zmenu klímy, vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva, ochrany prírody či zlepšenia kvality ovzdušia vyžaduje nevyhnutné investície. Investície sú takisto potrebné do rozvoja dopravnej infraštruktúry v záujme ďalšieho prehlbovania ekonomickej integrácie a posilňovania jednotného európskeho trhu a znižovania závislosti na fosílnych zdrojoch.

Súčasný vývoj nezamestnanosti v SR vykazuje, napriek prebiehajúcim krízam, nižšiu úroveň v porovnaní s obdobím 2014 – 2020. Navrhované mierne zníženie objemu zdrojov ESF+ v dôsledku transferu by sa preto nemalo negatívne prejavovať na podpore priorít v sociálnej oblasti. V prípade transferu z ESF+ tak nedôjde k zníženiu investícií, ktoré sa týkajú ľudského kapitálu v oblasti vzdelávania, sociálneho začlenenia a prístupu k službám zdravotnej a dlhodobej starostlivosti. Priority ESF v oblasti vzdelávania, a služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti budú významne komplementárne podporené aj z POO. Rozsiahla podpora pre sociálnu oblasť bola poskytnutá prostredníctvom využitia flexibilit v rámci iniciatívy CARE, ktoré umožnili použiť zdroje EFRR na aktivity spadajúce pod oprávnenosť ESF.

Slovensko sa zaväzuje, že v prípade akýchkoľvek zmien, resp. dodatočných transferov z obálky politiky súdržnosti v rámci Programu Slovensko (napr. v prospech REPowerEU, priamo riadených nástrojov), navrhnuté alokácie ESF+ a EFRR, určené na podporu začlenenia MRK zostanú zachované.

KF je možné využiť na celom území SR, avšak presunuté zdroje sa použijú na zvýšenie intenzity podpory predovšetkým na území menej rozvinutých regiónov (MRR). Investície z KF budú pokrývať 5 špecifických cieľov CP 2. Opatrenia zamerané na zníženie energetickej náročnosti budov (RSO 2.1) budú umiestnené prevažne v MRR (viac ako 65 % v obytných budovách a viac ako 90 % vo verejných budovách). V oblasti adaptácie na zmenu klímy (RSO 2.4) ide o opatrenia na zadržiavanie vody na účely adaptácie na zmenu klímy v sídlach a na vidieku a/alebo ochranu pred povodňami, ktoré budú zamerané predovšetkým (96 % investícií) na MRR. V oblasti udržateľného hospodárenia s vodou (RSO 2.5) sa investície zamerajú na čistenie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov (EO), kde sa 97,9 % zdrojov poskytne na MRR. V rámci ochrany prírody, biodiverzity a krajiny vrátane ochrany sústavy Natura 2000 (RSO 2.7) bude 95 % investícií umiestnených do MRR. V rámci RSO 2.8 (Udržateľná mobilita v Bratislavskom regióne) bude 100 % investícií KF alokovaných vo VRR.

Investície KF v sektore dopravy (CP 3) budú v súlade s národnou stratégiou „Strategický plán rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2030“ prijatou v roku 2017. Investície sa sústredia najmä do Žilinského, Prešovského a Banskobystrického kraja.

Realizácia veľkých infraštruktúrnych projektov podľa viacerých štúdií a hodnotení výraznou mierou prispieva k tvorbe pracovných miest, k podpore rastu hospodárstva a zvyšovaniu konkurencieschopnosti slovenských regiónov. Investície do environmentálnej infraštruktúry prispievajú k rozvoju regiónov (t. j. aj k plneniu cieľov EFRR) a sekundárne vytvoria podmienky na tvorbu nových podnikov, pracovných miest a zlepšenie životných podmienok obyvateľov (t. j. prispievajú aj k plneniu cieľov ESF+). Navýšenie zdrojov KF umožní vo väčšej miere financovať aktivity, ktoré **zlepšia kvalitu životného prostredia a prispievajú k zelenej transformácii Slovenska**.

4.4. Transfer zdrojov z EFRR a ESF+ ako doplnkovej podpory do FST, s odôvodnením

– neuplatňuje sa

Ref.: článok 27

4.5. Transfery z cieľa Európska územná spolupráca do cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti

– neuplatňuje sa

Ref.: článok 111 ods. 3 VN

5. Forma príspevku Únie na technickú pomoc

Ref.: čl.11 ods. 1 písm. f) VN

Výber formy príspevku Únie na technickú pomoc	☒ Technická pomoc podľa čl. 36 ods. 4*
	☐ Technická pomoc podľa čl. 36 ods. 5**

* V prípade výberu, vyplní sa tabuľka 8.1 oddielu 8.

** V prípade výberu, vyplní sa tabuľka 8.2 oddielu 8.

Na základe pozitívnych skúseností s implementáciou prostriedkov TP sa SR v súlade s čl. 36 ods. 4 VN rozhodla využiť spôsob financovania založený na skutočných výdavkoch. Dôvodom je tiež riziko potenciálne vysokých nárokov na prostriedky štátneho rozpočtu v prvých rokoch implementácie. V záujme zjednodušenia implementácie bude v rámci možností daných legislatívou zjednodušený systém implementácie fondov EÚ na národnej úrovni, a tiež bude v čo najväčšej možnej miere využívané zjednodušené vykazovanie výdavkov.

Základným cieľom podpory zo zdrojov technickej pomoci (TP) v PO 2021 – 2027 je zvýšenie kvality a efektívnosti riadenia a implementácie. Príspevok EÚ na TP bude implementovaný s dôrazom na zjednodušenie procesov, efektívnosť podporovaných aktivít a podporu AK priamo v regiónoch, ktorá pomôže regionálnym aktérom pripraviť a implementovať projekty.

Pozornosť sa sústreďí na zvýšenie kvality AK, ktoré zabezpečujú úlohy v oblasti riadenia, kontroly a auditu fondov EÚ. Oprávnené aktivity TP budú smerovať k podpore transparentného a motivačného systému hodnotenia a odmeňovania AK, prostredníctvom refundácie miezd (napr. mzdy, odmeny, odvody zamestnávateľa a pod.).

V porovnaní s obdobím 2014 – 2020 bude veľký dôraz kladený na podporu inštitúcií a partnerov zabezpečujúcich implementáciu fondov EÚ priamo v prostredí regiónov SR (napr. Regionálne centrá MIRRI SR, technické sekretariáty Rád partnerstva (IÚI), AK UMR, AK MRK), ktoré budú poskytovať podporu pre žiadateľov a prijímateľov v oblasti identifikácie vhodných výziev, prípravy a realizácie projektov, vrátane osobitnej podpory pri príprave a implementácii projektov zameraných na MRK. Tieto inštitúcie budú vykonávať aj iné činnosti, ako napr. poskytovanie základných informácií o fondoch EÚ, organizovanie informačných seminárov k výzvam, podporu procesov dlhodobého integrovaného regionálneho plánovania, administratívnu a odbornú podporu pre činnosť Rady partnerstva a Kooperačnej rady UMR. Ťažiskom podpory bude najmä refundácia miezd oprávnených AK. V prípade identifikácie nedostatku AK potrebných na kvalitnú a včasnú prípravu projektov a ich implementáciu, bude v rámci TP tiež vyhlásená dopytovo-orientovaná výzva na podporu subjektov poskytujúcich poradenské služby aj v území.

Finančná podpora z prostriedkov TP bude určená aj pre zástupcov občianskej spoločnosti a sociálno-ekonomických partnerov, ktorí budú zapojení do implementácie fondov EÚ vo vybraných oblastiach, ako napr. činnosť partnerov v monitorovacích výboroch, spolupráca pri príprave výziev, pri výbere odborných hodnotiteľov a hodnotení Programu Slovensko, zbere údajov, spracovaní podnetov a pod.

Základnou podmienkou zvyšovania efektívnosti implementácie fondov EÚ je rozvoj ľudských zdrojov. SR bude pokračovať systémom centrálného vzdelávania obdobne ako v PO 2014 – 2020, zabezpečí prevádzku informačného systému CPV, prispôbi obsah vzdelávania aktuálnym potrebám, zvýši kvalitu a rozsah ponúkaných vzdelávacích aktivít. Vzdelávanie AK bude vhodne dopĺňané o špecifické vzdelávanie.

Na základe pozitívnych skúseností s podporou budovania nových AK v spolupráci s verejnými vysokými školami v predchádzajúcom PO, budú opäť podporené existujúce, alebo príprava nových študijných programov zameraných na oblasť fondov EÚ. Absolvovanie podporených študijných programov skráti adaptačnú dobu AK. Absolventi budú uplatniteľní nielen na úrovni centrálnych orgánov, ale tiež na úrovni žiadateľov a prijímateľov v regiónoch.

Financované budú aj aktivity zamerané na viditeľnosť a komunikáciu smerom k verejnosti a špecifickým cieľovým skupinám o možnostiach, ako získať pomoc z rozpočtu EÚ a o dosiahnutých výsledkoch.

V zmysle čl. 46 VN bude informovanosť občanov zabezpečená prostredníctvom jednotného webového portálu eurofondy.gov.sk, ktorý poskytne prístup ku všetkým programom v SR. MIRRI SR, ktoré koordinuje informovanie a zviditeľnenie podpory z fondov EÚ za týmto účelom vymenovalo národného komunikačného koordinátora, ktorý predsedá Pracovnej skupine pre informovanie a komunikáciu pre PO 2021 – 2027, zriadenej v zmysle čl. 48 VN. Sprostredkovateľské orgány budú zabezpečovať informovanie a zviditeľnenie podpory EÚ v rámci, stanovených jednotnými pravidlami v zmysle komunikačnej stratégie a ročných komunikačných plánov schválených na MIRRI SR. Komunikačné aktivity budú koordinované tak, aby nedochádzalo k prelínaniu komunikačných kampaní, ale naopak, k vzájomnej synergii všetkých RO a Sprostredkovateľských orgánov a tak, aby sa informácie dostali včas

do všetkých regiónov Slovenska a v súlade s partnermi zastúpenými v pracovnej skupine ku všetkým cieľovým skupinám. Na regionálnej úrovni budú zabezpečovať informovanosť a zviditeľnenie podpory regionálne centrá, technické sekretariáty Rád partnerstva a administratívne kapacity UMR. Regionálne centrá, ktoré budú zastúpené v pracovnej skupine pre informovanie a komunikáciu budú realizovať aktivity v súlade s komunikačnými plánmi schválenými MIRRI SR a vo vzájomnej spolupráci. MIRRI SR zabezpečí, aby všetky dokumenty a materiály týkajúce sa komunikácie a viditeľnosti boli dostupné všetkým relevantným inštitúciám a subjektom EÚ vrátane licencií na používanie týchto materiálov.

Pre elektronizáciu implementačných procesov a výmenu informácií medzi všetkými relevantnými subjektami je nevyhnutná podpora vývoja, prevádzky a ďalšieho rozvoja informačných systémov v oblasti riadenia, kontroly a auditu fondov EÚ, vrátane nevyhnutných inovácií a integrácií na príslušné informačné systémy a registre. Cieľom vývoja informačných systémov je najmä ich prepojenie s relevantnými existujúcimi zdrojmi dát tak, aby sa zjednodušila administratívna záťaž používateľov a zároveň sa skrátili časové nároky činností.

Špecifická pozornosť bude venovaná mechanizmom hodnotenia dosahovaných výsledkov a cieľov PD SR vrátane nástrojov a modelov umožňujúcich výkon hodnotení, podporných analytických a hodnotiacich dokumentov a pod. Aktivity budú zahŕňať aj financovanie vybraných nevyhnutných odborných externých služieb.

Taktiež bude zabezpečené nevyhnutné adekvátne prevádzkové a materiálno-technické vybavenie oprávnených prijímateľov, ako aj činnosti pracovných skupín a monitorovacích výborov, a tiež financovanie pracovných rokovanií, vrátane domácich a zahraničných pracovných ciest AK, a pod.

6. Tematická koncentrácia

6.1

Ref.: čl. 4 ods. 3 nariadenia o EFRR/KF

SK sa rozhodlo	☐ dodržiavať tematickú koncentráciu na vnútroštátnej úrovni
	☒ dodržiavať tematickú koncentráciu na úrovni regiónov
	☐ zohľadniť zdroje Kohézneho fondu na účely tematickej koncentrácie

6.2

Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. c) VN a čl. 7 nariadenia o ESF+

SK spĺňa požiadavky tematickej koncentrácie	33,6 % sociálne začlenenie Programované v rámci špecifických cieľov h) – l) čl. 4 nariadenia o ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko
	3 % podpora pre najodkázanejšie osoby Programované v rámci špecifických cieľov m) a v riadne odôvodnených prípadoch l) čl. 4 nariadenia o ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko
	12,5 % podpora zamestnanosti mladých ľudí Programované v rámci špecifických cieľov a), f) a l) čl. 4 nariadenia o ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko
	14 % podpora na boj proti chudobe detí Programované v rámci špecifických cieľov f), h) – l) čl. 4 nariadenia o ESF+	Plánované programy ESF+ Program Slovensko*
	0,75 % budovanie kapacít sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií Programované v rámci všetkých špecifických cieľov okrem písm. m) čl. 4 nariadenia o ESF+**	Plánované programy ESF+ Program Slovensko*

* aktivity na podporu daných oblastí budú podporované v rámci Programu Slovensko, ale bez povinnej minimálnej alokácie

** programované v rámci špecifických cieľov b), j) čl. 4 nariadenia o ESF+

7. Predbežné pridelenie finančných prostriedkov z každého z fondov, podľa cieľov politiky, špecifického cieľa FST a technickej pomoci na vnútroštátnej a prípadne regionálnej úrovni*

Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. c) VN

Tabuľka 7. 1: Predbežné finančné alokácie z EFRR, KF, FST, ESF+, ENRAF podľa cieľa politiky, špecifického cieľa FST a technickej pomoci* v EUR

Cieľ politiky, špecifický cieľ FST alebo technická pomoc	EFRR			Prostriedky pridelené z KF na národnej úrovni	FST***			ESF+			Alokácia z ENRAF na vnútroštátnej úrovni	Spolu
	Alokácia na vnútroštátnej úrovni	Kategória regiónov**	Alokácia podľa kategórie regiónu		Alokácia na národnej úrovni	Zdroje FST podľa čl. 3	Zdroje FST podľa čl. 4	Alokácia na národnej úrovni	Kategória regiónov*	Alokácia podľa kategórie regiónu		
Cieľ politiky 1	1 890 150 000	Viac rozvinutý	175 764 724						Viac rozvinutý			1 890 150 000
		Menej rozvinutý	1 714 385 276						Menej rozvinutý			
Cieľ politiky 2	2 986 960 000	Viac rozvinutý	251 092 463	1 210 588 170					Viac rozvinutý		14 311 903	4 211 860 073
		Menej rozvinutý	2 735 867 537						Menej rozvinutý			
Cieľ politiky 3	792 539 103	Viac rozvinutý	25 208 482	1 210 588 170					Viac rozvinutý			2 003 127 273
		Menej rozvinutý	767 330 621						Menej rozvinutý			
Cieľ politiky 4	979 850 000	Viac rozvinutý	38 639 211				2 271 754 336		Viac rozvinutý	50 000 000		3 251 604 336
		Menej rozvinutý	941 210 789						Menej rozvinutý	2 221 754 336		
Cieľ politiky 5	400 413 611	Viac rozvinutý	2 771 636						Viac rozvinutý		0	400 413 611

		Menej rozvinutý	397 641 975						Menej rozvinutý			
Špecifický cieľ FST					440 658 242	192 952 648	247 705 594					440 658 242
Technická pomoc podľa čl. 36 ods. 4, VN (v relevantných prípadoch)	255 696 315	Viac rozvinutý	0	51 632 244	18 360 759	8 039 693	10 321 066	84 543 983	Viac rozvinutý	0	913 525	411 146 826
		Menej rozvinutý	255 696 315						Menej rozvinutý	84 543 983		
Technická pomoc podľa čl. 37, VN (v relevantných prípadoch)	0	Viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	Viac rozvinutý	0	0	0
		Menej rozvinutý	0						Menej rozvinutý	0		
Spolu	7 305 609 029	Viac rozvinutý	493 476 516	2 472 808 584	459 019 001	200 992 341	258 026 660	2 356 298 319	Viac rozvinutý	50 000 000	15 225 428	12 608 960 361
		Menej rozvinutý	6 812 132 513						Menej rozvinutý	2 306 298 319		
Zdroje FST podľa čl. 7 súvisiace so zdrojmi FST podľa čl. 3						0						0
Zdroje FST podľa čl. 7 súvisiace so zdrojmi FST podľa čl. 4							0		spolu			0
Spolu	7 305 609 029		7 305 609 029	2 472 808 584	459 019 001	200 992 341	258 026 660	2 356 298 319		2 356 298 319	15 225 428	12 608 960 361

* Suma by mala zahŕňať predbežne alokované sumy flexibility v súlade s článkom 18 VN. Definitívna alokácia súm flexibility sa potvrdí až pri preskúmaní v polovici obdobia.

** V prípade potreby by sa podľa článku 11 ods. 1 písm. c) mala uviesť predbežná alokácia na regionálnej úrovni.

*** Sumy z FST po plánovanej doplnkovej podpore z EFRR a ESF+.

Pre účely efektívneho rozdelenia dostupných zdrojov fondov EFRR, KF a ESF+ medzi priority v rámci 5 cieľov politiky súdržnosti, MIRRI SR spolu s Ministerstvom financií SR vytvorili objektívne metodiky, na základe ktorých obodovali dôležitosť jednotlivých investícií (tzv. prioritizácia). Navrhnuté metodiky prioritizácie hodnotia prostredníctvom viacerých kritérií (t.j. priority EK v zmysle prílohy D a Špecifických odporúčaní Rady pre SR, priority Národného programu reforiem 2020, priority samosprávy, výsledok Analytického hierarchického procesu, opatrenia nevyhnutné z hľadiska hroziaceho infringementu, absorpčná kapacita, implementačná kapacita, skúsenosti, strategické ciele EÚ a COVID-19 a schopnosť absorpcie) jednotlivé navrhnuté priority v PD SR.

Zároveň metodiky prioritizácie majú obidve 50 % váhu na výslednej metodike, prostredníctvom ktorej boli požiadavky vo výške 30 mld. EUR prispôbené možnostiam národnej obálky fondov EFRR, KF a ESF+ (berúc do úvahy legislatívne obmedzenia, ako sú podmienky tematickej koncentrácie, naplnenie koeficientov pre ciele v oblasti zmeny klímy, alokácia na udržateľný mestský rozvoj, rozdelenie zdrojov KF medzi priority cieľa 2 a cieľa 3 a pod.). Zároveň bolo vzaté do úvahy aj predpokladané rozdelenie alokácií iných nástrojov, ako POO, REACT-EU, FST, a tiež vykonané realokácie v rámci Covid opatrení. Celkové alokácie cieľa 1 a cieľa 2 boli stanovené mierne nad povinný limit v zmysle tematickej koncentrácie EFRR, a to z dôvodu optimálneho pokrytia potrieb ostatných cieľov.

V nadväznosti na aplikáciu uvedenej metodiky, ako aj zohľadnenie viacerých princípov a rozhodnutí (transfery, spôsob aplikácie tematickej koncentrácie a pod.), je rozdelenie alokácie nasledovné:

V prípade EFRR bola zvolená tematická koncentrácia na regionálnej úrovni, čo znamená dodržanie rozdielnych limitov pre kategóriu menej rozvinutých regiónov a kategóriu viac rozvinutých regiónov. V prípade MRR sa indikatívne predpokladá tematická koncentrácia pre CP 1 na úrovni 25,17 % a CP 2 na úrovni 37,27 %. V prípade VRR je dodržanie tematickej koncentrácie na predpokladanej úrovni 85,28 % (CP1+CP2). Celkovo je tak na úrovni SR indikatívne vyčlenených z EFRR (bez technickej pomoci) 7,05 mld. EUR, z toho 6,56 mld. EUR pre MRR (67,88 % pre CP1 a 2) a 0,493 mld. EUR pre VRR (86,50 % pre CP 1 a 2).

Celkovo je na úrovni SR vyčlenených zo zdrojov ESF+ (bez technickej pomoci) 2,27 mld. EUR. Okrem tematickej koncentrácie v časti 6.2 je podiel alokácie zo zdrojov ESF+ na sociálne inovácie a experimenty vyčlenený vo výške 3 %.

V prípade KF je celková alokácia (bez technickej pomoci) 2,42 mld. EUR rozdelená rovnomerne medzi CP 2 a CP 3 v pomere 50:50.

Predpokladané plnenie klimatických cieľov je sledované prostredníctvom vzorca, pričom ku každému navrhovanému opatreniu je priradený koeficient v zmysle prílohy I VN. Konkrétny príspevok k plneniu klimatických cieľov bude sledovaný na úrovni Programu Slovensko. V zmysle indikatívneho prerozdelenia alokácie je klimatický príspevok fondu EFRR na úrovni viac ako 31 % a KF viac ako 43 %.

ENRAF – Priority ENRAF budú podporované prostredníctvom CP 2. TP zo zdrojov ENRAF / Programu Rybné hospodárstvo bude kľúčovým nástrojom na zabezpečenie zlepšenia situácie administratívnych kapacít RO ENRAF. Realizovať sa budú konkrétne opatrenia s cieľom zlepšiť administratívne štruktúry pre implementáciu ENRAF a posilniť kapacity systému monitorovania a kontroly.

Regionálne rozdelenie kohéznej obálky

Program Slovensko stanoví indikatívne rozdelenie celej alokácie fondov EFRR, KF a ESF+ na úroveň NUTS2 regiónov.

Rozdelenie alokácie IÚI a UMR

Informácia o metodike, ako aj alokáciách je na úrovni PD SR indikatívna a bude potvrdená v Programe Slovensko. V zmysle metodiky rozdelenia alokácie IÚI/UMR sa plánuje vyčleniť indikatívna čiastka pre 8 regiónov a 18 území UMR, ktorá bude vyššia ako v 2014 – 2020. Pomerne viac zdrojov smeruje do Catching-up regiónov – PSK, KSK a BBSK, ako aj ŽSK. Minimálne 9 % z EFRR okrem technickej pomoci a po navrhovanom presune EFRR do KF bude vyčlenených na UMR.

Nad rámec alokácie, vyčlenenej pre IÚI/UMR, bude ponechaná časť alokácie pre realizáciu dopytového mechanizmu, a to najmä z dôvodu zníženia rizika nerovnomernej absorpcie zdrojov (implementačná krivka), prípadne na sanáciu dodatočných potrieb samospráv, vrátane menších obcí. Indikatívny pomer delenia IÚS/UMR vs. dopytový prístup bude riešený na úrovni Programu Slovensko.

Alokácia na inklúziu MRK

Alokácia na inklúziu MRK je vyčlenená vo výške 907 mil. EUR (EFRR, ESF+).

Alokácia EFRR je 262 mil. EUR (229 mil. EUR plus dodatočná alokácia 32,7 mil. EUR zo ŠC RSO4.3).

Alokácia ESF+ predstavuje sumu 677 mil. EUR.

ÚSVRK ako gestor politiky koordinácie uskutočňovania inklúzie MRK a plniaci úlohy sprostredovateľského orgánu v oblasti podpory sociálno-ekonomickej integrácie MRK **riadi alokáciu vo výške 399,5 mil. EUR** (EFRR 229,5 mil. EUR a ESF+ 170 mil. EUR).

Zvyšnú alokáciu ESF+ vo výške 507,5 mil. EUR bude riadiť MPSVR SR a MŠVVŠ SR v súlade s ich kompetenciami a v úzkej spolupráci s ÚSVRK.

Nad rámec celkovej alokácie na inklúziu MRK vo výške 907 mil. EUR bude vyčlenená dodatočná suma vo výške 32,7 mil. EUR zo špecifického cieľa RSO4.3 (aktivity súvisiace napr. s infraštruktúrou sociálneho bývania). Aktivity bude riadiť primárne MPSVR SR najmä prostredníctvom finančných nástrojov. Táto suma EFRR nie je explicitne uvedená v rámci celkovej alokácie MRK, a to z dôvodu špecifického charakteru finančných nástrojov.

SR sa zaväzuje, že v prípade akýchkoľvek zmien, resp. dodatočných transferov z kohéznej obálky v rámci Programu Slovensko (napr. v prospech REPower, priamo riadených programov), navrhnuté alokácie zabezpečujúce inklúziu MRK zostanú zachované.

8. Zoznam plánovaných programov v rámci fondov, s príslušnými predbežnými finančnými prostriedkami podľa fondu a zodpovedajúcim vnútroštátnym príspevkom podľa kategórie regiónu

Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. h) VN; čl. 110 VN

Tabuľka 8.1: Zoznam plánovaných programov⁶³ s predbežnými finančnými alokáciami* v EUR

Názov	Fond	Kategória regiónu	Príspevok Únie	Vnútroštátny príspevok**	Spolu
Program Slovensko	EFRR	Viac rozvinutý	493 476 516	740 214 775	1 233 691 291
		Menej rozvinutý	6 812 132 513	1 242 250 263	8 054 382 776
	KF		2 472 808 584	444 477 163	2 917 285 747
	ESF+	Viac rozvinutý	50 000 000	71 273 027	121 273 027
		Menej rozvinutý	2 306 298 319	407 680 067	2 713 978 386
	FST – alokácia (čl. 3, FST)	Menej rozvinutý	200 992 341	36 730 366	237 722 707
	FST – alokácia (čl. 4, FST)	Menej rozvinutý	258 026 660	47 153 108	305 179 768
Spolu	EFRR, Kohézny Fond, FST, ESF+		12 593 734 933	2 989 778 769	15 583 513 702
Program Rybné hospodárstvo	ENRAF		15 225 428	6 525 184***	21 750 612

* Suma by mala zahŕňať predbežne alokované sumy flexibility v súlade s článkom 18 VN. Definitívna alokácia súm flexibility sa potvrdí až pri preskúmaní v polovici obdobia.

** Programy môžu byť v súlade s článkom 25 ods. 1 VN podporované z viacerých fondov (keďže priority môžu byť v súlade s článkom 22 ods. 2 VN podporované z viacerých fondov). Vždy, keď sa z FST prispieva na program, alokácia z FST musí zahŕňať doplnkové prevody a musí sa rozdeliť na súčasné sumy v súlade s článkami 3 a 4 nariadenia o FST.***

*** Stanovené zatiaľ v zmysle legislatívy ako štandard 70 %. Až na základe návrhu Programu Rybné hospodárstvo (a konkrétnych opatrení) bude možné prideliť finančné prostriedky na jednotlivé opatrenia, ktoré sú spolufinancované rôznymi mierami (80 % a 20 %, 90 % a 10 %, 75 % a 25 %)

⁶³ V prípade, že bola vybraná technická pomoc podľa článku 36 ods. 4 VN.

Ref.: čl.11 VN

Tabuľka 8.2: Zoznam plánovaných programov Interreg

1	Interreg VI Slovensko – Česko
2	Interreg VI Slovensko – Rakúsko
3	Interreg VI Maďarsko – Slovensko
4	Interreg VI Poľsko – Slovensko
5	Interreg VI-A NEXT – Maďarsko – Slovensko – Rumunsko - Ukrajina
6	Interreg Dunajský nadnárodný program 2021 – 2027
7	Program Interreg Stredná Európa 2021 – 2027
8	Interact IV
9	Interreg Europe
10	URBACT IV
11	Program spolupráce ESPON 2030

9. Súhrn opatrení plánovaných na posilnenie administratívnych kapacít pri implementácii finančných prostriedkov

Ref.: čl.11 ods. 1 písm. i) VN

V SR sú AK a pripravenosť projektov kľúčovými faktormi pre efektívnu implementáciu politiky súdržnosti EÚ. V súlade s odporúčaním EK, uvedeným v prílohe D Správy o Slovensku 2019, je súhrn opatrení na posilnenie budovania AK zahrnutý v Cestovnej mape budovania AK pre 2020+ (Cestovná mapa⁶⁴). Na základe skúseností z PO 2014 – 2020 boli zadané ciele a opatrenia na zabezpečenie kvalitných ľudských zdrojov, funkčných implementačných štruktúr a vhodných nástrojov a procesov podporujúcich plynulú implementáciu v PO 2021 – 2027 s určením zodpovedností a merateľných ukazovateľov k sledovaniu plnenia stanovených cieľov s dôrazom na posilnenie regionálnych a miestnych štruktúr (predpokladaný indikatívny počet AK v území – viac ako 950, bližšie informácie uvedené v cestovnej mape).

Základná orientácia opatrení na posilnenie AK:

1. Posilnenie kapacít regionálnej a miestnej samosprávy a participatívneho prístupu pri príprave, implementácii a monitoringu fondov EÚ
 - pokračovanie v inovatívnom prístupe pri realizácii partnerstva založenom na dynamickej spolupráci medzi regionálnymi a miestnymi aktérmi a štátnou správou, s cieľom zvýšiť čerpanie a posilniť územný rozvoj (podpora AK na regionálnej úrovni – regionálne centrá, technické sekretariáty Rád partnerstiev, podpora AK na úrovni UMR vrátane tých, ktoré sú zapojené do agendy MRK, analytické kapacity),
 - vyššia miera spolupráce a zapájania sociálno-ekonomických partnerov a podpora subjektov na regionálnej úrovni, ktoré budú participovať na zabezpečovaní procesu implementácie (napr. prostredníctvom poradenstva a informovanosti žiadateľov a prijímateľov, podporou pri tvorbe a implementácii integrovaných územných stratégií, podporných analytických činnostiach, monitorovaní, hodnotení a kontrole),
 - podpora partnerstva a spolupráce s občianskou spoločnosťou, vrátane tvorby kooperačných štruktúr medzi verejnou správou a mimovládny sektorom tak, aby bolo zapojené čo najširšie spektrum partnerov z mimovládneho sektora a boli využité ich špecifické znalosti pri podpore územného rozvoja.
2. Posilnenie kapacít na podporu marginalizovaných rómskych komunít
 - zriadenie osobitného sprostredkovateľského orgánu na ÚSVRK za oblasť podpory integrácie marginalizovaných rómskych komunít,
 - zriadenie osobitnej implementačnej jednotky na ÚSVRK, ktorá bude implementovať národné projekty ESF+ (prípadne aj EFRR, ak bude existovať národný projekt),
 - výrazné zvýšenie počtu AK na podporu MRK s dôrazom na kapacity v regiónoch s cieľom podpory prípravy a riadení projektov zameraných na inklúziu MRK,
 - posilnenie regionálnych kapacít s cieľom metodologickej podpory obcí v procese vysporiadania pozemkov a koordinácie rozvojových tímov,

⁶⁴ Cestovná mapa bola na národnej úrovni dňa 28. júna 2022 vzatá na vedomie Radou vlády Slovenskej republiky pre politiku súdržnosti 2021-2027

- ďalšie posilnenie expertov/asistentov v teréne pre poskytovanie komplexnej cieľovej pomoci v špecifických oblastiach ako vzdelávanie, služby sociálnej starostlivosti, sociálne začlenenie, zdravotníctvo a všeobecná podpora kľúčových zainteresovaných strán na komunitnej úrovni; posilnenie pomoci obciam prostredníctvom posilnenia kapacít ÚSVRK na regionálnej úrovni.

3. Posilnenie kapacít v rámci implementácie ENRAF

S cieľom zlepšiť administratívne štruktúry pre implementáciu ENRAF a posilniť kapacity systému monitorovania a kontroly budú realizované cieľové opatrenia, ako napr.

- aktívne zapojenie AK ENRAF do vzdelávacích aktivít zameraných na kľúčové procesy riadenia a implementácie, vrátane výmeny skúseností s inými RO/Sprostredkovateľskými orgánmi,
- stabilizácia AK vytvorením objektívneho, motivačného a transparentného systému odmeňovania porovnateľného s ostatnými subjektami zapojenými do PO 2021 – 2027 so zohľadnením výkonnosti AK, vrátane zlepšenia pracovných podmienok,
- zabezpečenie kontinuity a odbornosti zamestnancov presunom externých zamestnancov do interného prostredia.

4. Zvýšenie úrovne ľudských zdrojov zapojených do riadenia a implementácie politiky súdržnosti EÚ, s dôrazom na posilnenie riadenia ľudských zdrojov:

- zvýšenie úrovne vzdelávania AK formou centrálného plánovania a koordinácie vzdelávania, včasná realizácia vzdelávania cieľových skupín, prechod od pasívneho k aktívnemu spôsobu vzdelávania, on-line vzdelávanie, vzdelávanie soft skills, flexibilita plánu vzdelávania podľa špecifických potrieb, rozvoj informačných systémov pre podporu vzdelávania, evidencie a monitorovania AK,
- stabilizácia AK vytvorením transparentného a motivačného systému odmeňovania, založeného na kvalitnom výkone zamestnancov a subjektov s cieľom zníženia fluktuácie, zavedenie moderných nástrojov motivácie AK,
- vyčlenenie kapacít pre priebežné monitorovanie a analýzu využívania AK a zdrojov TP pre dosahovanie cieľov programov, prijímaním opatrení na zvýšenie efektívneho riadenia AK a zdrojov TP.

5. Optimalizácia implementačných štruktúr pre fondy EÚ:

- zníženie počtu subjektov zapojených do implementácie fondov EÚ na národnej úrovni,
- optimalizácia organizačných štruktúr v rámci RO a Sprostredkovateľských orgánov s dôrazom na jasné rozdelenie kompetencií a zodpovedností pri implementácii fondov EÚ,
- optimalizácia počtu pracovných pozícií v nadväznosti na základné procesy implementačného cyklu a skúsenosti z predchádzajúceho PO
- vytvorenie transformačných rád v doménach inteligentnej špecializácie SR pre efektívnu implementáciu RIS3.

6. Zjednodušenie implementácie, zníženie administratívnej záťaže a zvýšenie transparentnosti a informovanosti:

- „tak jednoducho ako sa len dá“, ako základný princíp pre tvorbu legislatívneho a implementačného rámca na PO 2021 – 2027,
- pravidelné posúdenie administratívnej záťaže žiadateľov a prijímateľov, s cieľom redukcie administratívnej náročnosti,
- zavedenie zjednodušeného vykazovania výdavkov,
- nastavenie nového modelu kontroly, vrátane verejného obstarávania s dôrazom na redukciiu počtu kontrol a zefektívnenie procesov verejného obstarávania,
- zváženie možnosti využitia tzv. paktov integrity pre vybrané verejné obstarávanie s cieľom zabezpečiť lepšiu transparentnosť a zodpovednosť vo verejnom obstarávaní,
- pravidelné posúdenie dĺžky trvania jednotlivých procesov, s cieľom minimalizovať čas potrebný na implementáciu,
- posilnenie opatrení na prevenciu podvodov a korupcie pri využívaní verejných zdrojov, posilňovanie úlohy orgánu zabezpečujúceho ochranu finančných záujmov EÚ prijatím účinnejších opatrení na predchádzanie podvodom (napr. zvýšenie efektívnosti kontroly, monitorovanie rizík podvodov, podpora prevencie a cieľového vzdelávania),
- zriadenie oddelenia protikorupčnej jednotky na úrovni MIRRI SR, s cieľom posilniť prevenciu a boj proti korupcii,
- zavedenie efektívnych nástrojov informovanosti o podpore z fondov EÚ s cieľom zvýšenia transparentnosti a dôvery verejnosti vo využívanie fondov EÚ
- vytvorenie jednotného metodologického rámca a podmienok pre začlenenie hodnotiteľov do centrálnej databázy na národnej úrovni bez ohľadu na zdroje financovania projektu,

- vytvorenie centrálneho náboru odborných hodnotiteľov pre oblasť výskumu a inovácií (propagácia, oslovanie stavovských organizácií, výskumných centier, univerzít, a to v SR aj v ČR, zjednodušené kritéria na prihlásenie sa medzi hodnotiteľov),
- posúdenie kvality vykonaného odborného hodnotenia,
- zabezpečenie kvalitných školení pre odborných hodnotiteľov (na základe spätnej väzby od odborných hodnotiteľov a zamestnancov RO posudzujúcich kvalitu hodnotenia).

10. Integrovaný prístup k riešeniu demografických výziev a / alebo osobitných potrieb regiónov a oblastí (ak je to relevantné)

Ref.: čl. 11 ods. 1 písm. j) VN a čl. 10 EFRR/KF

V nasledujúcom období stoja pred Slovenskou republikou demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne výzvy. Na tieto výzvy reaguje Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030⁶⁵ – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 plniaca úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja.

K hlavným výzvam, ktorým čelí SR patrí starnutie obyvateľstva a nepriaznivá sociálno-ekonomická situácia marginalizovaných rómskych komunít.

Starnutie obyvateľstva

Z hľadiska vyhodnotenia predpokladov a kapacít pre aktívne starnutie sa na základe komparatívnych zisťovaní⁶⁶ na Slovensku do budúcnosti javia ako rizikové najmä nižšia dĺžka dožitia ľudí, osobitne dožitia v zdraví; nižšie zastúpenie starších osôb s vysokoškolským vzdelaním, no najmä zaostávajúca úroveň ich digitálnej gramotnosti; rovnako vekom klesajúca intenzita ich osobných sociálnych kontaktov, aj v prepojení na úroveň subjektívne uvádzanej mentálnej pohody. Pri monitoringu ukazovateľov priemerného veku a indexu starnutia je možné pozorovať priestorové vzorce starnutia populácie v severo-východnej časti SR:

- mladšia populácia je sústredená v severnej časti SR, pre ktorú je charakteristická vyššia pôrodnosť,
- nízky index starnutia v KSK a PSK (NUTS3) koreluje s koncentráciou rómskej populácie,
- podstatne nižšiu úroveň indexu starnutia vykazujú tiež prímestské zóny miest Bratislava a Košice, čo je spôsobené migráciou ekonomicky aktívneho obyvateľstva do blízkosti ekonomických centier.

Ambíciu vlády SR venovať sa otázkam aktívneho starnutia deklaruje Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 (NPAS) schválený vládou SR uznesením č. 657/2021⁶⁷. Problematika aktívneho starnutia je plne reflektovaná aj v návrhu Programu Slovensko v CP 4 (SO d, g, h, k, l, m). Aktivity podpory aktívneho starnutia budú zamerané na podporu ďalšieho vzdelávania, dostupnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti, ekonomickej aktivity, výkonu verejnoprospešných činností, zabezpečenia príjmu v starobe, ako aj na podporu zotrvania odkázaných starších ľudí v prirodzenom rodinnom prostredí čo najdlhšie a dosiahnutie čo najvyššej dôstojnosti, nezávislosti a kvality v každodennom živote vo všetkých fázach životného cyklu, vrátane fázy odkázanosti na pomoc inej osoby.

Pre potreby koordinácie verejných politík v oblasti starnutia populácie pôsobí „Rada vlády SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie“. Rada navrhuje, koordinuje a kontroluje opatrenia zamerané na práva seniorov a elimináciu negatívnych dôsledkov starnutia populácie.

Slovensko čelí aj výzvam spojeným so znižovaním populácie vrátane významných sociálnych a ekonomických dopadov, s negatívnymi následkami pre systém sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti. Preto je dôležitou úlohou vynaložiť úsilie na zvrátenie tohto trendu. V súlade s potrebou „Zastaviť pokles populácie a podporiť rast podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva“, definovanou vo Vízii a stratégii rozvoja Slovenska do roku 2030, budú využité investície najmä v rámci CP 4 a CP 5.

Stratégia dlhodobej starostlivosti v SR⁶⁸ taktiež reflektuje na potrebu koordinovaného prístupu pri poskytovaní podpory seniorom, a to s cieľom zlepšiť kvalitu života osôb odkázaných na dlhodobú sociálno-zdravotnú starostlivosť prostredníctvom zatraktívnenia a posilnenia formálnej aj neformálnej sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

⁶⁵ <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>

⁶⁶ online: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/pau/age/Active_Ageing_Index/Stakeholder_Meeting/ACTIVE_AGEING_INDEX_TRENDS_2008-2016_web_cover_reduced.pdf

⁶⁷ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26448/1>

⁶⁸ <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/strategia-dlhodobej-starostlivosti-sr.html>

V súlade s Programovým vyhlásením vlády SR na roky 2021 – 2024 vláda SR zriadila poradný orgán vlády SR - „Radu vlády SR pre rodinu a demografický vývoj“ s cieľom podpory rodiny, ktorú vláda SR vníma ako prioritný nástroj na riešenie problematiky nepriaznivého demografického vývoja. Rada vlády SR pre rodinu a demografický vývoj za týmto účelom vypracuje Národnú stratégiu na podporu rodiny a demografického rastu v Slovenskej republike. Stratégia bude vypracovaná v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi a mimovládnyimi organizáciami. Dôležitými oblasťami stratégie budú riešenie situácie rodín s jedným rodičom a podpora zosúlad'ovania rodinného a pracovného života.

Ambíciou SR je pristupovať k problematike nepriaznivého demografického vývoja **komplexne** v úzkej medzisektorovej spolupráci, ako aj spolupráci s územnou samosprávou a so sociálno-ekonomickými partnermi.

Aktivity v oblasti stárnutia a znižovania populácie v SR sú reflektované aj v integrovaných územných investíciách. Významnou výzvou regiónov SR je úbytok obyvateľ'ov v dôsledku migrácie ako aj prirodzeného úbytku stárnúcej populácie, čo vytvára limity pre kapacity a dostupnosť služieb a infraštruktúry v území, čo vedie k ďalšiemu znižovaniu kvality života a atraktivity územia regiónov. IÚI financované z EFRR budú realizované formou integrovaných výziev a budú môcť komplementárnym spôsobom doplniť aktivity CP 4 financované z prostriedkov ESF+.

Integrovaný prístup k riešeniu inklúzie MRK

S ohľadom na skúsenosti a poznatky z PO 2014 – 2020 bude osobitnou výzvou regiónov Slovenska naštartovanie a prvá etapa implementácie úspešnej inklúzie MRK. Implementácia aktivít na podporu MRK v PO 2021 – 2027 bude **zabezpečená prepájaním rôznych aktivít prostredníctvom cieľov politiky 2, 3, 4.**

Všetky aktivity sú prepojené so **Stratégiou pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030⁶⁹ a jej akčnými plánmi.** Financovanie oprávnených aktivít bude realizované prostredníctvom fondov EÚ a štátneho rozpočtu a budú ich zabezpečovať kompetentné orgány a inštitúcie.

Národná stratégia predstavuje súbor východísk a cieľov, ktoré sú zamerané na zastavenie segregácie rómskych komunít, výrazný pozitívny obrat v sociálnom začlenení Rómov, nediskrimináciu, zmenu postojov a zlepšenie spolužitia.

Globálne a čiastkové ciele prioritných oblastí – **zamestnanosť, vzdelávanie, zdravie, bývanie a boj s protirómskym rasizmom** - sú rozpracované v príslušných **piatich akčných plánoch**, každý na tri roky, vrátane opatrení a aktivít s realistickým vyčíslením potrebných finančných požiadaviek a identifikovaných vhodných zdrojov na ich pokrytie a zodpovedných implementačných orgánov.

Akčné plány vypracované na národnej úrovni:

- Akčný plán prioritnej oblasti Zamestnanosť
- Akčný plán prioritnej oblasti Vzdelávanie
- Akčný plán prioritnej oblasti Zdravie
- Akčný plán prioritnej oblasti Bývanie
- Akčný plán prioritnej oblasti Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie

Pre každú prioritnú oblasť bude zdrojom pre výber obcí Atlas Rómskych komunít 2019 (ARK) a jeho aktualizácie, resp. kombinácie aktuálneho ARK a jeho aktualizácií za účelom zachovania oprávnenosti žiadateľ'ov. Podľa ARK je najväčšia koncentrácia osídlení a podiel obyvateľ'stva MRK v 3 najmenej rozvinutých regiónoch (KSK, BBSK, PSK), a preto budú intervencie primárne koncentrované do týchto oblastí s rešpektovaním potrieb aj v ostatných regiónoch SR.

Komplexný prístup

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ďalej ÚSVRK) ako samostatná organizačná zložka bude **koordinovať celkovú alokáciu vyčlenenú na podporu MRK vo výške 907 mil.EUR.** S cieľom zabezpečiť spoľahlivú a správnu implementáciu intervencií smerom k MRK, ÚSVRK zabezpečí podporu lokalít MRK prostredníctvom komplexného prístupu a integrovaných výziev.

Implementácia aktivít na podporu MRK v PO 2021 – 2027 bude zabezpečená prepájaním rôznych aktivít z cieľov politik 2, 3, 4, a to aj prostredníctvom integrovaných výziev. Príprava výziev bude participatívna a zohľadňujúca špecifiká potrieb v území. Integrovaná výzva bude katalógom všetkých oprávnených aktivít otvorených počas väčšiny programového obdobia. Návrh výzvy bude čerpať zo skúseností z iniciatívy Catching-up regions

⁶⁹ https://www.romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1113/strategia_2030.pdf?csr=5048373209042170431

v spolupráci so Svetovou bankou. Špecifické aspekty implementácie integrovaných výziev budú zadefinované v riadiacej dokumentácii.

Komplexná integrovaná podpora inklúzie MRK

partnerstvo pri riadení programu: Monitorovací výbor pre Program Slovensko (MV PSK) a Komisia pre MRK pri MV PSK

Integrované výzvy

Investície z EFRR 262 mil. EUR

(schvaľuje Komisia pre MRK pri MV PSK)

ÚSVRK riadi alokáciu EFRR 229,5 mil. EUR

- Priorita 2P2 ŠC: RSO2.5**
Prístup k pitnej vode a podpora infraštruktúry v oblasti nakladania s odpadovými vodami
- Priorita 2P2 ŠC: RSO2.6**
Prechod na obehové hospodárstvo
- Priorita 3P1 ŠC: RSO3.2**
Regionálne mobilita - modernizácia a výstavba ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií
- Priorita 4P2 ŠC: RSO4.2**
Výstavba/roziširovanie, modernizácia a debarierizácia mainstreamových nesegregovaných škôl a školských zariadení
- Priorita 4P6 ŠC: RSO4.3**
Občianska a technická infraštruktúra v obciach, svojpomocné výstavba obydľí
Rekonštrukcia a výstavba bývania
Odborné kapacity samospráv
- Priorita 4P5 ŠC: RSO4.3**
Modernizácia / dovybavenie komunitných centier

+Priorita 4P5 ŠC: RSO 4.3 Suma 32,7 mil. EUR – EFRR

podpora sociálno-ekonomického začlenenia marginalizovaných komunit, domácností s nízkym príjmom a znevýhodnených skupín vrátane osôb s osobitnými potrebami prostredníctvom integrovaných akcií vrátane bývania a sociálnych služieb:
- zabezpečenie infraštruktúry dostupného bývania - implementované MPSVaR
- zabezpečenie dostupnej a prístupnej infraštruktúry pre potreby sociálnych služieb krízovej intervencie, vrátane ich vybavenosti
Táto suma nie je zahrnutá do celkovej alokácie pre inklúziu MRK 907 mil. EUR, keďže bude riešená prostredníctvom FN a aj pre iné znevýhodnené skupiny

Investície z ESF+ 677 mil. EUR

(schvaľuje Komisia pre MRK pri MV PSK)

ÚSVRK riadi alokáciu ESF+ 170 mil. EUR

- Priorita 4P6 ŠC: SO(j)**
Rozvojové tímy - zlepšovanie životných podmienok
Občianska zodpovednosť a spolunažívanie
Vysporiadanie pozemkov
Legalizácia obydľí
Zlepšovanie postavenia dievčat a žien
Začlenenie mladých ľudí do spoločnosti
Inštitucionálna podpora rómskych a pro-rómskych MNO
Opatrenia proti rómskemu rasizmu
Zber údajov o podmienkach v MRK
Odborné kapacity samospráv
Aktivizácia a rozvoj pracovných zručností

Podpora projektov mainstreamových politík 507,5 mil. EUR

MPSVR SR v rámci svojich kompetencií riadi alokáciu ESF+ v úzkej spolupráci s ÚSVRK

- Priorita 4P1 ŠC: SO(a)**
Trh práce, vrátane rozvoja sociálnych podnikov
- Priorita 4P4 ŠC: SO(a)**
Aktivizácia a prístup mladých ľudí na trh práce
- Priorita 4P4 ŠC: SO(l)**
Integrované informačné a poradenské služby
- Priorita 4P5 ŠC: SO(h)**
Priorita 4P5 ŠC: SO(k)
Komunitná osвета zdravia
- Priorita 4P5 ŠC: SO(l)**
Terénna sociálna práca
Poradenstvo - financie, zložitá životná situácia
Asistenčné služby bývania

MŠVVŠ SR v rámci svojich kompetencií riadi alokáciu ESF+ v úzkej spolupráci s ÚSVRK

- Priorita 4P2 ŠC: SO(f)**
Prístup k inkluzívnemu vzdelávaniu
Priorita 4P3 ŠC: SO(g)
Prístup k celoživotnému vzdelávaniu
Priorita 4P4 ŠC: SO(f)
Vzdelávanie druhej šance

Zodpovednosť a dohľad nad komplexným prístupom k inklúzii MRK

ÚSVRK predsedá Rade vlády pre inklúziu MRK, poradného orgánu vlády SR, ktorého cieľom je posilniť horizontálny a strešný dohľad a zabezpečenie koherencie aktivít na strategickú úroveň nielen zo zdrojov EÚ fondov v téme Inklúzie MRK. V rámci implementácie prístupu MRK bude uplatňovaný prístup zhora nadol v úzkej spolupráci regionálnych a miestnych aktérov.

Previazanosť jednotlivých opatrení/aktivít bude zabezpečená prostredníctvom Komisie pri **Monitorovacom výbore (MV) pre Program Slovensko pre MRK**. Komisia pri MV pre MRK bude mať právomoc monitorovať

len priority riadené ÚSVRK (pokračovanie súčasného modelu v rámci OP ĽZ PO 5, 6). Dohľad nad celým komplexným integrovaným prístupom bude zabezpečovať štandardný **Monitorovací výbor**. Členmi Komisie pri MV pre MRK budú zástupcovia ÚV SR, ÚSVRK, zástupcovia územnej samosprávy (VÚC/mestá/obce), zástupcovia relevantných rezortov (MŽP SR, MDV SR, MPSVR SR, MŠVVŠ SR a MZ SR), riadiaceho orgánu (MIRRI SR) a zástupcov ostatných partnerov (napr. zástupcov MNO aktívnych v tematike MRK, vrátane partnerov nominovaných relevantnými nezávislými inštitúciami). Kľúčové kompetencie Komisie pri MV pre MRK sú zadefinované v Roadmape.

Pre zabezpečenie tvorby zásadne zmeneného investičného prostredia tak, aby prišlo k výraznému posunu v integrácii MRK, budú vytvorené systémové podmienky – legislatívne, ekonomické, organizačné a administratívne, vrátane akceptácie spoločenskej prijateľnosti. Toto bude realizované prostredníctvom **Cestovnej mapy systémových opatrení implementácie Akčných plánov inklúzie MRK**, v gescii ÚV SR, schváleného vládou SR s konkrétnymi úlohami pre relevantných ministrov najmä ministra pôdohospodárstva, ministra životného prostredia, ministra školstva, ministra práce, sociálnych vecí a rodiny, ministra dopravy a výstavby a ako výsledok konsenzu rozhodujúcich aktérov procesu, ktorá pôjde nad rámec ich 3 ročného cyklu ako dokument SR.

Koordinácia s partnermi/prístup zdola nahor

Kooperácia/komplementarita medzi komplexným prístupom a IÚS bude zabezpečená účasťou ÚSVRK v **Komore štátnej správy** v aktualizovaných Radách partnerstva v rámci regiónov - dohľad nad princípom zdola nahor a podpora miestnych iniciatív a riešení zohľadňujúcich špecifické aspekty regiónov, zabezpečenie spolupráce/komplementárnosti medzi „národným/komplexným“ prístupom a IÚS. Okrem toho bude v regiónoch s významným zastúpením MRK zriadená osobitná tematická pracovná skupina, ktorá bude dohliadať na uplatňovanie horizontálneho prístupu na podporu MRK.

Pri príprave jednotlivých výziev, vyzvaní a národných projektov v rámci špecifickej priority „Aktívne začlenenie rómskych komunit“ budú do procesu zapojení aj socio-ekonomickí partneri vrátane mimovládnych organizácií, aby projekty odrážali ich potreby a potreby obyvateľov, s ktorými pracujú. Pôjde o konzultácie, okrúhle stoly, pripomienkovanie dokumentov a pod.

Pretrvávajúcou výzvou pri podpore MRK pre PO 2021 – 2027 je iniciovanie konaní o **vysporiadaní pozemkov** vo všetkých relevantných obciach a osídleniach. Vzhľadom na komplikovanú situáciu v tejto oblasti musí počet konsolidovaných vlastníckych riešení odrážať realitu a objektívne aj subjektívne prekážky na strane budúcich vlastníkov. Ambíciou PO 2021 – 2027 je pokračovať v projektoch orientovaných na vysporiadanie pozemkov z ESF+ a zväziť možnosť využitia prostriedkov z EFRR (výkup pozemkov). Komplexné výzvy vysporiadania pozemkov a nelegálnych stavieb na územiach MRK budú na Slovensku riešené nasledujúcimi opatreniami:

- SR vypracuje systémové opatrenia s cieľom zabezpečenia efektívnych komplexných opatrení súvisiacich s vysporiadaním pozemkov, vrátane úpravy dotknutej legislatívy;
- Nový Stavebný zákon;
- Aktualizácia územných plánov obcí ako podmienka pri jednoduchých pozemkových úpravách.

Opatrenia na zameranie finančných prostriedkov v prospech obyvateľov MRK

1) Podpora komplexných riešení bude zabezpečená motivačnými nástrojmi

- zabezpečenie 100 % spolufinancovania⁷⁰.
- Integrované investície ESF+ a EFRR riadené ÚSVRK budú navrhnuté s primárnym cieľom prospieť sociálno-ekonomickému rozvoju marginalizovaných rómskych komunit, a to zabezpečením prístupu k základným službám, zlepšením životných podmienok a podporou sociálnej a ekonomickej inklúzie marginalizovaných Rómov, v rámci snahy o celkové zlepšenie životných podmienok v dotknutých miestnych komunitách. Tam, kde je to možné, v súlade s miestnym plánom rozvoja danej obce a v záujme podpory pokojného a produktívneho spolunažívania medzi marginalizovanými Rómami a ich spoluobčanmi, je možné časť investície realizovať aj mimo oblastí obývaných Rómami. V tejto súvislosti budú na úrovni PSK ďalej stanovené opatrenia pre oprávnenosť týchto investícií

2) Pre každú prioritnú oblasť bude zdrojom pre výber obcí ARK 2019 a jeho aktualizácie, resp. kombinácie aktuálneho ARK a jeho aktualizácií za účelom zachovania oprávnenosti žiadateľov. Indikatívne kritériá pre výber obcí budú definované v riadiacej dokumentácii. Podľa ARK je najväčšia

⁷⁰ <https://www.mfsr.sk/sk/financne-vztahy-eu/povstupove-fondy-eu/programove-obdobie-2021-2027/strategia-financovania-efrr-esf-kf-fst-enraf-programove-obdobie-2021-2027/strategia-financovania-efrr-esf-kf-fst-enraf-programove-obdobie-2021-2027-verzia-1.0/>

koncentrácia osídlení a podiel obyvateľstva MRK v dobiehajúcich regiónoch a preto budú plánované intervencie smerované najmä do týchto oblastí.

- 3) V rámci integrovaných výziev bude pre obce možné financovanie rôznych kombinácií intervencií na základe ich potrieb. Tvrdé investície budú smerovať prioritne k zabezpečeniu prístupu k pitnej vode a kanalizácii, ďalej prístupových ciest a chodníkov a vyhovujúcich foriem bývania.

Implementačný mechanizmus - riadenie integrácie MRK

Novelou zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov **schválenou vládou SR dňa 26.5.2022 sa s účinnosťou od 1. novembra 2022 posilnili**, resp. nastavili **kompetencie a úlohy** pri výkone a pôsobnosti silného **Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity** v zmysle:

- Úrad vlády SR v rámci svojej pôsobnosti politicky zastrešuje **koordináciu uskutočňovania inklúzie marginalizovaných rómskych komunít**.
- **Úlohy pri výkone pôsobnosti** vykonáva na to určená samostatná organizačná zložka Úradu vlády Slovenskej republiky- **Úrad splnomocnenca vlády SR pre marginalizované rómske komunity**.
- Úrad vlády Slovenskej republiky je poverený plniť **úlohy sprostredovateľského orgánu v oblasti podpory integrácie marginalizovaných rómskych komunít**, tieto úlohy vykonáva **Úrad splnomocnenca vlády pre marginalizované rómske komunity a splnomocnenec vlády pre marginalizované rómske komunity je na účely poskytovania príspevkov z fondov Európskej únie** podľa zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov **štatutárnym orgánom poskytovateľa**.
- Organizačná zložka je na účely pridelenia identifikačného čísla organizácie zapísanou organizačnou zložkou. Úrad vlády Slovenskej republiky vytvára podmienky na samostatný a nezávislý výkon činností organizačnej zložky.

Podpora kapacít zapojených do agendy MRK

SR v záujme úspešnej implementácie inklúzie MRK prostredníctvom EÚ fondov, zabezpečí, aby kapacity nového SO pod ÚSVRK boli posilnené aj zlúčením s existujúcimi kapacitami PO 5 a PO 6 OP Ľudské zdroje z MV SR. Toto zlúčenie zabezpečí využitie skúseností a kontinuitu v implementácii PO 2014-2020 a PO 2021-2027. Podpora AK v rámci inklúzie marginalizovaných rómskych komunít je bližšie špecifikovaná v Roadmape.

Alokácia na inklúziu MRK

Alokácia na inklúziu MRK je vyčlenená vo výške **907 mil. EUR**.

Alokácia EFRR je 262 mil. EUR (229 mil. EUR plus dodatočná alokácia 32,7 mil. EUR zo ŠC RSO4.3).

Alokácia ESF+ predstavuje sumu 677 mil. EUR.

ÚSVRK ako gestor politiky koordinácie uskutočňovania inklúzie MRK a plniaci úlohy sprostredovateľského orgánu v oblasti podpory sociálno-ekonomickej integrácie MRK **riadi alokáciu vo výške 399,5 mil. EUR** (EFRR 229,5 mil. EUR a ESF+ 170 mil. EUR).

Zvyšnú alokáciu ESF+ vo výške 507,5 mil. EUR bude riadiť MPSVR SR a MŠVVŠ SR v súlade s ich kompetenciami a v úzkej spolupráci s ÚSVRK.

Nad rámec celkovej alokácie na inklúziu MRK vo výške 907 mil. EUR bude vyčlenená dodatočná suma vo výške 32,7 mil. EUR zo špecifického cieľa RSO4.3 (aktivity súvisiace napr. s infraštruktúrou sociálneho bývania). Aktivity bude riadiť primárne MPSVR SR najmä prostredníctvom finančných nástrojov. Táto suma EFRR nie je explicitne uvedená v rámci celkovej alokácie MRK, a to z dôvodu špecifického charakteru finančných nástrojov.

SR sa zaväzuje, že v prípade akýchkoľvek zmien, resp. dodatočných transferov z kohéznej obálky v rámci Programu Slovensko (napr. v prospech REPower, priamo riadených programov), navrhnuté alokácie zabezpečujúce inklúziu MRK zostanú zachované.

Osobitné potreby regiónov

V zmysle princípu kohézie budú zdroje jednotlivých fondov v rámci všetkých piatich cieľov priority koncentrované na podporné opatrenia v menej rozvinutých regiónoch SR, čo odzrkadľuje regionálne disparity medzi viac rozvinutým bratislavským regiónom a ostatnými regiónmi Slovenska. Najmenej rozvinutými regiónmi sú Prešovský, Košický a Banskobystrický kraj, ktoré vykazujú najnižšie regionálne HDP na obyvateľa, najvyššiu mieru evidovanej nezamestnanosti a nezamestnanosti mladých, najvyššiu mieru rizika chudoby a zároveň čelia demografickým výzvam a odlivu ľudského kapitálu.

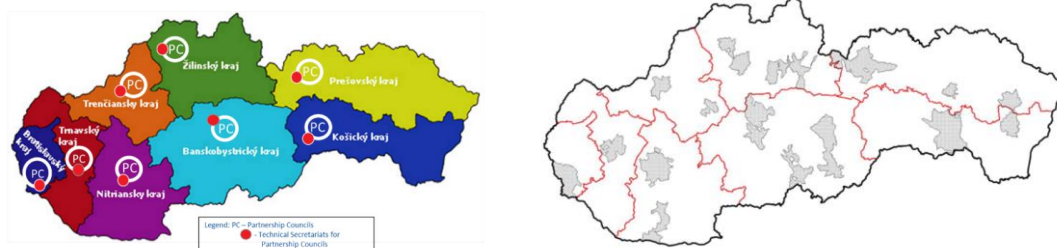
S cieľom identifikovať kľúčové oblasti rozvoja, pripraviť nadväzujúce investície a posilniť regionálnu expertízu a kapacity sa tieto 3 regióny v PO 2014 – 2020 zapojili do Iniciatívy EK Catching-up Regions (CURI). Tá má presah aj do PO 2021 – 2027, hlavne pokiaľ ide o poučenia z PO 2014 – 2020 a pripravené investície, ktoré sú zamerané napríklad na odborné vzdelávanie a prípravu, zabezpečenie prístupu k pitnej vode a odvádzania a čistenia odpadových vôd, udržateľný cestovný ruch a iné oblasti tak, ako ich definujú akčné plány CURI.

V prípade potreby MIRRI SR prostredníctvom Programu Slovensko zväzi podporu investícií, ktoré úspešne spájajú princípy udržateľnosti, estetiky a inkluzívnosti, podľa vzoru Nového európskeho Bauhausu, s cieľom nájsť cenovo dostupné, inkluzívne, udržateľné a atraktívne riešenia klimatických výziev.

Integrované územné investície (IÚI)

Integrovaný územný rozvoj bude SR podporovať z fondov EÚ prostredníctvom **Integrovaných územných investícií (IÚI)**.

IÚI budú implementované v **8 regiónoch na úrovni NUTS 3** a rovnako budú IÚI využité pre podporu v **18 funkčných mestských oblastiach - územiach udržateľného mestského rozvoja(UMR)**.

Podmienky implementácie IÚI:

A. Inštitucionalizácia formy spolupráce – partnerstva

Vzhľadom na rozdelenie kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja definovaných slovenskou legislatívou boli vytvorené dva typy štruktúr spolupráce pre realizáciu integrovaných územných investícií - jedna na úrovni NUTS3 (**Rady partnerstva**) a jedna na úrovni funkčných mestských regiónov (**Kooperačné rady UMR**). Tieto dve štruktúry sú **koordinované na regionálnej úrovni** prostredníctvom regionálnych Rád partnerstva, avšak pri zachovaní implementačnej autonómie mechanizmu území UMR. (informácia k implementačnej štruktúre IÚI – v časti 2.2).

B. Integrované územné stratégie

Základnou podmienkou umožňujúcou implementáciu nástrojov integrovaného územného rozvoja je vypracovanie a schválenie územne príslušnej **integrovannej územnej stratégie v zmysle článku 29 všeobecného nariadenia**.

Kľúčové územné výzvy a špecifické potreby **každého z ôsmich samosprávnych krajov SR** budú identifikované v ich **integrovaných územných stratégiách (IÚS) na úrovni príslušného regiónu NUTS3**. Cieľom IÚS je riešiť výzvy územia komplexne prostredníctvom všetkých 5 cieľov politiky súdržnosti s využitím skúseností iniciatívy CURI. Komplementárnym nástrojom bude aj podpora opatrení v území prostredníctvom POO, FST a prostredníctvom prístupu LEADER zo SP SPP.

Integrovaná územná investícia sa môže realizovať ako individuálny projekt alebo komplexné projekty. Za IÚI sa považujú kľúčové a doplnkové operácie financované zo zdrojov Programu Slovensko. V prípade koordinácie realizácie aktivít IÚI s aktivitami podporenými z iných dotačných zdrojov, (ako napríklad POO, prístup LEADER

zo SP SPP, dotačné zdroje ÚOŠS a pod.), je takáto investičná akcia nazývaná integrovaný balíček. Výber a implementácia aktivít dotačných zdrojov mimo fondov EÚ pre podporu politiky súdržnosti je upravená v riadiacej dokumentácii daných dotačných zdrojov.

V rámci **18 funkčných mestských oblastí** bude podporovaná implementácia IÚI udržateľného mestského rozvoja na základe cieľov definovaných v **integrovaných územných stratégiách udržateľného mestského rozvoja**. UMR je nástrojom na podporu riešenia spoločných výziev a problémov jadrového mesta a jeho zázemia, vrátane využitia rozvojového potenciálu územia.

Proces tvorby a schvaľovania IÚI je súčasťou Jednotného metodického rámca pre prípravu integrovaných územných stratégií a investícií v SR v programovom období 2021 – 2027, zverejnený na webovej stránke www.eurofondy.gov.sk, ako aj informácie ohľadom realizácie integrovaného územného rozvoja podporovaného z fondov EÚ 2021-2027.

C. Tematický rozsah

Prostredníctvom IÚI budú podporené vybrané oblasti v rámci CP 1 – 4, ako aj aktivity v rámci CP 5, a to **v súlade s kompetenciami územných samospráv**.

Ide najmä o nasledovné oblasti:

Z cieľa 1 predpokladá podpora opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, podpory budovania inteligentných miest a regiónov a zručností pre posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu.

Z cieľa 2 bude môcť byť predpokladane realizovaná podpora v nasledovných oblastiach: podpora energetickej efektívnosti a znižovanie emisií skleníkových plynov, podpora využívania OZE v systémoch zásobovania energiou, adaptácia obcí na zmenu klímy, zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd, odpadové hospodárstvo, zlepšenie ochrany prírody, krajiny a biodiverzity a v oblasti podpory udržateľnej mestskej mobility.

Z cieľa 3 sa predpokladá realizácia opatrení v oblasti regionálnej a miestnej cestnej infraštruktúry.

Z cieľa 4 sa predpokladá realizácia opatrení v oblasti zvyšovania účinnosti a inklúzivnosti trhu práce, kvalitného a inklúзивneho vzdelávania, zručností pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu a aktívneho začlenenia a dostupných služieb.

V rámci **cieľa 5** budú implementované aktivity zamerané na podporu infraštruktúry pre pohybové aktivity a voľný čas, bezpečné fyzické prostredie, kultúrne a prírodné dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch, posilnenie administratívnych, analytických a strategických kapacít na miestnej a regionálnej úrovni a zvýšenie efektívnosti a kvality verejných politík.

Presná identifikácia konkrétnych aktivít, ktoré budú realizované prostredníctvom IÚI bude uvedená v Programe Slovensko.

D. Financovanie

Investície vyplývajúce z IÚS, v súlade s čl. 30 všeobecného nariadenia, realizované ako IÚI budú **financované v rámci Programu Slovensko z EFRR**. Pre podporu územného rozvoja prostredníctvom využitia nástroja IÚI sa predpokladá vyčlenenie nasledujúcich indikatívnych alokácií z EFRR a KF (uvedených v návrhu Programu Slovensko):

Cieľ politiky	Celková indikatívna regionálna alokácia EFRR/KF (EUR)	IÚI – Regióny (NUTS3) Indikatívna alokácia EFRR/KF (EUR)	IÚI UMR Indikatívna alokácia EFRR/KF (EUR)
CP 1	180 000 000	107 400 000	72 600 000
CP 2	1 244 819 320	580 298 987	664 520 333
CP 3	163 029 000	136 494 351	26 534 649
CP 4	239 060 350	209 010 000	30 050 350
CP 5	300 794 965	174 784 229	126 010 736
Spolu EFRR/KF	2 127 703 635	1 207 987 567	919 716 068

Tieto indikatívne alokácie sú v návrhu Programu Slovensko 2021 – 2027, ktorý SR formálne predloží EK prostredníctvom systému SFC2021. Nevylučujeme ich aktualizáciu v nadväznosti na negóciácie s EK a schvaľovací proces Programu Slovensko na národnej úrovni. Definitívne rozdelenie bude stanovené až vo verzii Programu Slovensko schválenej Európskou komisiou.

Na realizáciu **IÚI** sa predpokladá vyčlenenie celkovej alokácie **2 127,7 mil. EUR** v rámci 5 cieľov politiky. Na realizáciu **udržateľného mestského rozvoja** bude predpokladané vyčlenených **cca 9% zdrojov EFRR** okrem technickej pomoci a po navrhovanom presune EFRR do KF.

11. Zhrnutie posúdenia týkajúceho sa splnenia príslušných základných podmienok

Ref.: čl. 15 VN

Tabuľka 11.1: Základné podmienky

Základná podmienka/ kritérium	Fond	Vybraný špecifický cieľ (nevzťahuje sa na ENRAF)	Zhrnutie posúdenia

Informácie o splnení príslušných základných podmienok budú súčasťou Programu Slovensko.

12. Predbežná cieľová hodnota príspevku na opatrenia v oblasti klímy

Ref.: čl. 6 ods. 2 VN a čl.11 ods. 1 písm. d)

Fond	Predbežný príspevok na opatrenia v oblasti klímy*v EUR
EFRR	2 291 224 137
KF	1 054 614 462

* Zodpovedajúce informáciám, ktoré sú alebo majú byť zahrnuté do programov v dôsledku typov intervencií a indikatívneho rozdelenia finančných prostriedkov podľa čl. 22 ods. 3 písm. d) bodu viii).

Zoznam skratiek

AI	Umelá inteligencia (Artificial Intelligence)
AK	Administratívne kapacity
AKIS	Poľnohospodársky znalostný a inovačný systém
ALMA	Iniciatíva Komisie „Naplánovať, naučiť sa, osvojiť si, dosiahnuť“ („Aim, Learn, Master, Achieve“)
ARK	Atlas rómskych komunít
AMIF	Fond pre azyl, migráciu a integráciu
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
BMVI	Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku
BR	Bratislavský región
CEF	Nástroj na prepájanie Európy (Connecting Europe Facility)
CKO	Centrálny koordinačný orgán
COST	Európska spolupráca v oblasti vedy a techniky
COVP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
CP	Cieľ politiky
CPV	Spoločný slovník obstarávania
CURI	Iniciatíva „Catching-up Regions“
CZ	Česká republika
ČŠ	Členský štát Európskej únie
DEP	Program Digitálna Európa
DESI	Index digitálnej ekonomiky a spoločnosti
DSOFB	Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov
EDP	Podnikateľský objaviteľský proces
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EIC	Európska rada pre inovácie
EK	Európska komisia
ENRAF	Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond
EO	Ekvivalentný obyvateľ
EP	Európsky parlament
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EPSP	Európsky pilier sociálnych práv
ERA	Európsky výskumný priestor
ERC	Európska rada pre výskum
ES	Európske spoločenstvo
ESA	Európska vesmírna agentúra
ESF+	Európsky sociálny fond plus
ESFRI	Európske strategické fórum o výskumných infraštruktúrach
ETCS	Európsky systém riadenia jazdy vlakov
EÚ	Európska únia
EVP	Európsky výskumný priestor
EZ	Environmentálna záťaž
FEAD	Fond Európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby
FN	Finančné nástroje
FST	Fond na spravodlivú transformáciu
HDP	Hrubý domáci produkt
HP	Horizontálne princípy
HU	Maďarsko
IKT	Informačné a komunikačné technológie
INEKP	Integrovaný národný energetický a klimatický plán
ISF	Fond pre vnútornú bezpečnosť

ISPO	Informačný a monitorovací systém Plánu obnovy
IT	Informačné technológie
IÚI	Integrovaná územná investícia
IÚS	Integrovaná územná stratégia
KF	Kohézny fond
KSK	Košický samosprávny kraj
LEADER	„Liaison Entre Actions de Développement de le Économie Rurale“ (spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka)
MAS	Miestne akčné skupiny
MC	Miestne cesty
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MNO	Mimovládne a neziskové organizácie
MOPS	Miestne občianske poriadkové služby
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRK	Marginalizované rómske komunity
MRR	Menej rozvinutý región
MSCA	Akcie „Marie Skłodowska-Curie“ (Marie Skłodowska-Curie Actions)
MSP	Mikro, malé a stredné podniky
MŠ	Materská škola
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV	Monitorovací výbor
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NEET	„Not in Education, Employment or Training“ (Mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy)
NIKA	Národná implementačná a koordinačná autorita
NP	Národný park
NPAS	Národný program aktívneho starnutia
NUTS	Nomenklatúra územných štatistických jednotiek
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OP IZ	Operačný program Ľudské zdroje
OVP	Odborné vzdelávanie a príprava
OZ	Odborný zamestnanec
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PD SR	Partnerská dohoda Slovenskej republiky
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PL	Poľsko
PO	Programové obdobie
POO	Plán obnovy a odolnosti
PSK	Prešovský samosprávny kraj
PST	Plán spravodlivej transformácie územia SR
PZ	Pedagogický zamestnanec
RIS3	Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky
RO	Riadiaci orgán
RSO	Špecifický cieľ vo vzťahu k EFRR
RV	Riadiaci výbor
SET	Európsky strategický plán energetických technológií
SP SPP	Strategický plán spoločnej poľnohospodárskej politiky
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika

SK/SR	Slovenská republika
STEM	Študijný program (Science Technology Engineering Math)
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
SZP	Sociálne zvýhodnené prostredie
SO	Špecifický cieľ vo vzťahu k ESF+
ŠC	Špecifický cieľ
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠZŠ	Špeciálna základná škola
TEN-T	Transeurópska dopravná sieť
TP	Technická pomoc
UA	Ukrajina
UMR	Udržateľný mestský rozvoj
ÚOŠS	Ústredné orgány štátnej správy
ÚSVRK	Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
V4	Vyšehradská skupina
VaI	Výskum a inovácie
VaV	Výskum a vývoj
VFR	Viacročný finančný rámec
VN	Všeobecné nariadenie (Nariadenie o spoločných ustanoveniach)
VRR	Viac rozvinutý región
VS	Verejná správa
VÚC	Vyšší územný celok
VVaI	Výskum, vývoj a inovácie
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie
ZŠ	Základná škola
ZZS	Záchranná zdravotná služba
ŽSR	Železnice Slovenskej republiky

ⁱ Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov

ⁱⁱ Zákon č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

ⁱⁱⁱ Zákon č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania a o zmene a doplnení zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

^{iv} Zákon č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

^v Zákon č. 151/2019 Z. z. o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky.

^{vi} Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

^{vii} Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov.

^{viii} Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.